

United
Nations

SLOVAK

Courtesy translation

Pact for the Future,
Global Digital Compact
and Declaration on Future
Generations

Valné zhromaždenie

Distr.: General
22. septembra 2024

Sedemdesiate deviate zasadnutie

Bod programu č. 123

Posilnenie systému Organizácie Spojených národov

Rezolúcia OSN, ktorú prijalo Valné zhromaždenie 22. septembra 2024

[bez predloženia hlavnému výboru ([A/79/L.2](#))]

79/1. Pakt pre budúcnosť

Valné zhromaždenie

prijíma tento Pakt pre budúcnosť a prílohy k nemu:

Pakt pre budúcnosť

1. My, hlavy štátov a predsedovia vlád zastupujúci národy sveta, sme sa stretli v sídle Organizácie Spojených národov s cieľom chrániť potreby a záujmy súčasných i budúcich generácií opatreniami uvedenými v tomto Pakte pre budúcnosť.
2. Žijeme v časoch hlbkej globálnej transformácie. Čelíme rastúcim katastrofickým a existenčným rizikám, z ktorých mnohé sú vyvolané rozhodnutiami, ktoré volíme. Ľudia nám blízki prežívajú hrozné utrpenie. Ak nezmeníme kurz, riskujeme, že sa ocitneme v časoch sústavných kríz a kolapsov.
3. Je to však zároveň aj moment nádeje a príležitosti. Globálna transformácia je šancou na obnovu a pokrok vychádzajúci z našich spoločných hodnôt ľudskosti. Pokrok vo vedomostiach, vede, technike a v inováciách by mohol byť zásadným posunom k lepšej a udržateľnejšej budúcnosti pre všetkých. Rozhodnutie je na nás.
4. Sme presvedčení, že existuje cesta k lepšej budúcnosti pre všetkých ľudí vrátane tých, ktorí žijú v chudobe a v neľahkých podmienkach. Opatreniami, ktoré dnes prijímame, sme sa rozhodli ísť touto cestou a snažiť sa budovať svet, ktorý je bezpečný, mierový, spravodlivý, rovnocenný, inkluzívny, udržateľný a prosperujúci, čiže svet, v ktorom sa žije dobre, bezpečne a dôstojne a ktorý celému ľudstvu zaručí zdravú planétu.
5. To si vyžaduje obnovenie záväzku k medzinárodnej spolupráci založenej na dodržiavaní medzinárodného práva, bez ktorej nie je možné zvládnuť riziká ani využiť príležitosti, ktorým čelíme. Nejde o možnosť, ale o nevyhnutnosť. Naše výzvy

sú vzájomne veľmi úzko prepojené a výrazne presahujú možnosti ktoréhokoľvek štátu, ak by ich chcel zvládnuť sám. Možno ich riešiť iba spoločne, silnou a trvalou medzinárodnou spoluprácou založenou na dôvere a solidarite, vedúcou k všeobecnému prospechu a využívajúcou vplyv ľudí zo všetkých sektorov a generácií, ktorí k nej dokážu prispieť.

6. Uvedomujeme si, že multilaterálny systém so svojimi inštitúciami, ktorého jadrom je Organizácia Spojených národov a jej charta, treba posilniť tak, aby udržal krok s meniacim sa svetom. Musí slúžiť potrebám súčasnosti i budúcnosti, t. j. byť efektívny a účinný, pripravený na budúcnosť, spravodlivý, demokratický, vyvážený a reprezentatívny pre dnešný svet, inkluzívny, vzájomne prepojený a finančne stabilný.

7. Dnes sme sa zaviazali k novému začiatku v dejinách multilateralizmu. Cieľom opatrení uvedených v tomto pakte je zabezpečiť, aby Organizácia Spojených národov, ako aj ďalšie kľúčové multilaterálne inštitúcie mohli ľuďom a planéte ponúknuť lepšiu budúcnosť a zároveň splniť naše existujúce záväzky a pripraviť nás na nové a vznikajúce výzvy a príležitosti.

8. Opätovne potvrdzujeme náš neochvejný záväzok riadiť sa medzinárodným právom vrátane Charty Organizácie Spojených národov a jej cieľov a zásad.

9. Zároveň opätovne potvrdzujeme, že tri piliere činnosti Organizácie Spojených národov – udržateľný rozvoj, mier a bezpečnosť a ľudské práva – sú všetky rovnako dôležité, úzko prepojené a vzájomne sa posilňujú. Jeden bez druhého nemôžu fungovať.

10. Uvedomujeme si, že udržateľný rozvoj vo všetkých jeho troch rozmeroch je sám osebe hlavným cieľom a že jeho dosiahnutie, pri ktorom sa na nikoho nezapadne, je a vždy bude primárnym cieľom multilateralizmu. Opätovne potvrdzujeme náš dlhodobý záväzok voči Agende 2030 pre udržateľný rozvoj¹ a jej cieľom v oblasti udržateľného rozvoja. Čo najskôr urýchlíme pokrok pri dosahovaní týchto cieľov vrátane prijatia konkrétnych politických krokov, vytvárania príležitostí pre mladých ľudí a mobilizácie rozsiahlych dodatočných finančných prostriedkov zo všetkých zdrojov do udržateľného rozvoja, s osobitným dôrazom na potreby osôb v špecifických situáciách. Chudoba vo všetkých jej podobách a rozmeroch vrátane extrémnej chudoby zostáva naďalej najväčšou globálnou výzvou a jej odstránenie je nevyhnutným predpokladom udržateľného rozvoja.

11. Zmena klímy je jednou z najväčších výziev našej doby a jej nepriaznivé vplyvy pociťujú neúmerne viac rozvojové krajiny, najmä tie, ktoré sú obzvlášť zraniteľné voči nepriaznivým účinkom klimatickej zmeny. Zaväzujeme sa urýchliť plnenie našich záväzkov vyplývajúcich z Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy² a z Parížskej dohody³.

12. Aby sme dodržali náš základný prísľub, ktorým je ochrániť nasledujúce generácie pred pohromou vojny, musíme dodržiavať medzinárodné právo vrátane charty a v plnej miere využívať všetky nástroje a mechanizmy v nej stanovené, zintenzívniť využívanie diplomacie, zaviazat' sa k mierovému riešeniu našich sporov, vyhýbať sa hrozbám, používaniu sily alebo aktom agresie, vzájomne rešpektovať zvrchovanosť a územnú celistvosť krajín, dodržiavať zásady politickej nezávislosti a sebaurčenia, ako aj prísnejšie vyvodzovať zodpovednosť a zastaviť beztretnosť. Keďže výzvy a riziká, pokiaľ ide o medzinárodný mier a bezpečnosť, nadobúdajú

¹ Rezolúcia č. 70/1.

² Organizácia Spojených národov, *Zbierka zmlúv*, zv. 1771, č. 30822.

³ Prijatá v rámci UNFCCC v dokumente [FCCC/CP/2015/10/Add.1](#), rozhodnutie 1/CP.21.

stále nebezpečnejšie formy v tradičných i nových sférach, nesmieme v našom úsilí poľaviť.

13. Každý záväzok v tomto pakte je plne v súlade s medzinárodným právom vrátane práva v oblasti ľudských práv. Opätovne potvrdzujeme význam Všeobecnej deklarácie ľudských práv⁴, ako aj základných slobôd v nej zakotvených. Implementáciou tohto paktu sa zlepši uplatňovanie ľudských práv a ľudskej dôstojnosti v plnom rozsahu a u všetkých ľudí, čo je jeho kľúčovým cieľom. Budeme rešpektovať, chrániť, presadzovať a naplňovať všetky ľudské práva a zároveň uznávať ich univerzálnosť, nedeliteľnosť, vzájomnú závislosť a prepojenosť a budeme si jednoznačne stáť za tým, čo uznávame a presadzujeme: právo na dôstojný život a na život bez strachu.

14. Uvedomujeme si, že naše úsilie o nápravu nespravodlivosti a znižovanie nerovností v jednotlivých krajinách i medzi nimi v záujme budovania mierových, spravodlivých a inkluzívnych spoločností nemôže uspieť, pokiaľ nezintenzívime naše snahy o podporu tolerance, akceptovanie rozmanitosti a boj proti všetkým formám diskriminácie vrátane rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a z nich prameniacej neznášanlivosti a všetkých ich záporných a moderných foriem a prejavov.

15. Žiadny z našich cieľov nemožno dosiahnuť bez úplného, bezpečného, rovnocenného a zmysluplného zapojenia všetkých žien do politického a hospodárskeho života a ich zastúpenia v ňom. Opätovne potvrdzujeme náš záväzok voči Pekinskej deklarácii a akčnej platforme⁵ k zintenzívneniu nášho úsilia dosiahnuť rovnosť žien a mužov, participáciu a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat vo všetkých oblastiach a odstrániť všetky formy diskriminácie a násilia páchaného na ženách a dievčatách.

16. Opätovne potvrdzujeme náš záväzok prijatý pri príležitosti sedemdesiateho piateho výročia Organizácie Spojených národov, ktorým je oživenie globálnej iniciatívy na zaručenie takej budúcnosti, akú si želáme, a účinné riešenie súčasných i budúcich výziev vo vzájomnom partnerstve so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami. Uvedomujeme si, že dobré životné podmienky súčasných a budúcich generácií, ako aj udržateľnosť našej planéty spočívajú na našej ochote konať. Na tento účel sa v tomto pakte zaväzujeme k 56 opatreniam v oblastiach udržateľného rozvoja a financovania rastu, medzinárodného mieru a bezpečnosti, vedy, techniky a inovácií a digitálnej spolupráce, mládeže a budúcich generácií a transformácie globálneho riadenia.

17. Budeme pokračovať v implementácii týchto opatrení cestou príslušných, mandátom pridelených medzivládnych procesov, ak existujú. Všeobecný stav implementácie paktu preskúmame na začiatku osemdesiateho tretieho zasadnutia Valného zhromaždenia na stretnutí, ktoré sa uskutoční na úrovni hláv štátov a predsedov vlád. Sme presvedčení, že v tom čase už budeme na dobrej ceste k lepšej a udržateľnejšej budúcnosti, ktorú si želáme pre seba, naše deti a všetky generácie, ktoré prídu po nás.

I. Udržateľný rozvoj a financovanie rastu

18. V roku 2015 sme sa rozhodli oslobodiť ľudstvo od útlaku chudoby, hladu a nedostatku a uzdravovať a chrániť našu planétu. Sľúbili sme, že sa pri tom na nikoho nezabudne. Máme za sebou určitý pokrok, no dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja je ohrozené. Pokrok pri plnení väčšiny z týchto cieľov je buď príliš pomalý,

⁴ Rezolúcia 217 A (III).

⁵ *Správa štvrtej svetovej konferencie o ženách, Peking, 4. – 15. september 1995* (publikácia Organizácie Spojených národov, predaj č. E.96.IV.13), kapitola I, rezolúcia 1, prílohy I a II.

alebo sa dostal pod prvotnú úroveň z roku 2015. Roky úspechov v oblasti udržateľného rozvoja sú preč. Chudoba, hlad a nerovnosti sa zvýšili. Ľudské práva sú spochybňované a hrozí, že sa zabudne na milióny ľudí. Zmena klímy, strata biodiverzity, rozširovanie púští, piesočné a prachové búrky, znečisťovanie či iné environmentálne výzvy vážne ohrozujú naše prírodné prostredie a naše vyhliadky na rozvoj.

19. Nebudeme akceptovať budúcnosť, v ktorej sa polovici svetovej populácie odopiera dôstojnosť a príležitosti alebo ktorá slúži iba tým, ktorí majú výsady a bohatstvo. Opätovne potvrdzujeme, že Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj je našim zastrešujúcim plánom, ako dosiahnuť udržateľný rozvoj vo všetkých jeho troch rozmeroch, prekonať viaceré vzájomne prepojené krízy, ktorým čelíme, a ako zabezpečiť lepšiu budúcnosť pre súčasné a budúce generácie. Uvedomujeme si, že odstránenie chudoby vo všetkých jej podobách a rozmeroch, vrátane extrémnej chudoby, je najväčšou globálnou výzvou a nevyhnutným predpokladom udržateľného rozvoja. Udržateľný rozvoj a uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd sú navzájom závislé a vzájomne sa posilňujú. Opätovne potvrdzujeme, že rodová rovnosť a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat sú základným predpokladom udržateľného rozvoja. Naše spoločné ambície do budúcnosti dosiahneme iba vtedy, ak budeme tieto výzvy riešiť okamžite a s novým elánom. Sme odhodlaní zabezpečiť, aby multilaterálny systém prudko akceleroval naše snahy o dosiahnutie cieľov pre ľudí a planétu a aby ľudia boli stredobodom všetkých našich opatrení.

Opatrenie 1: Prijmeme odvážne, ambiciózne, urýchlené, spravodlivé a transformačné opatrenia na implementáciu Agendy 2030 a dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja tak, aby sa na nikoho nezabudlo.

20. Opätovne potvrdzujeme, že ciele udržateľného rozvoja sú komplexným, širokospektrálnym súborom univerzálnych transformačných cieľov a zámerov s dôrazom na ľudí. Opätovne potvrdzujeme náš pevný záväzok dosiahnuť ciele udržateľného rozvoja do roku 2030 a v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami oživiť globálne partnerstvo pre udržateľný rozvoj. Uznávame, že Agenda 2030 je univerzálny program a že pomoc s jeho implementáciou budú potrebovať všetky rozvojové krajiny vrátane krajín v špecifických situáciách, t. j. najmä africké krajiny, najmenej rozvinuté krajiny, vnútrozemské rozvojové krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty, ako aj krajiny čeliace špecifickým výzvam vrátane tých so strednými príjmami a krajín v konfliktných a postkonfliktných situáciách. Posilníme naše opatrenia na riešenie zmeny klímy. Opätovne potvrdzujeme zásady Deklarácie z Ria o životnom prostredí a rozvoji⁶ vrátane zásady spoločnej, ale rozdielnej zodpovednosti, ktorá je v deklarácii stanovená ako zásada č. 7. Sme rozhodnutí:

- a) zintenzívniť naše úsilie o úplnú implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, akčného programu z Addis Abeby⁷ a Parížskej dohody;
- b) v plnej miere realizovať záväzky uvedené v politickom vyhlásení dohodnutom na samite o cieľoch udržateľného rozvoja v roku 2023⁸;
- c) mobilizovať značné a adekvátne zdroje a investície zo všetkých zdrojov určené na udržateľný rozvoj;

⁶ *Správa konferencie Organizácie Spojených národov o životnom prostredí a rozvoji, Rio de Janeiro, 3. – 14. jún 1992, zv. I, Rezolúcie prijaté konferenciou* (publikácia Organizácie Spojených národov, predaj č. E.93.I.8 a korigendum), rezolúcia 1, príloha I.

⁷ Rezolúcia č. 69/313, príloha.

⁸ Rezolúcia č. 78/1, príloha.

d) odstrániť všetky prekážky udržateľného rozvoja a zdržať sa hospodárskeho nátlaku.

Opatrenie 2: Odstránenie chudoby postavíme do centra našich snáh o dosiahnutie cieľov Agendy 2030.

21. Odstránenie chudoby vo všetkých jej podobách a rozmeroch, vrátane extrémnej chudoby, je nevyhnutné pre celé ľudstvo. Sme rozhodnutí:

a) prijať komplexné a ciele kroky na odstránenie chudoby riešením jej viacrozmerného charakteru, a to aj formou stratégií rozvoja vidieka a investícií a inovácií v sociálnej sfére, najmä v oblasti vzdelávania a zdravotníctva;

b) prijať konkrétne opatrenia, ktoré nedovolia ľuďom vrátiť sa do chudoby, a to aj vytvorením dobre navrhnutých, udržateľných a efektívnych systémov sociálnej ochrany pre všetkých, ktoré dokážu reagovať na otrasy.

Opatrenie 3: Skoncuje s hladom a odstránime potravinovú neistotu a všetky formy podvýživy.

22. Naďalej nás hlboko znepokojuje, že tretina svetovej populácie stále zažíva potravinovú neistotu, a preto budeme reagovať na príčiny potravinovej neistoty a podvýživy a riešiť ich. Sme rozhodnutí:

a) podporovať krajiny a komunity trpiace potravinovou neistotou a všetkými formami podvýživy koordinovanými činnosťami vrátane poskytovania núdzových dodávok potravín, programov, financovania, podpory poľnohospodárskej výroby, budovania odolnosti krajiny voči otrasom a zabezpečením toho, aby potravinové a poľnohospodárske dodávateľské reťazce fungovali a trhy a obchodné kanály zostávali voľné a prístupné;

b) pomáhať krajinám v dlhových ťažkostiach zvládať volatilitu na medzinárodných trhoch s potravinami a spolupracovať v partnerstve s medzinárodnými finančnými inštitúciami a v rámci systému Organizácie Spojených národov s cieľom podporiť rozvojové krajiny trpiace potravinovou neistotou;

c) podporovať vyvážené, odolné, inkluzívne a udržateľné agropotravinárske systémy tak, aby mal každý prístup k dostatočnému množstvu bezpečných, cenovo dostupných a výživných potravín.

Opatrenie 4: Odstránime medzeru vo financovaní cieľa udržateľného rozvoja v rozvojových krajinách.

23. Sme hlboko znepokojení zväčšujúcou sa medzerou vo financovaní cieľa udržateľného rozvoja, ktorá zasahuje rozvojové krajiny. Túto medzeru musíme odstrániť, aby sme zabránili trvalej priepasti v udržateľnom rozvoji, prehľbovaniu nerovností v jednotlivých krajinách i medzi nimi a ďalšiemu narušeniu dôvery v medzinárodné vzťahy a multilaterálny systém. Berieme na vedomie pokračujúce úsilie o riešenie medzery vo financovaní, a to aj prostredníctvom návrhu generálneho tajomníka na stimuláciu cieľa udržateľného rozvoja. Sme rozhodnutí:

a) poskytnúť a mobilizovať udržateľné, cenovo dostupné, prístupné, transparentné a predvídateľné financovanie rozvoja zo všetkých zdrojov a potrebných spôsobov implementácie v rozvojových krajinách;

b) pokračovať v rýchlom napredovaní v otázke stimulovania napĺňania cieľa udržateľného rozvoja na základe návrhu generálneho tajomníka v Organizácii Spojených národov a na iných príslušných fórach;

c) rozšíriť a dodržať naše príslušné záväzky v oblasti oficiálnej rozvojovej pomoci vrátane záväzku daného najrozvinutejšími krajinami, ktorým je dosiahnuť cieľ vyčleniť 0,7 % hrubého národného dôchodku na oficiálnu rozvojovú pomoc a

0,15 až 0,20 % hrubého národného dôchodku na oficiálnu rozvojovú pomoc najmenej rozvinutým krajinám;

d) pokračovať v diskusiách o modernizácii zisťovania miery oficiálnej rozvojovej pomoci a zároveň dodržiavať existujúce záväzky;

e) zabezpečiť, aby sa rozvojová pomoc sústredila a dostávala do rozvojových krajín, zvlášť tých najchudobnejších a najzraniteľnejších, a aby sa prijali ďalšie opatrenia na posilnenie jej účinnosti;

f) vytvoriť priaznivejšie prostredie na globálnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni s cieľom zvýšiť mobilizáciu domácich zdrojov a posilniť kapacity, inštitúcie a systémy v rozvojových krajinách na všetkých úrovniach v snahe dosiahnuť cieľ zvýšenia investícií do udržateľného rozvoja, a to aj prostredníctvom medzinárodnej podpory;

g) implementovať efektívne hospodárske, sociálne a environmentálne politiky a zabezpečiť dobrú správu vecí verejných a transparentnosť inštitúcií v záujme pokroku v oblasti udržateľného rozvoja;

h) posilniť prebiehajúce snahy predchádzať a bojovať proti nezákonným finančným tokom, korupcii, praniu špinavých peňazí a daňovým únikom, odstrániť bezpečné prístavy a získať a vrátiť majetok nadobudnutý nezákonnou činnosťou;

i) podporovať inkluzívnu a efektívnu medzinárodnú spoluprácu v oblasti daní, ktorá významne prispieva k úsiliu jednotlivých štátov o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja, keďže im umožňuje účinne mobilizovať svoje domáce zdroje, a upozorňovať na to, že treba zlepšiť súčasné systémy medzinárodnej správy daňových záležitostí. Sme odhodlaní posilniť inkluzívnosť a efektívnosť daňovej spolupráce v rámci Organizácie Spojených národov a zároveň zohľadniť výsledky práce iných relevantných fór a inštitúcií s tým, že sa aj naďalej budeme konštruktívne podieľať na procese, ktorého výsledkom má byť vypracovanie rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o medzinárodnej daňovej spolupráci;

j) preskúmať na príslušných fórach možnosti medzinárodnej spolupráce v oblasti zdaňovania majetných fyzických osôb;

k) podporovať rozvojové krajiny v tom, aby prilákali viac investícií zo súkromného sektora do udržateľného rozvoja, a to aj podporou inkluzívnych a inovačných finančných mechanizmov a partnerstiev a vytvorením priaznivejšieho domáceho a medzinárodného regulačného a investičného prostredia a využívaním verejného financovania ako katalyzátora;

l) zvýšiť podporu zo všetkých zdrojov, pokiaľ ide o investície do zvyšovania výrobných kapacít, inkluzívnej a udržateľnej industrializácie, infraštruktúry a štrukturálnej transformácie hospodárstva, diverzifikácie a do rastu v rozvojových krajinách;

m) dosiahnuť ambiciózny výsledok štvrtej medzinárodnej konferencie o financovaní rozvoja v roku 2025 s cieľom odstrániť medzeru vo financovaní cieľa udržateľného rozvoja a urýchliť implementáciu Agendy 2030 a dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja.

Opatrenie 5: Zabezpečíme, aby multilaterálny obchodný systém bol hnacím motorom udržateľného rozvoja.

24. Sme odhodlaní presadzovať nediskriminačný, otvorený, spravodlivý, inkluzívny, vyvážený a transparentný multilaterálny obchodný systém založený na pravidlách, ktorého stredobodom bude Svetová obchodná organizácia. Zdôrazňujeme význam multilaterálneho obchodného systému ako prispievateľa k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja. Opätovne zdôrazňujeme, že štáty sa dôrazne vyzývajú, aby sa

zdržali oznamovania a uplatňovania jednostranných ekonomických opatrení, ktoré nie sú v súlade s medzinárodným právom a Chartou Organizácie Spojených národov a ktoré bránia dosiahnutiu plného hospodárskeho a sociálneho rozvoja, najmä v rozvojových krajinách. Sme rozhodnutí:

a) podporovať rast rozvojových krajín založený na vývoze, a to okrem iného príslušným zvýhodnením rozvojových krajín v prístupe k obchodu, ako aj cieľným osobitným a diferencovaným zaobchádzaním podľa rozvojových potrieb jednotlivých krajín, najmä tých najmenej rozvinutých, v súlade so záväzkami Svetovej obchodnej organizácie;

b) pracovať na dokončení potrebnej reformy Svetovej obchodnej organizácie;

c) zjednodušovať prístup k Svetovej obchodnej organizácii, najmä rozvojových krajín, a podporovať liberalizáciu a uľahčovanie obchodu a investícií.

Opatrenie 6: Budeme investovať do ľudí s cieľom odstrániť chudobu a posilniť dôveru a sociálnu súdržnosť.

25. Vyjadrujeme hlboké znepokojenie nad pretrvávajúcimi nerovnosťami v jednotlivých krajinách i medzi nimi a nad pomalým tempom pokroku smerom k zlepšovaniu života a živobytia ľudí na celom svete vrátane ľudí v zraniteľných situáciách. Musíme splniť ciele udržateľného rozvoja vo všetkých segmentoch spoločnosti a na nikoho nezabudnúť, napríklad aj prispôbením udržateľného rozvoja miestnym podmienkam. Zdôrazňujeme, že garantovanie prístupu k energiám a zaručenie energetickej bezpečnosti má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja, podporu hospodárskeho rozvoja, sociálnej stability, národnej bezpečnosti a blahobytu všetkých národov na svete. Sme rozhodnutí:

a) dosiahnuť ambiciózny výsledok na svetovom sociálnom samite s názvom Druhý svetový samit o sociálnom rozvoji v roku 2025;

b) podporovať všeobecne dostupnú zdravotnú starostlivosť, zlepšiť prístup ku kvalitnému, inkluzívnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu, a to aj v núdzových podmienkach, a zároveň v záujme odstránenia chudoby a zníženia nerovností zlepšiť príležitosti na dôstojnú prácu pre všetkých a zaviesť všeobecný prístup k sociálnej ochrane;

c) zabezpečiť všetkým ľuďom prístup k primeranému, bezpečnému a cenovo dostupnému bývaniu a podporovať rozvojové krajiny pri plánovaní a realizácii spravodlivých, bezpečných, zdravých, prístupných, odolných a udržateľných miest;

d) urýchliť úsilie o zabezpečenie prístupu k cenovo dostupným, spoľahlivým, udržateľným a moderným energiám pre všetkých vrátane snahy o odolnú a bezpečnú cezhraničnú energetickú infraštruktúru a podstatné zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov;

e) maximalizovať pozitívny prínos migrantov k udržateľnému rozvoju v krajinách pôvodu, tranzitu, cieľových či hostiteľských krajinách a posilniť medzinárodné partnerstvá a globálnu spoluprácu v oblasti bezpečnej, riadenej a legálnej migrácie s cieľom komplexne riešiť príčiny neoprávnenej migrácie a zaručiť bezpečnosť, dôstojnosť a ľudské práva všetkých migrantov bez ohľadu na ich migračný status;

f) riešiť a podporovať prevenciu nedostatku vody a budovať odolnosť voči suchu tak, aby sme mohli žiť vo svete, v ktorom je voda udržateľným zdrojom, a pre všetkých ľudí zaručiť dostupnosť a udržateľné hospodárenie s čistou a bezpečnou vodou, ako aj sanitáciu a hygienu;

g) podporovať prístup k udržateľnému rozvoju na základe vedomostí o rizikách katastrofy, ktorým by sa znižovanie rizika katastrof začlenilo do politik, programov a investícií na všetkých úrovniach.

Opatrenie 7: Zvýšime naše úsilie vybudovať mierové, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti v záujme udržateľného rozvoja, všetkým ľuďom zaručíme prístup k spravodlivosti, zriadime efektívne fungujúce, zodpovedné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach a budeme dbať na dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd.

26. Opätovne potvrdzujeme potrebu vybudovať mierové, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti, ktoré ponúkajú rovnaký prístup k spravodlivosti a sú založené na dodržiavaní ľudských práv, na právnom štáte a dobrej správe vecí verejných na všetkých úrovniach, ako aj na transparentných, efektívne fungujúcich a zodpovedných inštitúciách. Opätovne potvrdzujeme, že všetky ľudské práva sú univerzálne, nedeliteľné, navzájom prepojené, navzájom závislé a vzájomne sa posilňujú a že ku všetkým ľudským právam sa musí pristupovať spravodlivým a rovnocenným spôsobom, rovnako a s rovnakým dôrazom. Sme rozhodnutí:

a) rešpektovať, chrániť a naplňovať všetky ľudské práva a základné slobody vrátane práva na rozvoj, presadzovať právny štát tak na vnútroštátnej, ako aj medzinárodnej úrovni, zaručiť rovnakú spravodlivosť pre všetkých a zaistiť dobrú správu vecí verejných na všetkých úrovniach a efektívne fungujúce a zodpovedné inštitúcie na všetkých úrovniach;

b) presadzovať a chrániť ľudské práva a implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj ako dve navzájom prepojené a vzájomne sa posilňujúce entity a zároveň uznať, že Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj obsahuje záväzok na nikoho nezabudnúť, a predpokladá svet, v ktorom sú všeobecne rešpektované a podporované ľudské práva a ľudská dôstojnosť, princípy právneho štátu, spravodlivosť, rovnosť a nediskriminácia.

Opatrenie 8: Docielime rovnosť žien a mužov a posilníme postavenie všetkých žien a dievčat, a tým zásadne prispejeme k dosahovaniu pokroku vo všetkých cieľoch a podcieľoch udržateľného rozvoja.

27. Uvedomujeme si, že dosiahnutie plného ľudského potenciálu a udržateľného rozvoja nie je možné, ak nie sú ženám a dievčatám priznané všetky ľudské práva a príležitosti. Trvalý, inkluzívny a vyvážený hospodársky rast a udržateľný rozvoj možno dosiahnuť len vtedy, keď sú ľudské práva všetkých žien, dospievajúcich a malých dievčat plne dodržiavané, chránené a naplnené. Sme rozhodnutí:

a) prijať odvážne, ambiciózne, urýchlené, spravodlivé a transformačné opatrenia na zabezpečenie plného a rovnakého uplatňovania všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými ženami a dievčatami;

b) čo najskôr odstrániť všetky právne, sociálne a ekonomické bariéry v rovnosti žien a mužov a zabezpečiť plnú a efektívnu účasť žien a poskytnúť im rovnaké príležitosti na získanie vedúcej funkcie na všetkých úrovniach rozhodovania v politickom, hospodárskom i verejnom živote;

c) prijať cielené a urýchlené opatrenia na odstránenie všetkých foriem násillia a obťažovania páchaného na všetkých ženách a dievčatách vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného násillia;

d) podstatne zvýšiť investície do odstraňovania rodových rozdielov, a to aj v odvetví starostlivosti a podpory, uvedomujúc si vzťah medzi chudobou a rodovou nerovnosťou, ako aj potrebu zintenzívniť podporu inštitúciám zaoberajúcim sa rovnosťou medzi ženami a mužmi a posilňovaním postavenia žien;

e) uskutočniť reformy, ktoré ženám priznajú rovnaké práva na hospodárske zdroje, ako aj prístup k vlastníctvu a správe pôdy či iných majetkových foriem, k finančným službám, dedičstvu, prírodným zdrojom a k adekvátnym novým technológiám v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi;

f) zabezpečiť univerzálny prístup k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a k reprodukčným právam tak, ako sa dohodlo v akčnom programe Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji⁹ a v Pekinskej akčnej platforme, ako aj v záverečných dokumentoch z konferencií venovaných ich preskúmaniu.

Opatrenie 9: Posilníme naše opatrenia na riešenie zmeny klímy.

28. Sme hlboko znepokojení súčasným pomalým tempom pokroku v riešení zmeny klímy. Rovnako sme hlboko znepokojení neustálym zvyšovaním emisií skleníkových plynov a uznávame význam prostriedkov na implementáciu a podporu pre rozvojové krajiny, ako aj rastúcu frekvenciu, intenzitu a mieru nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, najmä na rozvojové krajiny, a to predovšetkým tie, ktoré sú obzvlášť zraniteľné voči nepriaznivým účinkom zmeny klímy. Opätovne potvrdzujeme, v rámci plnenia cieľov Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy a Parížskej dohody, význam urýchleného prijatia opatrení v tomto kritickom desaťročí založených na najlepších dostupných vedeckých poznatkoch a zohľadňujúcich zásady rovnosti a spoločnej, ale rozdielnej zodpovednosti a príslušných možností, vychádzajúc z odlišných vnútroštátnych okolností a v kontexte udržateľného rozvoja a úsilia o odstránenie chudoby. Sme rozhodnutí:

a) opätovne potvrdiť teplotný cieľ z Parížskej dohody udržať zvýšenie priemernej globálnej teploty výrazne pod 2 stupne Celzia v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami a pokračovať v úsilí o obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 stupňa Celzia v porovnaní s predindustriálnymi úrovňami, uznať, že by sa tým výrazne znížili riziká a vplyvy zmeny klímy, ako aj upozorňovať na to, že vplyvy zmeny klímy budú oveľa nižšie pri zvýšení teploty o 1,5 stupňa Celzia ako pri 2 stupňoch Celzia, a odhodlane pokračovať v úsilí obmedziť zvýšenie teploty na 1,5 °C;

b) uvítať rozhodnutia prijaté na dvadsiatom ôsmom zasadnutí konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy vrátane rozhodnutí prijatých v rámci konsenzu o SAE, ktoré zahŕňajú výsledok prvého globálneho hodnotenia Parížskej dohody na piatom zasadnutí konferencie zmluvných strán slúžiacej ako stretnutie zmluvných strán Parížskej dohody;

c) ešte viac uznať potrebu výrazného, rýchleho a trvalého zníženia emisií skleníkových plynov v súlade s cieľom 1,5 stupňa Celzia a vyzvať zmluvné strany, aby vlastnou mierou, ktorá je v súlade s Parížskou dohodou a zohľadňuje odlišné vnútroštátne okolnosti, možnosti a prístupy, prispeli k tomuto celosvetovému úsiliu: strojnásobiť kapacitu využívania energií z obnoviteľných zdrojov vo svete a zdvojnásobiť globálnu priemernú ročnú mieru zvýšenia energetickej efektívnosti do roku 2030; zintenzívniť úsilie o postupné ukončenie neekologickej výroby energie z uhlia; zintenzívniť globálne úsilie o dosiahnutie energetických systémom s nulovou bilanciou emisií a o používanie palív s nulovými a nízkymi emisiami uhlíka oveľa skôr ako v polovici storočia alebo najneskôr v tom čase; zaistiť spravodlivý, riadny a vyvážený odklon od fosílnych palív v energetických systémoch a urýchlenie opatrení v tomto kritickom desaťročí, aby sa do roku 2050 podarilo dosiahnuť nulovú bilanciu v súlade s vedeckými poznatkami; urýchliť zavádzanie technológií s nulovými a nízkymi emisiami, okrem iného vrátane obnoviteľných zdrojov energie, jadrových technológií, technológií znižovania emisií a ich odstraňovania, ako je zachytávanie,

⁹ Správa z Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji, Káhira, 5. – 13. september 1994 (publikácia Organizácie Spojených národov, predaj č. E.95.XIII.18), kapitola I, rezolúcia 1, príloha.

využívanie a ukladanie uhlíka, najmä v odvetviach, ktoré sú ťažko dekarbonizovateľné, a takisto vrátane výroby vodíka s nízkymi emisiami; urýchliť a podstatne znížiť emisie iných látok ako oxidu uhličitého na celom svete, najmä emisií metánu do roku 2030; urýchliť znižovanie emisií z cestnej dopravy rôznymi spôsobmi, napríklad aj rozvojom infraštruktúry a rýchlym zavádzaním vozidiel s nulovými a nízkymi emisiami a čo najskôr postupne ukončiť neefektívne dotácie na fosilné palivá, ktoré neriešia energetickú chudobu alebo spravodlivú transformáciu;

d) uznať, že prechodné palivá môžu zohrávať úlohu pri uľahčovaní energetickej transformácie, ak bude zaručená energetická bezpečnosť;

e) ešte viac zdôrazniť význam zachovania, ochrany a obnovy prírody a ekosystémov na dosiahnutie teplotného cieľa Parížskej dohody, a to aj zvýšením úsilia o zastavenie a zvrátenie odlesňovania a degradácie lesov do roku 2030 či poškodzovania iných suchozemských a morských ekosystémov, ktoré pôsobia ako záchyty a rezervoáre skleníkových plynov, ako aj ochranou biodiverzity pri súčasnom poskytnutí sociálnych a environmentálnych záruk v súlade s Globálnym rámcom pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu¹⁰;

f) opätovne potvrdiť naše odhodlanie stanoviť na dvadsiatom deviatom zasadnutí konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy nový kolektívny kvantifikovaný cieľ na úrovni dolnej hranice 100 miliárd amerických dolárov ročne s tým, že sa zohľadnia potreby a priority rozvojových krajín;

g) opätovne potvrdiť národný charakter vnútroštátne stanovených príspevkov, ako aj článku 4 ods. 4 Parížskej dohody a vyzvať zmluvné strany Parížskej dohody, aby pri definovaní našich ďalších vnútroštátne stanovených príspevkov prišli s ambicióznymi cieľmi znižovania emisií v celom hospodárstve, ktoré by sa týkali všetkých skleníkových plynov, odvetví a kategórií a boli by v súlade s obmedzením globálneho otepľovania na 1,5 stupňa Celzia na základe najnovších vedeckých poznatkov a pri zohľadnení odlišných vnútroštátnych okolností;

h) výrazne posilniť medzinárodnú spoluprácu a medzinárodné priaznivé prostredie na stimuláciu ambícií v ďalšom kole vnútroštátne stanovených príspevkov;

i) uznať, že finančné prostriedky na adaptáciu sa budú musieť výrazne zvýšiť, aby bolo možné implementovať rozhodnutie o zdvojnásobení financovania adaptácie, podporiť naliehavú a neustále sa vyvíjajúcu potrebu urýchliť adaptáciu, vybudovať odolnosť rozvojových krajín, pričom chceme zdôrazniť, že financovanie, budovanie kapacít a transfer technológií sú rozhodujúcimi faktormi umožňujúcimi podniknúť opatrenia na boj proti zmene klímy a konštatovať, že v otázke podpory rozvojových krajín je aj naďalej nevyhnutné zvýšiť poskytovanie a získavanie nových a dodatočných, veľmi zvýhodnených finančných a nedlhových nástrojov založených na grantoch, najmä ak v týchto krajinách dochádza k spravodlivej a vyváženej transformácii;

j) ďalej sfunkčniť a zužitkovať nové mechanizmy financovania vrátane Fondu na krytie strát a škôd;

k) chrániť všetkých ľudí zabezpečením všeobecného pokrytia Zeme systémami včasného varovania pred rôznymi nebezpečenstvami do roku 2027 vrátane zrýchlenej implementácie iniciatívy s názvom Včasné varovania pre všetkých.

Opatrenie 10: Zintenzívňujeme naše úsilie o obnovu, ochranu, zachovanie a udržateľné využívanie životného prostredia.

¹⁰ Program Organizácie Spojených národov pre životné prostredie, dokument [CBD/COP/15/17](#), rozhodnutie č. 15/4, príloha.

29. Sme hlboko znepokojení rapidným zhoršovaním stavu životného prostredia a uznávame naliehavú potrebu zásadnej zmeny nášho prístupu s cieľom dosiahnuť svet, v ktorom ľudstvo žije v súlade s prírodou. Musíme zachovať, obnoviť a udržateľne využívať ekosystémy a prírodné zdroje našej planéty na podporu zdravia a blahobytu súčasných i budúcich generácií. Budeme venovať pozornosť riešeniu nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, zvyšovania morských hladín, úbytku biodiverzity, znečisťovania, nedostatku vody, záplav, rozširovania púští, degradácie pôdy, sucha, odlesňovania a piesočných a prachových búrok. Sme rozhodnutí:

a) dosiahnuť svet, v ktorom ľudstvo žije v súlade s prírodou, zachovávať a udržateľne využívať zdroje našej planéty a zvrátiť trendy zhoršovania stavu životného prostredia;

b) prijať ambiciózne opatrenia na zlepšenie zdravia, produktivity, udržateľného využívania a odolnosti oceánov a ich ekosystémov a na zachovanie a udržateľné využívanie a obnovu morí a sladkovodných zdrojov, ako aj lesov, hôr, ľadovcov a suchých oblastí a chrániť, zachovávať a obnovovať biodiverzitu, ekosystémy a voľne žijúce druhy;

c) presadzovať iniciatívy v oblasti nulového odpadu a modely udržateľnej spotreby a výroby vrátane udržateľného životného štýlu a prístupov založených na obehovom hospodárstve ako spôsob, ktorým vieme dosiahnuť udržateľnú spotrebu a výrobu;

d) zintenzívniť snahy o riešenie znečisťovania ovzdušia, zeme a pôdy, sladkej vody a oceánov, vrátane správneho nakladania s chemikáliami, a pracovať na dokončení medzinárodného právne záväzného nástroja v oblasti znečisťovania plastmi, a to aj v morskom prostredí, s ambíciou ukončiť rokovania do konca roka 2024;

e) implementovať rámec na zastavenie a zvrátenie straty biodiverzity do roku 2030 ako aj všetky mnohostranné environmentálne dohody;

f) chrániť našu planétu a riešiť globálne environmentálne výzvy posilnením medzinárodnej spolupráce v oblasti životného prostredia a implementáciou a dodržiavaním mnohostranných environmentálnych dohôd.

Opatrenie 11: Budeme chrániť a podporovať kultúru a šport ako dôležité zložky udržateľného rozvoja.

30. Uvedomujeme si, že kultúra a šport dávajú jednotlivcom i komunitám silný pocit identity a podporujú sociálnu súdržnosť. Uznávame tiež, že šport zároveň prispieva k zdraviu a pohode jednotlivcov i komunit. Kultúra a šport sú preto dôležitými faktormi, ktoré pomáhajú udržateľnému rozvoju. Sme rozhodnutí:

a) zabezpečiť, aby kultúra a šport prispievali k efektívnejšiemu, inkluzívnejšiemu, spravodlivejšiemu a udržateľnejšiemu rozvoju, začleniť kultúru do politik a stratégií hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja a zabezpečiť adekvátnu výšku verejných investícií do ochrany a podpory kultúry;

b) podporovať užšiu medzinárodnú spoluprácu v oblasti vrátenia alebo reštituovania predmetov duchovnej, tradičnej, historickej a kultúrnej hodnoty do krajín pôvodu, vrátane okrem iného umeleckých predmetov, pamiatok, múzejných exponátov, rukopisov či dokumentov, a formou dvojstranného dialógu, prípadne využitím multilaterálnych mechanizmov dôrazne nabádať relevantné súkromné subjekty k tomu, aby sa pridali;

c) presadzovať a podporovať medzikultúrny a medzináboženský dialóg s cieľom posilniť sociálnu súdržnosť a prispieť k udržateľnému rozvoju.

Opatrenie 12: Budeme plánovať do budúcnosti a posilníme naše spoločné úsilie o prudkú akceleráciu úplnej implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj do roku 2030 a neskôr.

31. Sme naďalej pevne rozhodnutí a pripravení dosiahnuť ciele udržateľného rozvoja do roku 2030. Budeme pokračovať v našom úsilí vybudovať budúcnosť, akú si želáme riešením existujúcich, nových a vznikajúcich výziev pre udržateľný rozvoj do roku 2030 a po ňom. Sme rozhodnutí:

a) dosiahnuť výrazný pokrok smerom k úplnému a včasnému naplneniu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj do roku 2030, a to aj posilnením úlohy politického fóra na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj ako hlavnej platformy na preskúmanie programu udržateľného rozvoja a prijatie ďalších krokov;

b) vyzvať politické fórum na vysokej úrovni pod záštitou Valného zhromaždenia, aby v septembri 2027 zvažilo možnosti pokračovania v udržateľnom rozvoji do roku 2030 a po ňom ako prioritu a ťažisko našej práce.

II. Medzinárodný mier a bezpečnosť

32. Charakter globálnej bezpečnosti sa výrazne mení. Sme znepokojení početnejšími a rôznorodejšími formami ohrozovania medzinárodného mieru a bezpečnosti, najmä porušovaním cieľov a zásad charty, ako aj čoraz väčším rizikom jadrovej vojny, ktorá by mohla predstavovať existenčnú hrozbu pre ľudstvo. V tomto meniacom sa svete sme stále odhodlaní nastoliť spravodlivý a trvalý mier. Opätovne potvrdzujeme náš záväzok riadiť sa medzinárodným právom vrátane charty, jej cieľov a zásad a plniť si v dobrej viere naše povinnosti. Opätovne potvrdzujeme nevyhnutnosť dodržiavať a presadzovať zásady právneho štátu na medzinárodnej úrovni v súlade so zásadami Charty Organizácie Spojených národov a v tejto súvislosti pripomíname význam Deklarácie zásad medzinárodného práva týkajúcich sa priateľských vzťahov a spolupráce medzi štátmi v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov¹¹. Opätovne zdôrazňujeme, že v plnej miere rešpektujeme zvrchovanú rovnosť všetkých členských štátov, princípy rovnosti práv a sebaurčenia národov, ako aj našu povinnosť neuchyľovať sa k hrozbám či k použitiu sily s úmyslom narušiť územnú celistvosť alebo politickú nezávislosť ktoréhokoľvek štátu a rovnako tak náš záväzok riešiť medzinárodné spory mierovou cestou. Opätovne zdôrazňujeme aj náš záväzok voči Všeobecnej deklarácii ľudských práv.

33. Organizácia Spojených národov zohráva nenahraditeľnú úlohu pri udržiavaní medzinárodného mieru a bezpečnosti. Naše úsilie o urýchlené riešenie stále častejších a rozličnejších ohrození medzinárodného mieru a bezpečnosti na súši, na mori, vo vzduchu, vo vesmíre a v kybernetickom priestore by sa malo podporiť úsilím o obnovenie dôvery, posilnenie solidarity a prehĺbenie medzinárodnej spolupráce, a to aj intenzívnejším využívaním diplomacie. Berieme na vedomie Nový program pre mier¹².

Opatrenie 13: Zdvíhame naše úsilie o budovanie a zachovávanie mierových, inkluzívnych a spravodlivých spoločností a o riešenie základných príčin konfliktov.

34. Uznávame vzájomnú súvislosť medzi medzinárodným mierom a bezpečnosťou, udržateľným rozvojom a ľudskými právami a opätovne potvrdzujeme význam právneho štátu na medzinárodnej i národnej úrovni. Znepokojuje nás vplyv, ktorý môže mať globálne zvýšenie výdavkov na obranu vo vzťahu k investíciám do udržateľného rozvoja a k zachovaniu mieru. Sme rozhodnutí:

¹¹ Rezolúcia č. 2625 (XXV), príloha.

¹² [A/77/CRP.1/Add.8](#).

a) zvýšiť odolnosť a komplexne riešiť základné príčiny vzniku a rozdeľovania ozbrojených konfliktov, násilia a nestability a ich dôsledky, a to aj urýchlením investícií do Agendy 2030, cieľov udržateľného rozvoja a do ich implementácie;

b) poskytnúť rovnaký prístup k spravodlivosti, chrániť občiansky priestor a rešpektovať ľudské práva pre všetkých, a to aj podporou kultúry mieru, inklúzie, tolerance a mierového spolunažívania, odstraňovaním náboženskej diskriminácie, bojom proti rasizmu, rasovej diskriminácii a xenofóbii vo všetkých ich prejavoch a riešením výziev súvisiacich s prežitím, živobytím a dôstojnosťou všetkých ľudí;

c) zabezpečiť, aby výdavky na obranu nešli na úkor investícií do udržateľného rozvoja a budovania udržateľného mieru, a požiadať generálneho tajomníka, aby na konci sedemdesiateho deviateho zasadnutia predložil analýzu vplyvu globálneho zvýšenia výdavkov na obranu vo vzťahu k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja.

Opatrenie 14: Budeme chrániť všetkých civilistov v ozbrojených konfliktoch.

35. Čo najdôraznejšie odsudzujeme ničivý vplyv ozbrojených konfliktov na civilné obyvateľstvo, civilnú infraštruktúru a kultúrne dedičstvo a sme obzvlášť znepokojení neprimeraným vplyvom násilia v ozbrojených konfliktoch na ženy, deti, osoby so zdravotným postihnutím a iné osoby v zraniteľných situáciách. Genocída, zločiny proti ľudskosti a vojnové zločiny vrátane úmyselných útokov na civilné obyvateľstvo a civilnú infraštruktúru sú v zmysle medzinárodného práva zakázané. Opätovne potvrdzujeme náš záväzok dodržiavať povinnosti, ktoré nám vyplývajú z medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva, medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a medzinárodného utečeneckého práva. Sme rozhodnutí:

a) prijať konkrétne a praktické opatrenia na ochranu všetkých civilistov v ozbrojených konfliktoch;

b) urýchliť plnenie našich záväzkov v rámci programu týkajúceho sa detí v ozbrojených konfliktoch;

c) v súlade s medzinárodným právom podľa potreby obmedziť alebo zdržať sa používania výbušnín v obývaných oblastiach, ak možno očakávať, že ich použitie poškodí civilné obyvateľstvo alebo civilné objekty vrátane základnej civilnej infraštruktúry, škôl, zdravotníckych zariadení a bohoslužobných miest;

d) umožniť bezpečný, rýchly a neobmedzený prístup humanitárnej pomoci a plne rešpektovať humanitárne zásady ľudskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti v súlade s medzinárodným humanitárnym právom a pri plnom rešpektovaní rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 46/182 z 19. decembra 1991, ako aj súvisiacich rezolúcií týkajúcich sa zlepšenia koordinácie núdzovej humanitárnej pomoci Organizácie Spojených národov;

e) rešpektovať a chrániť zamestnancov humanitárnych organizácií, Organizácie Spojených národov a pomocný personál vrátane štátnych a miestnych zamestnancov, ich budovy, vybavenie, transporty a zásoby v súlade s našimi záväzkami v zmysle medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva;

f) rešpektovať a chrániť novinárov, pracovníkov médií a pridružený personál pracujúci v situáciách ozbrojeného konfliktu a opätovne pripomínať, že v takýchto situáciách sa v súlade s medzinárodným humanitárnym právom považujú za civilistov;

g) zdvojnásobiť naše úsilie o ukončenie beztriestnosti a vyvodenie zodpovednosti za porušovanie medzinárodného humanitárneho práva, za páchanie najzávažnejších trestných činov podľa medzinárodného práva vrátane genocídy, vojnových zločinov, zločinov proti ľudskosti a iných masových zverstiev či iných hrubých porušení práva, ako je napríklad používanie metódy vyhladovania civilistov ako vojnovkej zbrane a rodovo podmieneného násillia vrátane sexuálneho násillia počas konfliktov;

h) vyzvať členské štáty, aby prijali vnútroštátne právne predpisy, nariadenia a postupy, ak ešte neexistujú, týkajúce sa výkonu kontroly nad medzinárodným transferom konvenčných zbraní a vojenského vybavenia v snahe zabrániť riziku, že by tieto transfery mohli uľahčiť, prispieť alebo priamo viesť k porušeniu medzinárodného humanitárneho práva a práva v oblasti ľudských práv, a zabezpečiť, aby tieto právne predpisy, nariadenia a postupy boli v súlade so záväzkami štátov podľa platných medzinárodných zmlúv, ktorých sú zmluvnými stranami.

Opatrenie 15: Zabezpečíme, aby ľudia, ktorí sa ocitnú v núdzovej humanitárnej situácii, dostali potrebnú podporu.

36. Vyjadrujeme vážne znepokojenie nad bezprecedentným počtom ľudí, ktorí sa ocitli v núdzovej humanitárnej situácii, vrátane tých, ktorí musia čeliť nútenému a príliš zdĺhavému vysídľovaniu, ako aj ľudí trpiacich hladom, akútnou potravinovou neistotou, hladomorom či podmienkami podobnými hladomoru. Sme rozhodnutí:

a) zintenzívniť naše úsilie o prevenciu, predvídanie a zmierňovanie vplyvu núdzových humanitárnych situácií na ľudí v núdzi a zároveň venovať osobitnú pozornosť potrebám osôb v tých najzraniteľnejších situáciách;

b) riešiť základné príčiny núteného a zdĺhavého vysídľovania vrátane hromadného vysídľovania celých populácií a implementovať a uľahčovať prístup k trvalým riešeniam pre osoby vysídlené v rámci krajiny, utečencov a osoby bez štátnej príslušnosti, a to aj formou spravodlivého rozdelenia záťaže a zodpovednosti medzi krajinou a podpory hostiteľských komunít pri plnom dodržiavaní zásady zákazu vyhodenia alebo vrátenia utečencov;

c) odstrániť masové hrozby hladu, akútnej potravinovej neistoty, hladomoru a podmienok podobných hladomoru počas ozbrojených konfliktov pre dnešné i budúce generácie, využiť všetky poznatky, zdroje a capacity, ktoré máme k dispozícii, dodržať naše záväzky vyplývajúce z medzinárodného humanitárneho práva vrátane záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného humanitárneho práva pri odstraňovaní prekážok poskytovania humanitárnej pomoci a zabezpečiť, aby ľudia v núdzi dostávali životne dôležitú pomoc, posilniť systémy včasného varovania, vytvoriť systémy sociálnej ochrany a prijať preventívne opatrenia na budovanie odolnosti ohrozených komunít;

d) výrazne zvýšiť finančnú pomoc a iné formy podpory pre krajiny a komunity, ktoré sa ocitnú v núdzovej humanitárnej situácii, vrátane hostiteľských komunít, okrem iného rozšírením ponuky mechanizmov včasnej a predvídateľnej finančnej podpory, inovačných a anticipačných finančných mechanizmov, ako aj posilnením partnerstiev s medzinárodnými finančnými inštitúciami v záujme prevencie, znižovania následkov a riešenia humanitárnych kríz a pomoci ľuďom v núdzi.

Opatrenie 16: Budeme podporovať spoluprácu a porozumenie medzi členskými štátmi, zmierňovať napätie, riešiť konflikty a usilovať sa o mierové urovnanie sporov.

37. Opätovne potvrdzujeme náš záväzok k preventívnej diplomacii a mierovému riešeniu sporov, ako aj význam dialógu medzi štátmi. Uznávame úlohu Organizácie

Spojených národov pri preventívnej diplomacii a mierovom riešení sporov, ako aj význam partnerstva Organizácie Spojených národov s oblastnými a podoblastnými organizáciami pri predchádzaní konfliktom a sporom medzi členskými štátmi a ich riešení v súlade s chartou. Sme rozhodnutí:

- a) opätovne potvrdiť záväzky, ktoré nám vyplývajú z medzinárodného práva vrátane charty a jej cieľov a zásad;
- b) prijať účinné kolektívne opatrenia v súlade s chartou na prevenciu a odstraňovanie hrozieb pre medzinárodný mier a bezpečnosť a oživiť a implementovať existujúce nástroje a mechanizmy mierového urovnávania sporov;
- c) vypracovať a implementovať mechanizmy nevyhnutné pre mierové urovnávanie sporov, budovanie dôvery, včasné varovanie a krízové riadenie na podoblastnej, oblastnej a medzinárodnej úrovni tak, aby sme dokázali riešiť nové a vznikajúce ohrozenia medzinárodného mieru a bezpečnosti;
- d) vykonávať a uplatňovať opatrenia na budovanie dôvery s cieľom znížiť napätie a podporiť medzinárodný mier a bezpečnosť;
- e) zintenzívniť využívanie diplomacie a mediácie na zmiernenie napätia v situáciách, ktoré môžu ohrozovať medzinárodný mier a bezpečnosť, a to aj prostredníctvom včasného diplomatického úsilia;
- f) naliehať na generálneho tajomníka, aby aktívne využíval dobré služby kancelárie generálneho tajomníka a zabezpečil, aby bola Organizácia Spojených národov primerane vybavená na vedenie a podporu mediácie a preventívnej diplomacie, a nabádať ho, aby upozorňoval Bezpečnostnú radu na všetky prípady, ktoré môžu ohroziť zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti;
- g) podporovať úlohu oblastných a podoblastných organizácií v diplomacii, mediácii a mierovom urovnávaní sporov a v tejto súvislosti zlepšiť koordináciu a spoluprácu medzi týmito organizáciami a Organizáciou Spojených národov.

Opatrenie 17: Splníme si povinnosť dodržiavať rozhodnutia a rešpektovať mandát Medzinárodného súdneho dvora v každom prípade, v ktorom sme jednou zo strán.

38. Uznávame pozitívny prínos Medzinárodného súdneho dvora, hlavného súdneho orgánu Organizácie Spojených národov, vrátane jeho úlohy pri rozhodovaní sporov medzi štátmi. Opätovne potvrdzujeme povinnosť všetkých štátov dodržiavať rozhodnutia Medzinárodného súdneho dvora v prípadoch, v ktorých sú jednou zo strán. Sme rozhodnutí:

- a) urobiť vhodné kroky na zabezpečenie toho, aby Medzinárodný súdny dvor mohol v plnej miere a efektívne vykonávať svoj mandát a šíriť osvetu o svojej úlohe pri mierovom riešení sporov, no zároveň rešpektovať, že strany sporu si môžu zvoliť aj iné mierové prostriedky.

Opatrenie 18: Budeme budovať a udržiavať mier.

39. Uvedomujeme si, že členské štáty nesú hlavnú zodpovednosť za predchádzanie konfliktom a budovanie mieru vo svojich krajinách a že vnútroštátne úsilie o budovanie a udržanie mieru prispieva k zachovaniu medzinárodného mieru a bezpečnosti. Primerané, predvídateľné a udržateľné financovanie upevňovania mieru je nevyhnutné, preto vítame nedávne rozhodnutie Valného zhromaždenia zvýšiť zdroje určené pre Fond Organizácie Spojených národov na budovanie mieru. Sme rozhodnutí:

- a) splniť náš záväzok v rámci Agendy 2030 výrazne znížiť všetky formy násilia a s ním súvisiace miery úmrtnosti vo svete;

b) zdvojnásobiť naše úsilie o odstránenie akýchkoľvek foriem násilia páchaného na všetkých ženách a dievčatách;

c) bojovať proti rasizmu a odstraňovať z našich spoločností rasovú diskrimináciu, xenofóbiu a náboženskú neznášanlivosť, ako aj všetky ďalšie formy neznášanlivosti a diskriminácie a podporovať medzináboženský a medzikultúrny dialóg;

d) posilniť a implementovať existujúce národné stratégie prevencie a prístupy na udržanie mieru a ak neexistujú, zvážiť ich vypracovanie na dobrovoľnom základe a v súlade s vnútroštátnymi prioritami s cieľom riešiť základné príčiny násilia a ozbrojeného konfliktu;

e) poskytnúť štátom pomoc, keď o ňu požiadajú, a to aj s pomocou Komisie pre budovanie mieru a celého systému Organizácie Spojených národov, pri budovaní vnútroštátnych kapacít na podporu, rozvoj a realizáciu ich konkrétneho úsilia o prevenciu a riešenie základných príčin násilia a konfliktov vo svojej krajine, vrátane výmeny najlepších postupov a získaných poznatkov, v plnom súlade s vnútroštátnou zodpovednosťou a potrebami;

f) riešiť riziká spojené s nezákonným obchodovaním s ručnými a ľahkými zbraňami, ich súčiastkami a muníciou alebo s podobnou muníciou, a to aj v podobe vnútroštátnych stratégií a prístupov v oblasti prevencie;

g) riešiť riziká súvisiace s udrzaním mieru, ktoré predstavujú dezinformácie, nesprávne informácie, nenávistné prejavy a obsah podnecujúci k ubližovaniu vrátane obsahu šíreného na digitálnych platformách a zároveň rešpektovať právo na slobodu prejavu a súkromie a zaručovať neobmedzený prístup na internet v súlade s medzinárodným právom, vnútroštátnymi právnymi predpismi a vnútroštátnymi politikami;

h) usilovať o lepší súlad medzi Organizáciou Spojených národov, medzinárodnými a regionálnymi finančnými inštitúciami a potrebami členských štátov, ktoré čelia ozbrojeným konfliktom, násiliu a následkom regionálnych konfliktov, s cieľom podporiť ich hospodársku stabilitu, národné snahy o prevenciu konfliktov a budovanie mieru v súlade s ich príslušnými mandátmi a v plnom súlade s vnútroštátnou zodpovednosťou.

Opatrenie 19: Urýchlíme implementáciu našich záväzkov týkajúcich sa žien, mieru a bezpečnosti.

40. Uznávame úlohu žien ako sprostredkovateľiek mieru. Dosiahnutie udržateľného mieru si vyžaduje úplné, rovnocenné, bezpečné a zmysluplné zapojenie žien do rozhodovacieho procesu na všetkých úrovniach mieru a bezpečnosti vrátane predchádzania konfliktom a ich riešenia, mediácie a mierových operácií. Čo najdôraznejšie odsudzujeme zvýšenú mieru všetkých foriem násilia páchaného na ženách a dievčatách, ktoré sú obzvlášť vystavené riziku násilia v ozbrojených konfliktoch, po skončení konfliktu a v núdzových humanitárnych situáciách. Sme rozhodnutí:

a) zdvojnásobiť naše úsilie o dosiahnutie rovnosti žien a mužov a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat, a to aj vyhýbaním sa neúspechom a riešením pretrvávajúcich prekážok pri implementácii programu zameraného na ženy, mier a bezpečnosť, a zaistiť adekvátne finančné zdroje iniciatívam na podporu tohto úsilia;

b) dodržať naše záväzky týkajúce sa úplného, rovnocenného, bezpečného a zmysluplného zapojenia žien do všetkých mediačných a mierových procesov pod záštitou Organizácie Spojených národov;

c) prijať konkrétne kroky na odstránenie a prevenciu celej škály hrozieb a porušovania ľudských práv, ktorým čelia ženy a dievčatá v ozbrojených konfliktoch, po skončení konfliktu a v núdzových humanitárnych situáciách vrátane rodovo motivovaného násillia a sexuálneho násillia počas konfliktu;

d) urýchliť naše prebiehajúce snahy o zabezpečenie úplnej, rovnocennej, bezpečnej a zmysluplnej účasti žien na mierových operáciách.

Opatrenie 20: Urýchlime implementáciu našich záväzkov týkajúcich sa mládeže, mieru a bezpečnosti.

41. Uvedomujeme si, že úplné, efektívne, bezpečné a zmysluplné zapojenie mládeže má zásadný význam pre zachovanie a podporu medzinárodného mieru a bezpečnosti. Sme rozhodnutí:

a) prijať konkrétne dobrovoľné opatrenia, ktorými sa zvýši inkluzívne zapojenie mládeže do rozhodovacích procesov na všetkých úrovniach pri predchádzaní konfliktom a ich riešení a ktoré im ponúknu viac príležitostí zúčastňovať sa na príslušných medzivládnych rokovaniach v rámci Organizácie Spojených národov;

b) posilniť a implementovať existujúce národné a regionálne plány týkajúce sa mládeže, mieru a bezpečnosti v záujme naplnenia našich záväzkov a na dobrovoľnej báze vypracovať nové plány pre oblasti, pre ktoré ešte neexistujú;

c) požiadať generálneho tajomníka, aby do konca osemdesiateho zasadnutia vypracoval druhú nezávislú štúdiu o dosahovaní pokroku, pokiaľ ide o pozitívny prínos mládeže k mierovým procesom a k riešeniu konfliktov.

Opatrenie 21: Prispôsobíme mierové operácie tak, aby lepšie reagovali na existujúce výzvy a nové skutočnosti.

42. Mierové operácie Organizácie Spojených národov chápané ako operácie na zachovanie mieru a špeciálne politické misie sú kľúčovými nástrojmi na udržanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Tieto operácie čelia čoraz zložitejším výzvam, preto ich treba čo najskôr prispôbiť, aby odrážali jednak potreby všetkých členských štátov a krajín, ktoré prispievajú svojimi jednotkami a políciou, ako aj priority a povinnosti hostiteľských krajín. Mierové operácie môžu byť úspešné iba vtedy, ak pomáhajú presadzovať politické riešenia a sú financované predvídateľným, adekvátnym a udržateľným spôsobom. Opätovne potvrdzujeme význam užšej spolupráce medzi Organizáciou Spojených národov a oblastnými a podoblastnými organizáciami, zvlášť Africkou úniou, ako aj ich operácií na podporu a presadzovanie dodržiavania mieru, ktoré Bezpečnostná rada schválila na udržanie alebo obnovenie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Sme rozhodnutí:

a) vyzvať Bezpečnostnú radu, aby zabezpečila, že mierové operácie budú pevnou súčasťou politických stratégií, ktorými sa riadia, budú organizované s jasnými a usporiadanými mandátmi a prioritami, ktoré sú realistické a dosiahnuteľné, so stratégiami ukončenia operácie a uskutočniteľnými plánmi transformácie a ako súčasť komplexného prístupu k udržaniu mieru v plnom súlade s medzinárodným právom a chartou;

b) požiadať generálneho tajomníka, aby posúdil budúcnosť všetkých foriem mierových operácií Organizácie Spojených národov a zohľadnil pri tom skúsenosti získané z predchádzajúcich i prebiehajúcich reformných procesov a aby poskytol strategické odporúčania s konkrétnymi opatreniami na posúdenie toho, ako možno súbor nástrojov Organizácie Spojených národov prispôbiť tak, aby zodpovedal meniacim sa potrebám a umožňoval pružnejšie a cielenejšie reagovať na existujúce, rodia sa a budúce výzvy;

c) zabezpečiť, aby boli mierové operácie pokiaľ možno čo najskôr zapojené do plánovania transformácie so zástupcami hostiteľských krajín, s tímom OSN pre danú krajinu a s príslušnými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami;

d) prijať konkrétne kroky na zaistenie bezpečnosti a ochrany členov mierových operácií a zlepšiť ich prístup k zdravotníckym zariadeniam vrátane služieb v oblasti duševného zdravia;

e) zabezpečiť, aby súčasťou operácií na udržiavanie a podporu mieru vrátane operácií na presadzovanie dodržiavania mieru, ktoré schválila Bezpečnostná rada, bola inkluzívna politická stratégia a iné nevojenské prístupy a aby sa riešili základné príčiny konfliktu;

f) nabádať generálneho tajomníka k tomu, aby zvolával pravidelné stretnutia na vysokej úrovni s príslušnými regionálnymi organizáciami, na ktorých sa bude diskutovať o otázkach týkajúcich sa mierových operácií, upevňovania mieru, ale aj konfliktov;

g) zabezpečiť adekvátne, predvídateľné a udržateľné financovanie operácií na podporu mieru s mandátom Bezpečnostnej rady v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady č. 2719 (2023) z 21. decembra 2023.

Opatrenie 22: Budeme sa zaoberať vážnym dosahom hrozieb pre námornú bezpečnosť a ochranu.

43. Uvedomujeme si potrebu riešiť vážny dosah hrozieb pre námornú bezpečnosť a ochranu. Všetko úsilie na riešenie hrozieb pre námornú bezpečnosť a ochranu musí byť v súlade s medzinárodným právom, najmä v súlade so zásadami zakotvenými v Charte Organizácie Spojených národov a v Dohovore Organizácie Spojených národov o morskom práve z roku 1982¹³, a zohľadňovať aj ostatné príslušné nástroje, ktoré sú v súlade s dohovorom. Sme rozhodnutí:

a) zintenzívniť medzinárodnú spoluprácu a angažovanosť na globálnej, oblastnej, podoblastnej a bilaterálnej úrovni s cieľom bojovať proti akémukoľvek ohrozovaniu námornej bezpečnosti a ochrany v súlade s medzinárodným právom;

b) podporovať výmenu informácií medzi štátmi a budovanie kapacít v záujme odhaľovania, prevencie a potláčania týchto hrozieb v súlade s medzinárodným právom.

Opatrenie 23: Budeme sa usilovať o zaručenie budúcnosti bez terorizmu.

44. Dôrazne odsudzujeme terorizmus páchaný kýmkoľvek, kdekoľvek a kedykoľvek vo všetkých jeho formách a podobách. Opätovne potvrdzujeme, že každý teroristický čin je zločinom, ktorý sa nedá ospravedlniť, bez ohľadu na to, čím je motivovaný a akokoľvek sa ho jeho páchatelia snažia zdôvodniť. Zdôrazňujeme význam zavedenia opatrení na boj proti šíreniu teroristickej propagandy, na zabránenie a trestanie podporovania teroristických činností finančnými a materiálnymi prostriedkami, ako aj podporovania činností získavania nových členov do teroristických organizácií. Opätovne potvrdzujeme, že terorizmus, ako aj násilný extrémizmus, ktorý ho podporuje, nesmie a nemá byť spojený so žiadnou skupinou obyvateľstva, náboženskou ani etnickou skupinou. Zdvojnásobíme naše snahy o riešenie podmienok podporujúcich šírenie terorizmu, o prevenciu a boj proti terorizmu, budovanie kapacít jednotlivých štátov na predchádzanie terorizmu a boj proti nemu, ako aj úsilie posilniť úlohu systému Organizácie Spojených národov. Presadzovanie a ochrana medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, ako aj rešpektovanie ľudských práv všetkých ľudí a zásad právneho štátu sú absolútnym

¹³ Organizácia Spojených národov, *Zbierka zmlúv*, zv. 1833, č. 31363.

základom boja proti terorizmu a násilnému extrémizmu, ktorý ho podporuje. Sme rozhodnutí:

- a) implementovať celovládny a celospoločenský prístup v záujme prevencie a boja proti terorizmu a násilnému extrémizmu, ktorý ho podporuje, a to aj riešením hlavných príčin terorizmu v súlade s medzinárodným právom;
- b) riešiť hrozbu, ktorú predstavuje zneužívanie nových a vznikajúcich technológií vrátane digitálnych technológií a finančných nástrojov na teroristické účely;
- c) posilniť koordináciu úsilia Organizácie Spojených národov v oblasti boja proti terorizmu, ako aj spoluprácu medzi Organizáciou Spojených národov a príslušnými oblastnými a podoblastnými organizáciami v otázkach prevencie a boja proti terorizmu v súlade s medzinárodným právom a zároveň zvážiť oživenie snáh o prijatie komplexného dohovoru o medzinárodnom terorizme.

Opatrenie 24: Budeme predchádzať a bojovať proti nadnárodnému organizovanému zločinu a s ním spojeným nelegálnym finančným tokom.

45. Nadnárodný organizovaný zločin a s ním spojené nelegálne finančné toky môžu vážne ohroziť medzinárodný mier a bezpečnosť, ľudské práva a udržateľný rozvoj, a to aj vďaka možným vzájomným vzťahom, ktoré v niektorých prípadoch môžu vzniknúť medzi nadnárodným organizovaným zločinom a teroristickými skupinami. Sme rozhodnutí:

- a) zintenzívniť úsilie pri riešení nadnárodného organizovaného zločinu a s ním spojených nelegálnych finančných tokov komplexnými stratégiami vrátane prevencie, včasného odhaľovania, vyšetrovania, ochrany a presadzovania práva, riešenia hlavných príčin a spolupráce s príslušnými zainteresovanými stranami;
- b) zintenzívniť medzinárodnú spoluprácu v záujme prevencie a boja proti nadnárodnému organizovanému zločinu vo všetkých jeho formách, a to aj vtedy, keď je páchaný použitím systémov informačných a komunikačných technológií, preto vítame vypracovanie návrhu Dohovoru Organizácie Spojených národov proti počítačovej kriminalite.

Opatrenie 25: Budeme presadzovať cieľ dosiahnuť svet bez jadrových zbraní.

46. Jadrová vojna by pre ľudstvo znamenala úplnú katastrofu, preto musíme vynaložiť všetko úsilie na odvrátenie nebezpečenstva takejto vojny, pričom treba mať na pamäti, že „jadrovú vojnu nemožno vyhrať, preto k nej nikdy nesmie dôjsť“. Budeme dodržiavať naše povinnosti a záväzky v tejto oblasti. Opätovne zdôrazňujeme naše hlboké znepokojenie nad stavom jadrového odzbrojenia. Opätovne potvrdzujeme neodňateľné právo všetkých krajín pracovať na výskume, výrobe a využívaní jadrovej energie na mierové účely bez akejkoľvek diskriminácie a v súlade s ich príslušnými záväzkami. Sme rozhodnutí:

- a) opätovne sa zaviazat' dosiahnuť cieľ, ktorým je svet bez jadrových zbraní;
- b) uznať, že hoci konečným cieľom úsilia všetkých štátov by malo byť aj naďalej všeobecné a úplné odzbrojenie pod účinnou medzinárodnou kontrolou, bezprostredným cieľom má byť odstránenie nebezpečenstva jadrovej vojny a implementovanie opatrení na zabránenie pretekom v zbrojení a budovanie cesty k trvalému mieru;
- c) rešpektovať a dodržiavať všetky prijaté bezpečnostné záruky, a to aj pokiaľ ide o zmluvy a príslušné protokoly o zónach bez jadrových zbraní a z nich vyplývajúce záruky proti použitiu alebo hrozbe použitia jadrových zbraní;

d) zaviazat' sa k posilneniu plánu odzbrojenia a nešírenia zbraní a pracovať na tom, aby nedochádzalo k prekračovaniu existujúcich medzinárodných noriem, a prijať všetky možné kroky na zabránenie jadrovej vojne;

e) usilovať sa o urýchlenie úplnej a efektívnej implementácie príslušných povinností a záväzkov v oblasti jadrového odzbrojenia a nešírenia jadrových zbraní, a to aj dodržiavaním príslušných medzinárodných právnych nástrojov a snahou o vytvorenie zón bez jadrových zbraní s cieľom posilniť medzinárodný mier a bezpečnosť a dosiahnuť svet bez jadrových zbraní.

Opatrenie 26: Budeme dodržiavať naše povinnosti a záväzky týkajúce sa odzbrojenia.

47. Vyjadrujeme vážne znepokojenie nad rastúcim počtom opatrení, ktoré sú v rozpore s existujúcimi medzinárodnými normami, ako aj nad nedodržiavaním záväzkov v oblasti odzbrojenia, kontroly zbrojenia a nešírenia zbraní. Budeme dodržiavať medzinárodné právo, ktoré sa vzťahuje na zbrane, prostriedky a metódy vedenia vojny, a budeme podporovať postupné úsilie o efektívne odstránenie nezákonného obchodovania so zbraňami. Uznávame potrebu zachovať a posilniť úlohu mechanizmu OSN v otázke odzbrojenia. Akékoľvek použitie chemických a biologických zbraní kýmkoľvek, kdekoľvek a za akýchkoľvek okolností je neprijateľné. Vyzývame na úplné dodržiavanie a implementovanie príslušných zmlúv. Opätovne potvrdzujeme naše spoločné odhodlanie úplne vylúčiť možnosť použitia biologických agensov a toxínov ako zbraní a posilniť Dohovor o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní a o ich zničení¹⁴. Sme rozhodnutí:

a) obnoviť úlohu Organizácie Spojených národov v oblasti odzbrojenia, a to aj odporúčaním, aby Valné zhromaždenie pokračovalo v úsilí, ktoré by mohlo viesť k príprave štvrtého osobitného zasadnutia venovaného odzbrojeniu;

b) presadzovať svet bez chemických a biologických zbraní a zabezpečiť, aby osoby zodpovedné za akékoľvek použitie týchto zbraní boli identifikované a potrestané;

c) riešiť vznikajúce a vyvíjajúce sa biologické riziká skvalitnením procesov predvídania, prevencie, koordinácie a prípravy na takéto riziká, či už spôsobené prirodzeným, náhodným alebo zámerným vypustením biologických činiteľov;

d) identifikovať, preskúmať a vypracovať účinné opatrenia vrátane možných právne záväzných opatrení na posilnenie a inštitucionalizáciu medzinárodných noriem a nástrojov proti vývoju, výrobe, nadobúdaniu, transferu, hromadeniu, zadržiavaniu a používaniu biologických agensov a toxínov ako zbraní;

e) posilniť opatrenia na prevenciu nadobúdania zbraní hromadného ničenia neštátnymi subjektmi;

f) zdvojnásobiť naše úsilie o plnenie zodpovedajúcich záväzkov, ktoré nám vyplývajú z príslušných medzinárodných nástrojov s cieľom zakázať alebo obmedziť konvenčné zbrane z dôvodu ich dosahu na ľudstvo a podniknúť kroky na podporu všetkých relevantných aspektov boja proti mínam;

g) posilniť naše národné a medzinárodné snahy v boji proti nezákonnému obchodovaniu s ručnými a ľahkými zbraňami, za jeho prevenciu a odstránenie vo všetkých jeho aspektoch;

h) riešiť existujúce nedostatky v riadení konvenčnej munície počas životnosti s cieľom znížiť dvojité riziká neplánovaných výbuchov konvenčnej munície a

¹⁴ Tamže, zv. 1015, č. 14860.

nezákonného obchodovania s konvenčnou muníciou a jej odkláňania smerom k neoprávneným príjmom vrátane páchatel'ov trestnej činnosti, organizovaných zločineckých skupín a teroristov.

Opatrenie 27: Využijeme príležitosti spojené s novými a vznikajúcimi technológiami a budeme riešiť potenciálne riziká ich možného zneužitia.

48. Uvedomujeme si, že rýchle technologické zmeny znamenajú tak príležitosti, ako aj riziká pre naše spoločné úsilie o zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Náš prístup k riešeniu týchto rizík sa bude riadiť medzinárodným právom vrátane charty. Sme rozhodnutí:

a) zaviesť ďalšie opatrenia a pokročiť v medzinárodných rokovaniach v snahe zabrániť pretekom v zbrojení vo vesmíre vo všetkých jeho aspektoch, do ktorých budú zapojené všetky príslušné zainteresované strany v súlade s ustanoveniami Zmluvy o zásadách činnosti štátov pri výskume a využívaní kozmického priestoru vrátane Mesiaca a iných nebeských telies¹⁵;

b) urýchlene pokročiť v diskusiách o smrtiacich autonómnych zbraňových systémoch v rámci skupiny vládnych expertov na vznikajúce technológie v oblasti smrtiacich autonómnych zbraňových systémov s cieľom vyvinúť nástroj bez toho, aby bola dotknutá jeho povaha, ako aj iné možné opatrenia zamerané na vznikajúce technológie v oblasti smrtiacich autonómnych zbraňových systémov, pričom budeme pamätať na to, že na všetky zbraňové systémy, vrátane možného vývoja a použitia smrtiacich autonómnych zbraňových systémov, sa aj naďalej v plnej miere uplatňuje medzinárodné humanitárne právo;

c) zintenzívniť medzinárodnú spoluprácu a úsilie o budovanie kapacít s cieľom odstrániť digitálnu priepasť a zabezpečiť, aby všetky štáty mohli zabezpečené a bezpečne využívať výhody digitálnych technológií;

d) pokračovať po konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami v posudzovaní existujúcich a potenciálnych rizík spojených s vojenskými aplikáciami využívajúcimi umelú inteligenciu, ako aj možných príležitostí, ktoré ponúkajú počas ich životného cyklu;

e) požiadať generálneho tajomníka, aby aj naďalej informoval členské štáty o nových a vznikajúcich technológiách formou správy generálneho tajomníka o súčasnom vývoji v oblasti vedy a techniky a jeho možnom vplyve na medzinárodnú bezpečnosť a úsilie o odzbrojenie.

III. Veda, technika a inovácie a digitálna spolupráca

49. Veda, technika a inovácie sú schopné urýchliť realizáciu ambícií Organizácie Spojených národov vo všetkých troch pilieroch jej činnosti. Tento potenciál využijeme vďaka medzinárodnej spolupráci tak, aby sme získali výhody a mohli podniknúť odvážne, ambiciózne a rozhodné kroky na preklenutie zväčšujúcej sa priepasti medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami a v rámci nich, ako aj na urýchlenie pokroku dosahovaného pri plnení Agendy 2030. Miliardy ľudí, najmä v rozvojových krajinách, nemajú adekvátny prístup ku kritickým technológiám, ktoré menia život. Ak chceme splniť svoj sľub, aby sa na nikoho nezabudlo, musíme sa o výsledky vedy, techniky a inovácií podeliť. Inovácie a prelomové vedecké objavy, vďaka ktorým sa naša planéta môže stať udržateľnejšou a naše krajiny prosperujúcejšími a odolnejšími, by mali byť cenovo dostupné a prístupné pre všetkých.

¹⁵ Tamže, zv. 610, č. 8843.

50. Zároveň sa musíme zodpovedne postaviť k potenciálnym rizikám, ktoré so sebou veda a technológie prinášajú, najmä pokiaľ ide o spôsoby, akými veda, technika a inovácie môžu vytvárať a prehĺbovať rozdiely, zvlášť medzi ženami a mužmi, a fungovať ako modely diskriminácie či nerovnosti v rámci jednotlivých krajín a medzi nimi, a tým nepriaznivo vplývať na uplatňovanie ľudských práv a pokrok v oblasti udržateľného rozvoja. Prehĺbime naše partnerstvá s príslušnými zainteresovanými stranami, najmä s medzinárodnými finančnými inštitúciami, súkromným sektorom, odbornými a akademickými obcami a občianskou spoločnosťou, a zabezpečíme, aby boli veda, technika a inovácie katalyzátorom inkluzívnejšieho, spravodlivejšieho, udržateľnejšieho a prosperujúcejšieho sveta pre všetkých, v ktorom sú v plnej miere dodržiavané všetky ľudské práva.

51. Digitálne a vznikajúce technológie vrátane umelej inteligencie dramaticky menia náš svet a zohrávajú významnú úlohu ako faktory, ktoré umožňujú udržateľný rozvoj. Ponúkajú obrovský potenciál pokroku v prospech ľudí a planéty, a to tak v súčasnosti, ako aj v budúcnosti. Sme odhodlaní využiť tento potenciál a zvládať riziká posilňovaním medzinárodnej spolupráce, spolupráce s príslušnými zainteresovanými stranami a podporovaním inkluzívnej, zodpovednej a udržateľnej digitálnej budúcnosti. Preto je Globálny digitálny pakt súčasťou prílohy k tomuto paktu.

Opatrenie 28: Využijeme príležitosti, ktoré ponúka veda, technika a inovácie v prospech ľudí a planéty.

52. Budeme sa riadiť zásadami rovnosti a solidarity a podporovať zodpovedné a etické využívanie vedy, techniky a inovácií. Sme rozhodnutí:

- a) podporovať a presadzovať otvorené, spravodlivé a inkluzívne prostredie pre vedecký a technologický rozvoj a spoluprácu vo svete, a to aj aktívnym budovaním dôvery vo vedu a globálnou spoluprácou v oblasti inovácií;
- b) zvýšiť využívanie vedy, vedeckých poznatkov a vedeckých dôkazov pri tvorbe politík a zabezpečiť, aby sa komplexné globálne výzvy riešili interdisciplinárnou spoluprácou;
- c) podporovať mobilitu a výmenu talentov, a to aj formou vzdelávacích programov, a podporovať rozvojové krajiny, aby si dokázali udržať svoje talenty a zabránili úniku mozgov a aby zároveň poskytovali pracovníkom vhodné vzdelávacie a pracovné podmienky a príležitosti.

Opatrenie 29: Rozšírime možnosti implementácie pre rozvojové krajiny tak, aby mohli zvýšiť svoj vedecký, technologický a inovačný potenciál.

53. Veda, technika a inovácie majú zásadný význam pre podporu a úspech udržateľného rastu a opatrení v oblasti klímy a urýchlenie implementácie Agendy 2030. Musíme spolupracovať na odstránení vedeckých, technologických a inovačných rozdielov medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami a v rámci nich, podporovať rozvojové krajiny pri mierovom využívaní vedy, techniky a inovácií na dosiahnutie udržateľného rozvoja, zvlášť krajiny, ktoré sú v špecifických situáciách, ale aj tie, ktoré čelia osobitným výzvam. Opätovne zdôrazňujeme potrebu urýchliť transfer environmentálne vhodných technológií do rozvojových krajín za adekvátnych, vzájomne dohodnutých podmienok vrátane zvýhodnených a preferenčných podmienok. Sme rozhodnutí:

- a) zabezpečiť, aby veda, technika a inovácie prispievali k nášmu úsiliu o odstránenie hladu a chudoby vo všetkých jej podobách a rozmeroch, ako aj o zníženie nerovností okrem iného v oblastiach, ako sú potravinová bezpečnosť a výživa, zdravie, vzdelávanie, sociálna ochrana, voda a hygiena, energetika, klíma a životné prostredie;

b) zvýšiť úsilie o podporu rozvojových krajín, najmä rozvinutými krajinami, ako aj tými rozvojovými krajinami, ktoré si to môžu dovoliť, v budovaní kapacít v oblasti vedy, techniky a inovácií vzájomnou výmenou politík, poznatkov, formou technickej pomoci, financovania, spoločného medzinárodného výskumu a odbornej prípravy personálu prispôbenej osobitným potrebám, politikám a prioritám rozvojových krajín;

c) podporovať vývoj, zavádzanie a udržateľné využívanie vznikajúcich technológií a technológií s otvoreným zdrojovým kódom a zároveň podporovať politiky zamerané na otvorenú vedu a otvorené inovácie a know-how na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja, zvlášť v rozvojových krajinách;

d) zintenzívniť spoluprácu na osi sever – juh, juh – juh, ako aj trojstrannú spoluprácu, ktorá by zohľadňovala odlišné vnútroštátne podmienky, s cieľom vybudovať kapacity a zlepšiť prístup k vede, technike a inováciám a zvýšiť zdroje na realizáciu technických a vedeckých iniciatív;

e) zvýšiť finančnú podporu zo všetkých zdrojov určenú na vedecký výskum a výskumnú infraštruktúru v prospech udržateľného rozvoja a rozšíriť možnosti spolupráce v oblasti výskumu, najmä v rozvojových krajinách;

f) prilákať a podporiť investície zo súkromného sektora do vedy, techniky a inovácií a prehľbiť verejno-súkromné partnerstvá podporovaním priaznivého prostredia v rozvojových krajinách, ktoré prospieva investíciám a podnikaniu, rozvíja miestne inovačné ekosystémy a podporuje dôstojnú prácu, a pritom zabezpečiť, aby sa inovácie dostali na svetové trhy;

g) podporovať a udržiavať stabilné a odolné globálne dodávateľské reťazce v záujme lepšej dostupnosti vedeckých a technologických výrobkov a služieb pre všetkých.

Opatrenie 30: Zabezpečíme, aby veda, technika a inovácie prispievali k plnému uplatňovaniu ľudských práv všetkými ľuďmi.

54. Uvedomujeme si príležitosti a riziká, ktoré veda, technika a inovácie znamenajú pre podporu, ochranu a napĺňanie všetkých ľudských práv. Sme rozhodnutí:

a) zabezpečiť, aby sa všetok vedecký a technologický výskum vykonával zodpovedne a eticky tak, aby boli ochraňované a podporované všetky ľudské práva a zachovávaná autonómia, sloboda a bezpečnosť vedeckých pracovníkov;

b) integrovať hľadisko ľudských práv do regulačných procesov a procesov stanovovania noriem pre nové a vznikajúce technológie a vyzvať zástupcov súkromného sektora, aby pri vyvíjaní a využívaní nových a vznikajúcich technológií rešpektovali ľudské práva a dodržiavali etické zásady;

c) zabezpečiť, aby z rozvoja a uplatňovania vedy, techniky a inovácií mali prospech aj osoby v zraniteľných situáciách a aby sa doň mohli v plnej miere a zmysluplne zapojiť;

d) využiť príležitosti, ktoré ponúkajú nové a vznikajúce technológie, s cieľom zlepšiť postavenie a pocit rovnocennosti u osôb so zdravotným postihnutím, a to aj podporou dostupnosti asistenčných technológií.

Opatrenie 31: Zabezpečíme, aby veda, technika a inovácie zlepšili rovnosť žien a mužov, ako aj život všetkých žien a dievčat.

55. Veda, technika a inovácie môžu zlepšiť rovnosť žien a mužov, ako aj život žien a dievčat. Sme vážne znepokojení digitálnou priepasťou medzi ženami a mužmi, ako aj tým, že rýchle technologické zmeny môžu prehľbiť existujúcu nerovnosť žien a mužov a predstavovať vážne riziko pre všetky ženy a dievčatá. Sme rozhodnutí:

a) odstrániť prekážky v úplnom, rovnakom a zmysluplnom prístupe a zapojení sa všetkých žien a dievčat do vedy, techniky a inovácií, a to aj vo vedúcich funkciách, zlepšením ich možností vo vzdelávaní, v zamestnaní a vo výskume v oblastiach, ako sú veda, technika, inovácie, matematika a inžinierstvo;

b) riešiť rodovo podmienené riziká a výzvy spojené s používaním technológií, ako aj akékoľvek formy násilia vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného násilia, obchodovania s ľuďmi, obťažovania, predsudkov a diskriminácie voči všetkým ženám a dievčatám vrátane migrujúcich pracovníčok, ku ktorým dochádza alebo ktorých počet sa zvyšuje použitím technológií.

Opatrenie 32: Budeme chrániť, využívať a rozširovať pôvodné, tradičné a miestne poznatky.

56. Uznávame potrebu prispôbiť vedu, techniku a inovácie miestnym potrebám a okolnostiam a ponúknuť ich miestnym komunitám, tradičnému obyvateľstvu afrického pôvodu, ako aj domorodému obyvateľstvu, a to v prípade potreby v súlade so zásadou slobodného, predchádzajúceho a informovaného súhlasu. Sme rozhodnutí:

a) podporovať synergické účinky medzi vedou a technikou a tradičnými, miestnymi, pôvodom africkými či domorodými poznatkami, pravidlami, postupmi a kapacitami.

Opatrenie 33: Budeme podporovať generálneho tajomníka v posilnení úlohy Organizácie Spojených národov pri podpore medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, techniky a inovácií.

57. Uznávame kľúčovú úlohu Organizácie Spojených národov vo vede, v technike a inováciách. Berieme na vedomie zriadenie vedeckého poradného výboru generálneho tajomníka, ktorý poskytuje nezávislé vedecké poradenstvo. Žiadame generálneho tajomníka, aby:

a) zvýšil kapacity Organizácie Spojených národov, pokiaľ ide o využívanie vedy, techniky a inovácií v práci organizácie vrátane plánovania, myslenia do budúcnosti a prognóz, a aby monitoroval a meral aktuálny globálny pokrok dosiahnutý v odstraňovaní vedeckej a technologickej priepasti medzi rozvinutými a rozvojovými krajinami a v rámci nich;

b) podporoval vlády štátov pri využívaní vedy a techniky v záujme udržateľného rozvoja, a to aj preskúmaním spôsobov zvýšenia kapacít a odborných poznatkov v tímoch OSN pre jednotlivé krajiny.

IV. Mládež a budúce generácie

58. Dnešná generácia detí a mladých ľudí je historicky najpočetnejšia, pričom jej väčšina žije v rozvojových krajinách. Predstavuje kľúčovú silu pozitívnej zmeny, preto vítame významný prínos mladých ľudí k mieru a bezpečnosti, udržateľnému rozvoju a ľudským právam. Na celom svete sú však milióny detí a mladých ľudí, ktoré nežijú v podmienkach potrebných na to, aby mohli dosiahnuť svoj plný potenciál a uplatniť svoje ľudské práva, zvlášť ak sa ocitli v zraniteľných situáciách. Aj dnes žijú deti a mladí ľudia v extrémnej chudobe, bez prístupu ku kritickým základným službám, ktorých základné práva nie sú rešpektované. Uvedomujeme si, že spolu s ďalšími generáciami budú znášať následky našej činnosti i našej nečinnosti. Budeme investovať do angažovanosti mladých ľudí na národnej i medzinárodnej úrovni a do jej podpory v snahe zaručiť lepšiu budúcnosť pre všetkých.

59. Uvedomujeme si, že deti a mládež sú odlišnou kategóriou než budúce generácie. Musíme zabezpečiť, aby dnešné rozhodovanie a tvorba politík viac zohľadňovali potreby a záujmy nasledujúcich generácií a aby boli v rovnováhe s potrebami a

záujmami tých súčasných. Preto je súčasťou prílohy k Paktu pre budúcnosť aj Deklarácia o budúcich generáciách, v ktorej sú podrobne opísané naše záväzky.

Opatrenie 34: Budeme investovať do sociálneho a ekonomického rastu detí a mladých ľudí, aby mohli naplno využiť svoj potenciál.

60. Zdôrazňujeme význam investícií do základných služieb a zabezpečenia spravodlivého prístupu k nim pre všetky deti a mladých ľudí, najmä pokiaľ ide o zdravie, vzdelávanie a sociálnu ochranu, v záujme podpory ich sociálneho a ekonomického rastu. Aby mohli mladí ľudia naplno využiť svoj potenciál a zabezpečiť si dôstojnú a produktívnu prácu a kvalitné zamestnanie, musia mať počas celého života prístup k bezpečným, inkluzívnym, spravodlivým a kvalitným možnostiam vzdelávania, a to aj v núdzových situáciách, ktoré ich vybavujú vedomosťami, zručnosťami a schopnosťami nevyhnutnými na to, aby mohli v rýchlom meniacom svete prosperovať. Sme rozhodnutí:

a) zvýšiť investície zo všetkých zdrojov do základných služieb pre mladých ľudí a zabezpečiť, aby sa ich špecifické potreby a priority stali súčasťou národných, regionálnych a medzinárodných rozvojových stratégií, zaručiť dostupnosť služieb pre všetkých mladých ľudí a vyzvať generálneho tajomníka, aby informoval členské štáty o návrhu Globálnej investičnej platformy mládeže s cieľom prilákať a lepšie financovať mládežnícke programy na úrovni jednotlivých krajín;

b) zintenzívniť snahy o dosiahnutie všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti tak, aby mohli všetci mladí ľudia dosiahnuť najvyššiu možnú úroveň fyzického a duševného zdravia vrátane imunizácie a očkovania, sexuálneho a reprodukčného zdravia a zároveň riešiť všetky výzvy, ktorým čelia rozvojové krajiny pri dosahovaní týchto cieľov;

c) podporovať rozvojové krajiny v tom, aby výrazne zvýšili investície zo všetkých zdrojov do vzdelávania a zručností, najmä v ranom detstve a u dievčat, s cieľom vybudovať inkluzívne, dostupné a odolné vzdelávacie systémy a príležitosti na celoživotné vzdelávanie, ktoré sú prispôsobené potrebám mladých ľudí a detí v súčasnosti i v budúcnosti, a to skvalitnením učebných osnov, zlepšením profesijného rastu učiteľov, využívaním digitálnych technológií a zlepšením prístupu k technickej a odbornej príprave s cieľom pomôcť mladým ľuďom zapájať sa do života spoločnosti, v ktorej žijú;

d) vytvoriť dôstojné pracovné miesta a živobytie pre mladých ľudí, najmä v rozvojových krajinách a zvlášť pre mladé ženy a mladých ľudí v zraniteľných situáciách, a zároveň odstraňovať nerovnosti v ekonomike starostlivosti a vytvoriť a zaručiť mladým ľuďom prístup k univerzálnym, adekvátnym, komplexným, udržateľným a vnútroštátnym systémom sociálnej ochrany;

e) dodať mladým ľuďom sebavedomie a odvahu a podporovať ich v úsilí podnikat', inovovať a premieňať svoje nápady na životaschopné podnikateľské príležitosti;

f) implementovať politiky priaznivé pre rodiny a orientované na rodiny, ktoré podporujú sociálny a ekonomický rast detí a mladých ľudí, aby mohli naplno využiť svoj potenciál a uplatňovať svoje ľudské práva.

Opatrenie 35: Budeme presadzovať, chrániť a rešpektovať ľudské práva všetkých mladých ľudí a podporovať sociálne začlenenie a integráciu.

61. Opätovne potvrdzujeme význam zaručenia plného uplatňovania práv všetkých mladých ľudí, ich ochrany pred násilím a podpory sociálneho začleňovania a integrácie, najmä tých najchudobnejších, ako aj tých, ktorí sa ocitli v zraniteľných situáciách, vrátane ľudí afrického pôvodu, ale aj tých, ktorí čelia mnohorakej diskriminácii, ktorej dôvody sa môžu prekrývať. Sme rozhodnutí:

a) zintenzívniť náš boj proti všetkým formám rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie, ako aj všetkým formám neznášanlivosti, ktoré vplývajú na mladých ľudí a bránia im v naplnení ich potenciálu, a zároveň bojovať proti náboženskej nenávisti, ktorá vo svojej podstate podnecuje k diskriminácii, nepriateľstvu alebo násiliu;

b) zintenzívniť medzinárodné, regionálne a národné snahy o prijatie okamžitých a účinných opatrení na odstránenie nútenej práce, ukončenie novodobého otroctva a obchodovania s ľuďmi, najmä so ženami a deťmi, a na odstránenie všetkých foriem detskej práce;

c) riešiť výzvy, ktorým čelia všetky mladé ženy a dievčatá, vrátane boja proti rodovým stereotypom a negatívnym sociálnym normám a odstraňovania diskriminácie, obťažovania, všetkých foriem násilia páchaného na mladých ženách a dievčatách vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného násilia a škodlivých tradičných praktík vrátane mrzačenia ženských pohlavných orgánov a detských, skorých a nútených sobášov;

d) zlepšiť začleňovanie a odstrániť všetky prekážky, ktoré bránia mladým ľuďom so zdravotným postihnutím získať a zachovať si maximálnu autonómiu, nezávislosť a plné začlenenie a zapojenie do všetkých aspektov života, a tiež investovať do asistenčných technológií, ktoré môžu podporiť ich plnú, efektívnu a zmysluplnú účasť na živote spoločnosti;

e) riešiť nepriaznivý vplyv zmeny klímy a iné environmentálne výzvy, ktoré ohrozujú schopnosť mladých ľudí uplatňovať si ľudské práva a žiť v čistom, zdravom a udržateľnom životnom prostredí;

f) posilniť medzigeneračné partnerstvá a solidaritu medzi generáciami podporou príležitostí na dobrovoľnú, konštruktívnu a pravidelnú interakciu medzi mladými a staršími ľuďmi v ich rodinách, na pracoviskách či v spoločnosti ako takej.

Opatrenie 36: Posilníme zmysluplnú angažovanosť mládeže na národnej úrovni.

62. Oceňujeme úsilie, ktorým už dnes mladí ľudia významne prispievajú k pokroku v oblasti mieru a bezpečnosti, udržateľného rozvoja a ľudských práv vo svojich krajinách. Potreby a túžby všetkých mladých ľudí dokážeme uspokojiť iba vtedy, ak im budeme systematicky načúvať, spolupracovať s nimi a poskytovať im zmysluplné možnosti, ako formovať budúcnosť. Sme rozhodnutí:

a) podnecovať a podporovať vytváranie mechanizmov na vnútroštátnej úrovni v oblastiach, v ktorých ešte neexistujú, konzultovať s mladými ľuďmi a poskytnúť im zmysluplné príležitosti zapojiť sa do tvorby vnútroštátnych politík a rozhodovacích procesov, ktoré na požiadanie môžu byť podporené v rámci systému Organizácie Spojených národov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a politikami;

b) zväziť podporu medzigeneračných dialógov s cieľom vybudovať silnejšie partnerstvá medzi ľuďmi z rôznych vekových skupín, vrátane mládeže, ako aj medzi vládami a mládežou;

c) riešiť výzvy a odstrániť prekážky, ktoré bránia úplnému, zmysluplnému a efektívnemu zapojeniu všetkých mladých ľudí vrátane mladých žien, mladých ľudí so zdravotným postihnutím a mladých ľudí afrického pôvodu, ako aj ľudí v zraniteľných situáciách do tvorby vnútroštátnych politík a rozhodovacích procesov a zlepšiť ich zastúpenie vo formálnych politických štruktúrach;

d) podporovať organizácie vedené mladými ľuďmi pre mladých ľudí, najmä formou budovania kapacít.

Opatrenie 37: Posilníme zmysluplnú angažovanosť mládeže na medzinárodnej úrovni.

63. Víťame pokrok, ktorý sa podarilo dosiahnuť v záujme podpory zmysluplnej angažovanosti mládeže v Organizácii Spojených národov. Sme odhodlaní urýchliť toto úsilie umožnením väčšieho zapojenia mládeže do práce Organizácie Spojených národov a zvýšením reprezentatívnosti, praktického účinku a vplyvu angažovanosti mládeže v Organizácii Spojených národov. Sme rozhodnutí:

a) podporovať zmysluplné, inkluzívne a efektívne zapojenie mladých ľudí do príslušných medzivládnych orgánov a procesov v Organizácii Spojených národov, do ktorých je to vhodné, v súlade s rokovacím poriadkom a zavedenou praxou a s ohľadom na zásady rovnosti žien a mužov a vyváženého geografického zastúpenia a nediskriminácie;

b) podporovať začlenenie mládeže vrátane mládežníckych delegátov do národných delegácií pri Organizácii Spojených národov;

c) vyzývať na príspevky do Fondu Organizácie Spojených národov pre mládež s cieľom uľahčiť zapojenie zástupcov mládeže z rozvojových krajín do činností Organizácie Spojených národov a zohľadniť pri tom potrebu lepšieho geografického vyváženého zastúpenia mládeže a v tejto súvislosti požiadať generálneho tajomníka, aby prijal vhodné opatrenia na podporu príspevkov do fondu, a to aj zvyšovaním informovanosti o fonde;

d) požiadať generálneho tajomníka, aby v spolupráci s členskými štátmi a mladými ľuďmi pokračoval vo vypracovaní základných princípov zmysluplného, reprezentatívneho, inkluzívneho a bezpečného zapojenia mládeže do príslušných medzivládnych procesov a do všetkých činností Organizácie Spojených národov a predložil ich členským štátom na posúdenie.

V. Transformácia globálneho riadenia

64. Náš multilaterálny systém, ktorý vznikol po druhej svetovej vojne, je dnes vystavený nebývalému tlaku. Za posledných 80 rokov sa vďaka nemu podarilo dosiahnuť pozoruhodné úspechy. To neznamena, že môžeme byť spokojní s budúcnosťou nášho medzinárodného poriadku a uvedomujeme si, že sa musí neustále vyvíjať. Sme pripravení prijať opatrenia na posilnenie a oživenie multilateralizmu a prehĺbenie medzinárodnej spolupráce. Opätovne potvrdzujeme náš neochvejný záväzok voči medzinárodnému právu vrátane charty – riešiť globálne výzvy, z ktorých niektoré by mohli skomplikovať a ohroziť život celého ľudstva. Transformácia globálneho riadenia je nevyhnutná na zabezpečenie toho, aby pozitívny pokrok, ktorého sme v posledných desaťročiach boli svedkami vo všetkých troch pilieroch činnosti Organizácie Spojených národov, nezastal. A my nedovolíme, aby sa tak stalo.

65. Musíme obnoviť dôveru v globálne inštitúcie tak, aby lepšie zastupovali dnešný svet, slúžili jeho potrebám a efektívnejšie plnili záväzky, ktoré sme prijali voči sebe navzájom a voči našim občanom. Obnovujeme náš záväzok voči multilateralizmu a medzinárodnej spolupráci, riadiac sa chartou a zásadami dôvery, spravodlivosti, solidarity a univerzálnosti. Sme pripravení pretransformovať globálne riadenie a posilniť multilaterálny systém tak, aby nám pomohol dosiahnuť bezpečný, mierový, spravodlivý, rovnocenný, inkluzívny, udržateľný a prosperujúci svet.

Opatrenie 38: Pretransformujeme globálne riadenie a oživíme multilaterálny systém, aby sme dokázali riešiť výzvy a využiť súčasné i budúce príležitosti.

66. Sme rozhodnutí pretvoriť multilaterálny systém, ktorého centrom je Organizácia Spojených národov, na systém, ktorý je:

- a) efektívnejší a schopnejší plniť naše sľuby vďaka prísnejším mechanizmom na vyvodenie zodpovednosti, zaručenie transparentnosti a implementáciu v záujme dodržania našich záväzkov a obnovy dôvery v globálne inštitúcie;
- b) pripravený na budúcnosť, budovanie kapacít a využívanie technológií a údajov na predvídanie rizík, zužitkovanie príležitostí, prijímanie včasných opatrení a zvládanie neistoty;
- c) spravodlivý, demokratický, vyvážený a vhodný pre dnešný svet tak, aby všetkým členským štátom, a zvlášť rozvojovým krajinám, zaručoval zmysluplnú účasť na globálnych rozhodovacích procesoch v multilaterálnych inštitúciách a lepšie integroval hlas rozvojových krajín do globálneho rozhodovania;
- d) inkluzívny a umožňuje zmysluplnú angažovanosť príslušných zainteresovaných strán adekvátnymi spôsobmi a zároveň podčiarkuje medzivládny charakter Organizácie Spojených národov a jedinečnú a ústrednú úlohu štátov pri riešení globálnych výziev;
- e) vzájomne prepojený tak, aby zaručoval možnosť spájať existujúce inštitucionálne kapacity v rámci multilaterálneho systému, lepšie fungoval ako systém, dokázal sa zbaviť fragmentácie a komplexne riešil viacerozmerné, multisektorové výzvy a zároveň maximalizoval efektívnosť;
- f) finančne stabilný a zaručuje adekvátne, primerané, udržateľné a predvídateľné financovanie Organizácie Spojených národov, a na tento účel sa zaväzujeme dodržiavať naše finančné záväzky v plnom rozsahu, bezpodmienečne a včas.

Opatrenie 39: Zreformujeme Bezpečnostnú radu, pretože si uvedomujeme naliehavú potrebu urobiť z nej reprezentatívnejší, inkluzívnejší, transparentnejší, efektívnejší, účinnejší, demokratickejší a zodpovednejší orgán.

67. V reakcii na rastúcu naliehavosť zvýšenia efektívnosti Organizácie Spojených národov, pokiaľ ide o jej schopnosť udržiavať mier a bezpečnosť vo svete, ako sa uvádza v charte, sme sa v rámci medzivládnych rokovaní dohodli na hlavných zásadách v otázke spravodlivého zastúpenia a rozšírenia členstva v Bezpečnostnej rade, ako aj na ďalších veciach súvisiacich s Radou v súlade s rozhodnutím Valného zhromaždenia č. 62/557 z 15. septembra 2008, ktoré slúžia ako parametre pre jej reformu:

- a) v prvom rade napraviť historickú nespravodlivosť voči Afrike a popri osobitnom prístupe k Afrike zlepšiť zastúpenie aj iných, nedostatočne zastúpených či nezastúpených regiónov a skupín, ako sú Ázia a Tichomorie, Latinská Amerika a Karibik;
- b) rozšíriť Bezpečnostnú radu tak, aby bola reprezentatívnejšia, pokiaľ ide o súčasné členstvo v Organizácii Spojených národov, odrážala realitu súčasného sveta a zohľadňovala naše záväzky v rámci cieľa udržateľného rozvoja č. 16.8, t. j. zvýšiť zastúpenie rozvojových krajín a malých a stredných štátov;
- c) pokračovať v diskusiách o otázke zastúpenia medziregionálnych skupín s prihliadnutím na to, že v diskusiách počas medzivládnych rokovaní boli spomenuté aj malé ostrovné rozvojové štáty, arabské štáty či iné subjekty, ako napríklad Organizácia islamskej spolupráce;
- d) zintenzívniť úsilie o dosiahnutie dohody v otázke kategórií členstva s ohľadom na závery diskusií, ktoré prebehli počas medzivládnych rokovaní;
- e) stanoviť taký celkový počet členov rozšírenej Rady, ktorým sa zaručí rovnováha medzi jej reprezentatívnosťou a efektívnosťou;

f) upraviť pracovné metódy tak, aby zaručovali inkluzívne, transparentné, efektívne, účinné, demokratické a zodpovedné fungovanie rozšírenej Rady;

g) Kľúčovým prvkom reformy Bezpečnostnej rady je otázka veta. Zintenzívňujeme úsilie o dosiahnutie dohody o budúcnosti veta vrátane diskusií o obmedzení jeho rozsahu a používania;

h) v rámci komplexnej reformy zvážiť doplnenie doložky o preskúmaní, aby sa zabezpečilo, že Bezpečnostná rada bude stále adekvátne slúžiť svojmu mandátu a účelu.

Opatrenie 40: Prednostne a čo najskôr zintenzívňujeme naše úsilie v rámci medzivládnych rokovaní o reforme Bezpečnostnej rady.

68. Podporujeme charakter reformy Bezpečnostnej rady, ktorý vychádza z podnetu členských štátov, preto zintenzívňujeme snahy o reformu prostredníctvom medzivládnych rokovaní v súlade s rozhodnutím Valného zhromaždenia č. 62/557 a inými príslušnými rezolúciami a rozhodnutiami Valného zhromaždenia, napríklad rezolúciou č. 53/30 z 23. novembra 1998. Na základe nedávneho pokroku dosiahnutého v rámci medzivládnych rokovaní, a to aj vďaka väčšej transparentnosti a inkluzívnosti a zlepšením vlastnej inštitucionálnej pamäte, sme sa rozhodli:

a) podporiť predloženie ďalších modelov štruktúrovaných dialógov, ako aj revíziu tých, ktoré už boli predložené členskými štátmi, prípadne inými štátmi a skupinami štátov, s cieľom vypracovať do budúcnosti konsolidovaný model založený na konvergencii piatich klastrov.

Opatrenie 41: Posilníme schopnosť reakcie Bezpečnostnej rady v záujme zachovania medzinárodného mieru a bezpečnosti, ako aj jej vzťahy s Valným zhromaždením.

69. Budeme naďalej zlepšovať a demokratizovať pracovné metódy Bezpečnostnej rady a posilňovať jej vzťahy s Valným zhromaždením, v súlade a pri plnom rešpektovaní ich príslušných funkcií, poverení, právomocí a kompetencií zakotvených v charte, pričom si uvedomujeme, že tieto snahy by nemali nahrádzať reformu Bezpečnostnej rady uvedenú v opatrení 39. Sme rozhodnutí:

a) v plnej miere implementovať a dodržiavať všetky ustanovenia Charty Organizácie Spojených národov, ktoré sa týkajú rozhodovacieho procesu v Bezpečnostnej rade, vrátane jej článku 27 ods. 3;

b) podporovať dôveryhodné, včasné a rozhodné opatrenia Bezpečnostnej rady pri výkone jej primárnej zodpovednosti zachovávať medzinárodný mier a bezpečnosť v záujme prevencie a ukončenia páchania genocídy, zločinov proti ľudskosti alebo vojnových zločinov;

c) aktívne podporovať prebiehajúce úsilie Bezpečnostnej rady o preskúmanie a zlepšenie jej pracovných metód, okrem iného vrátane úprav týkajúcich sa vedenia a spoluvedenia rokovaní v Rade, a posilniť spoluprácu a komunikáciu medzi Bezpečnostnou radou a Valným zhromaždením a jeho pomocnými orgánmi vrátane Komisie pre budovanie mieru, ako aj Hospodárskej a sociálnej rady a oblastných a podoblastných organizácií, napríklad aj pokračovaním v úplnej implementácii a využívaní rezolúcií Valného zhromaždenia č. 377 A (V) z 3. novembra 1950 o zjednotení za mier a č. 76/262 z 26. apríla 2022 o iniciatíve veta;

d) zlepšiť angažovanosť a prístup k činnostiam Bezpečnostnej rady a jej pomocných orgánov pre všetkých členov Valného zhromaždenia s cieľom sprísniť zodpovednosť Rady voči členom a zvýšiť transparentnosť jej činnosti.

Opatrenie 42: Zintenzívňujeme naše úsilie o oživenie činnosti Valného zhromaždenia.

70. Opätovne potvrdzujeme ústrednú pozíciu Valného zhromaždenia ako hlavného poradného a zastupiteľského orgánu Organizácie Spojených národov, ktorý je tvorcom jej politiky. Sme rozhodnutí:

- a) výraznejšie posilniť a plne využívať úlohu a právomoc Valného zhromaždenia pri riešení vznikajúcich globálnych výziev v plnom súlade s chartou;
- b) zlepšiť spôsoby, akými môže Valné zhromaždenie prispievať k udržaniu medzinárodného mieru a bezpečnosti, najmä prijatím opatrení v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov;
- c) zdôrazniť, že proces výberu a vymenovania generálneho tajomníka musí prebiehať v súlade so zásadami zásluh, transparentnosti a inkluzívnosti a s náležitým ohľadom na vyvážené zastúpenie žien a mužov a regionálnu rotáciu a že pri ďalšom a následnom procese výberu a menovania treba zohľadniť poľutovaniahodný fakt, že vo funkcii generálneho tajomníka nikdy nebola žena, preto nabádame členské štáty, aby zvážili nomináciu žien ako kandidátok na túto funkciu.

Opatrenie 43: Posilníme Hospodársku a sociálnu radu v záujme urýchlenia udržateľného rozvoja.

71. Zaväzujeme sa posilniť činnosť Hospodárskej a sociálnej rady ako hlavného orgánu pre koordináciu, preskúvanie politík, politický dialóg a odporúčania v otázkach hospodárskeho a sociálneho rozvoja, pričom uznávame jej kľúčovú úlohu pri dosahovaní vyváženej integrácie troch rozmerov udržateľného rozvoja a pri podpore implementácie Agendy 2030. Sme rozhodnutí:

- a) pokračovať v posilňovaní spolupráce medzi Hospodárskou a sociálnou radou a Komisiou pre budovanie mieru a medzi Hospodárskou a sociálnou radou a medzinárodnými finančnými inštitúciami v súlade s ich príslušnými mandátmi;
- b) uľahčiť štruktúrovanejšie, zmysluplnejšie a inkluzívnejšie zapojenie mimovládnych organizácií ako poradných subjektov Hospodárskej a sociálnej rady do jej činností v súlade s rezolúciou Rady č. 1996/31 z 25. júla 1996;
- c) podporiť fórum Rady pre mládež s cieľom zvýšiť angažovanosť mládeže a zabezpečiť, aby fórum slúžilo ako platforma pre mladých ľudí zo všetkých regiónov, aby si mohli aj naďalej vymieňať svoje nápady a vstupovať do dialógu s členskými štátmi;
- d) požiadať Radu, aby pri príležitosti nadchádzajúceho tridsiateho výročia štvrtej svetovej konferencie o ženách preskúmala formou inkluzívneho medzivládneho procesu za účasti všetkých členských štátov možnosti oživenia činnosti Komisie pre postavenie žien s cieľom podporiť úplnú a efektívnu implementáciu Pekinskej deklarácie a akčnej platformy, dosiahnuť rovnosť žien a mužov, zlepšiť postavenie všetkých žien a dievčat, presadzovať a chrániť ich ľudské práva a zabezpečiť, aby táto komisia spĺňala svoj účel, a zároveň znovu potvrdiť mandát tejto komisie a podľa potreby zvážiť možnosti posilnenia aj ďalších podorgánov Rady.

Opatrenie 44: Posilníme činnosť Komisie pre budovanie mieru.

72. Potvrdzujeme náš záväzok posilniť činnosť Komisie pre budovanie mieru preskúmaním plánu budovania mieru v roku 2025 v záujme strategickejšieho prístupu a väčšej súdržnosti a vplyvu pri budovaní mieru na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni a pretrvávajúceho mierového úsilia. Sme rozhodnutí:

- a) posilniť, v súlade s mandátom tejto komisie, jej úlohu ako platformy na budovanie a udržanie mieru, a to aj výmenou osvedčených postupov medzi členskými štátmi a mobilizáciou politickej a finančnej podpory pre vnútroštátne úsilie v oblasti

prevencie, udržania a budovania mieru, s primárnym dôrazom na cieľ zabrániť možnému opätovnému prepuknutiu konfliktov;

b) vo väčšej miere využívať komisiu, v súlade s jej mandátom, na podporu členských štátov v ich snahách o dosahovanie pokroku v prevencii, udržiavaní a budovaní mieru, ktoré vykonávajú z vlastnej iniciatívy a ktoré sú v ich zodpovednosti, a zároveň posilniť úlohu komisie ako subjektu, ktorý radí, spája a zvoláva, a nabádať ju k tomu, aby sa radila so zástupcami občianskej spoločnosti, mimovládnych organizácií vrátane organizácií žien, ako aj súkromného sektora, ktorí sa zapájajú do činností zameraných na budovanie mieru;

c) vytvoriť systematickejšie a strategickejšie partnerstvá medzi komisiou a medzinárodnými, oblastnými a podoblastnými organizáciami vrátane medzinárodných finančných inštitúcií s cieľom posilniť budovanie mieru, pokračovať v mierovom úsilí a mobilizovať finančné prostriedky potrebné na zachovanie mieru a zároveň pomôcť zosúladiť vnútroštátne prístupy k prevencii a budovaniu mieru;

d) zabezpečiť, aby komisia na požiadanie niektorej z krajín a v spolupráci s Bezpečnostnou radou a s podporou tímov OSN v jednotlivých krajinách zohrávala v tejto krajine dôležitú podpornú úlohu v jej prechodnom období na ceste k mieru a po ňom.

Opatrenie 45: Posilníme systém Organizácie Spojených národov.

73. Zdôrazňujeme význam zachovania účinného, efektívneho a silného systému Organizácie Spojených národov. Sme rozhodnutí:

a) dosiahnuť pružnejšiu, aktívnejšiu a odolnejšiu Organizáciu Spojených národov, najmä zvýšením jej potenciálu v oblasti inovácií, analýzy údajov, digitálnej transformácie, strategického výhľadu a behaviorálnej vedy, aby vedela lepšie podporovať členské štáty a naplňovať svoj mandát;

b) zaviazat' sa k plnej podpore a k výraznejšiemu posilneniu rozvojového systému Organizácie Spojených národov, ako aj systému miestnych koordinátorov tak, aby bol strategickejší, aktívnejší, zodpovednejší, kolaboratívnejší a integrovanejší v otázkach podpory rozvojových krajín pri naplňaní Agendy 2030 a riešení súčasných, nových a vznikajúcich výziev v oblasti udržateľného rozvoja v súlade s chartou, ale aj pri podpore vnútroštátnych priorít a politík, vrátane využitia rámcov Organizácie Spojených národov pre spoluprácu na udržateľnom rozvoji, a vyzvať na zvýšenie adekvátnych, predvídateľných a udržateľných finančných prostriedkov na dosiahnutie týchto cieľov;

c) zabezpečiť prístupnosť osobám so zdravotným postihnutím a dbať na ich inklúziu v Organizácii Spojených národov s cieľom umožniť ich plnú, zmysluplnú a efektívnu účasť a zaručiť im rovnosť vo všetkých aspektoch činností Organizácie Spojených národov;

d) trvať na potrebe riadiť proces výberu a menovania ľudí do riadiacich a vyšších funkcií v OSN podľa zásad transparentnosti a inkluzívnosti a tak, aby prebiehal v súlade so všetkými ustanoveniami článku 101 Charty Organizácie Spojených národov s náležitým ohľadom na výber zamestnancov z čo najširšieho geografického záberu a na vyvážené zastúpenie žien a mužov, ako aj na to, aby sa pri ňom dodržiavalo všeobecné pravidlo, podľa ktorého by štátni príslušníci žiadneho štátu alebo žiadnej skupiny štátov nemali mať v systéme Organizácie Spojených národov monopol na obsadzovanie vyšších funkcií.

Opatrenie 46: Zabezpečíme účinné uplatňovanie všetkých ľudských práv a sme pripravení riešiť nové i rodiace sa výzvy.

74. Aj po sedemdesiatom piatom výročí Všeobecnej deklarácie ľudských práv a tridsiatom výročí Viedenskej deklarácie a akčného programu¹⁶ sme stále odhodlaní presadzovať a chrániť všetky ľudské práva a základné slobody vrátane občianskych, politických, ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv. Patrí k nim aj právo na rozvoj. Opätovne sa zaväzujeme naplniť naše relevantné záväzky, t. j. dodržiavať, chrániť a naplňovať ľudské práva a vykonávať všetky príslušné medzinárodné nástroje v oblasti ľudských práv. Všetky ľudské práva sú univerzálne, nedeliteľné, vzájomne prepojené a navzájom súvisiace. Ľudské práva sa vzájomne posilňujú a musí sa k nim pristupovať spravodlivým a vyváženým spôsobom, za rovnakých podmienok a s rovnakým dôrazom. Účelom cieľov udržateľného rozvoja je poskytnúť ľudské práva všetkým. Jednotlivci a inštitúcie občianskej spoločnosti vrátane mimovládnych organizácií, skupín a národných inštitúcií pre ľudské práva, ak existujú, ktoré sa angažujú v otázkach presadzovania a ochrany všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetkých v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, musia byť chránené pred akoukoľvek formou zastrašovania a odvetných opatrení, a to tak v online, ako aj offline priestore. V budúcnosti musíme aj naďalej presadzovať dodržiavanie ľudských práv zlepšením našich schopností reagovať na existujúce, nové a rodiace sa výzvy, ktoré súvisia s uplatňovaním ľudských práv. Sme rozhodnutí:

a) odvolávať sa na mandát vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudské práva, ako sa uvádza v rezolúcii č. 48/141 z 20. decembra 1993, a požiadať generálneho tajomníka, aby posúdil potrebu primeraného, predvídateľného, zvýšeného a udržateľného financovania mechanizmov Organizácie Spojených národov v oblasti ľudských práv, vrátane Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva, aby si mohli efektívne a účinne plniť svoj mandát, ktorý im umožní reagovať nestranne, objektívne a neselektívne na celý rad výziev v oblasti ľudských práv, ktorým je medzinárodné spoločenstvo vystavované;

b) zlepšiť koordináciu a spoluprácu medzi subjektmi Organizácie Spojených národov pôsobiacimi v oblasti ľudských práv a zabrániť duplicite ich činností v rámci existujúcich mandátov, a to aj prostredníctvom užšej koordinácie s Úradom vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudské práva.

Opatrenie 47: Urýchlíme reformu medzinárodnej finančnej architektúry v záujme riešenia súčasných i budúcich výziev.

75. Reforma medzinárodnej finančnej architektúry je významným krokom k budovaniu väčšej dôvery v multilaterálny systém. Oceňujeme prebiehajúce reformné úsilie a vyzývame na prijatie ešte naliehavejších a ambicióznejších opatrení, ktorými sa zabezpečí, že medzinárodná finančná architektúra bude efektívnejšou, spravodlivejšou a lepšie pripravenou pre dnešný svet a dokáže reagovať na výzvy, ktorým čelia rozvojové krajiny pri odstraňovaní medzery vo financovaní cieľov udržateľného rozvoja. Ťažiskom reformy medzinárodnej finančnej architektúry by mala byť Agenda 2030 spolu s neochvejným záväzkom investovať do odstraňovania chudoby vo všetkých jej podobách a rozmeroch. Sme rozhodnutí:

a) pokračovať v hlbších reformách medzinárodnej finančnej architektúry s cieľom prudko akcelerovať implementáciu Agendy 2030 a dosiahnuť inkluzívnejší, spravodlivejší, mierovejší, odolnejší a udržateľnejší svet pre planétu a ľudí súčasných i budúcich generácií.

Opatrenie 48: Urýchlíme reformu medzinárodnej finančnej architektúry v záujme posilnenia hlasu a zastúpenia rozvojových krajín.

¹⁶ A/CONF.157/24 (časť I), kap. III.

76. Uvedomujeme si významnú úlohu, ktorú Organizácia Spojených národov zohráva v globálnej správe hospodárskych záležitostí, pričom uznávame, že mandáty Organizácie Spojených národov a medzinárodných finančných inštitúcií sa vzájomne dopĺňajú, a preto je koordinácia ich činností kľúčová a v plnej miere rešpektujeme existujúce mechanizmy správy, ako aj mandáty nezávislé od Organizácie Spojených národov, ktorými sa riadia konkrétne organizácie a pravidlá. S uznaním berieme na vedomie iniciatívu usporiadať každé dva roky samit na úrovni hláv štátov a predsedov vlád s cieľom posilniť existujúce a vytvoriť systematickejšie väzby a lepšiu koordináciu medzi Organizáciou Spojených národov a medzinárodnými finančnými inštitúciami, pričom zdôrazňujeme význam inkluzívnej účasti. Uvedomujeme si, že je dôležité pokračovať v reformách správy v medzinárodných finančných inštitúciách a multilaterálnych rozvojových bankách. Zdôrazňujeme potrebu posilniť zastúpenie a hlas rozvojových krajín pri globálnom hospodárskom rozhodovaní, stanovovaní noriem a globálnej správe hospodárskych záležitostí v medzinárodných hospodárskych a finančných inštitúciách vrátane Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky v záujme efektívnejšieho, dôveryhodnejšieho, zodpovednejšieho a legitímnejšieho fungovania inštitúcií. Víťame kroky zamerané na posilnenie hlasu a zastúpenia rozvojových krajín a vytvorenie funkcie dvadsiateho piateho predsedu Výkonnej rady Medzinárodného menového fondu pre subsaharskú Afriku, ako aj nedávne zmeny v kvótach a hlasovaní. Zdôrazňujeme význam zvýšenia rozmanitosti a zastúpenia rôznych pohlaví vo výkonných radách, na vyšších riadiacich postoch i v zamestnaneckých pozíciách. Vďaka týmto krokom môžu byť tieto inštitúcie lepšie pripravené na riešenie globálnych výziev. Sme rozhodnutí:

a) nabádať Radu Medzinárodného menového fondu, aby pokračovala v ďalšej podpore budovania silnej inštitúcie založenej na kvótach a s adekvátnymi zdrojmi, ako aj v posilňovaní hlasu a zastúpenia rozvojových krajín, opierajúc sa najmä o prebiehajúce úsilie výkonnej rady fondu, ktorá chce v rámci sedemnásteho všeobecného preskúmania kvót vypracovať do júna 2025, v podobe usmernenia, možné prístupy k ďalšiemu prerozdeľovaniu kvót, a to aj zavedením nového vzorca pre kvóty, a aby zároveň chránila kvóty pridelené najchudobnejším členom;

b) naliehať na riadiace orgány Svetovej banky a ďalšie multilaterálne rozvojové banky, aby podnikli ďalšie kroky na dosiahnutie silného a širšieho zastúpenia, hlasu a účasti rozvojových krajín a zároveň plne uznali prebiehajúce úsilie v tejto oblasti.

Opatrenie 49: Urýchlime reformu medzinárodnej finančnej architektúry s cieľom mobilizovať dodatočné prostriedky na financovanie udržateľného rozvoja, reagovať na potreby rozvojových krajín a priameho financovania tých, ktorí to najviac potrebujú.

77. Rozvojové krajiny potrebujú lepší prístup k financovaniu zo všetkých zdrojov na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja. Kapitálové toky do mnohých rozvojových krajín slabnú, preto v mnohých z nich plynie viac kapitálu z krajiny ako do nej. Multilaterálne rozvojové banky zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore udržateľného rozvoja a dosahovaní jeho cieľov a pre mnohé krajiny znamenajú jedinú možnosť, ako zlepšiť ich prístup k financiam za výhodnejších podmienok a vytvoriť priestor pre investície zo súkromného sektora. Víťame prebiehajúce reformné snahy multilaterálnych rozvojových bánk mobilizovať viac prostriedkov na financovanie Agendy 2030 a uznávame, že okrem zlepšenia mobilizácie domácich zdrojov a domáceho politického a regulačného prostredia sú naliehavo potrebné aj ďalšie reformy bánk. Sme rozhodnutí:

a) zaručiť spoľahlivé a účinné dvadsiate prvé doplnenie zdrojov Medzinárodného združenia pre rozvoj pozostávajúce z príspevkov a jasných politických záväzkov od nových i existujúcich darcov, vďaka ktorým sa podstatne

zvýšia zdroje združenia, a pracovať na vytvorení cesty k výraznému a udržateľnému doplneniu zdrojov združenia do roku 2030;

b) naliehať na multilaterálne rozvojové banky, aby urýchlili tempo reforiem svojich misií a vízií, stimulačných modelov, prevádzkových postupov a finančnej kapacity a aby zvažili ďalšie kroky na zvýšenie dostupnosti finančných prostriedkov, na poskytovanie politickej podpory a technickej pomoci rozvojovým krajinám pri zvládaní globálnych výziev a dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja;

c) naliehať na správne rady a vedenie multilaterálnych rozvojových bánk, aby umožnili dodatočné financovanie aj z vlastných súvah bánk, a to v relevantných a vo vhodných prípadoch úplnou implementáciou odporúčaní skupiny 20 nezávislých preskúmaní rámcov kapitálovej primeranosti multilaterálnych rozvojových bánk vrátane zohľadnenia hodnoty nesplateného upísaného základného imania v rámcoch kapitálovej primeranosti multilaterálnych rozvojových bánk a upísania hybridného kapitálu vo veľkom rozsahu, pričom sa zabezpečí finančná udržateľnosť príslušných multilaterálnych rozvojových bánk;

d) nabádať rady multilaterálnych rozvojových bánk, aby zvažili plánovanie ďalších všeobecných navýšení kapitálu a v prípade potreby uznali aj nedávne kapitálové príspevky;

e) vyzvať multilaterálne rozvojové banky, aby po konzultácii s generálnym tajomníkom predložili varianty a odporúčania, pokiaľ ide o nové možnosti zlepšenia prístupu rozvojových krajín k zvýhodnenému financovaniu, pri plnom rešpektovaní nezávislosti mandátu a orgánov príslušného riadiaceho orgánu v každej multilaterálnej rozvojovej banke, a následne požiadať generálneho tajomníka aby členské štáty informoval o dosiahnutom pokroku;

f) vziať na vedomie prácu medzinárodných finančných inštitúcií, medzinárodných organizácií a multilaterálnych rozvojových bánk s cieľom posúdiť štrukturálnu zraniteľnosť a vyzvať ich, aby podľa potreby a v súlade so svojimi mandátmi zvažili použitie viacrozmerného indexu zraniteľnosti ako doplnku k svojim existujúcim postupom a politikám;

g) vyzvať multilaterálne rozvojové banky, aby rozvojovým krajinám poskytli včasnú podporu zvýšením a optimalizáciou dlhodobého zvýhodneného financovania vrátane poskytovania úverov v miestnych menách, ako aj navrhovaním, financovaním a rozširovaním inovačných mechanizmov, ktoré sú vo vlastníctve a v správe jednotlivých krajín.

Opatrenie 50: Urýchlíme reformu medzinárodnej finančnej architektúry, aby si krajiny mohli udržateľným spôsobom požíčať na investície do svojho dlhodobého rozvoja.

78. Pôžičky sú nevyhnutným nástrojom na to, aby mohli krajiny investovať do svojho dlhodobého rozvoja. Krajiny musia byť schopné požíčať si udržateľným spôsobom a získať prístup k úverom za prijateľných podmienok a pri zaručení úplnej transparentnosti. Sme hlboko znepokojení tým, že v mnohých rozvojových krajinách dochádza k neudržateľnému dlhovému zaťaženiu, čím sa dostávajú do zraniteľnej pozície, ktorá následne spomaľuje ich pokrok v oblasti rozvoja. Uvedomujeme si význam silnejších záruk na zabránenie vzniku týchto situácií. Podčiarkujeme význam reforiem existujúcich multilaterálnych procesov na uľahčenie realizovania kolektívnych akcií v rámci predchádzania dlhovým krízam a v prípade potreby aj na uľahčenie reštrukturalizácie a odpustenia dlhu, pri zohľadnení aktuálnych trendov v globálnom dlhovom prostredí. Sme rozhodnutí:

a) zintenzívniť multilaterálnu reakciu s cieľom podporiť krajiny s vysokým a neudržateľným dlhovým zaťažením za zmysluplnej účasti dotknutých krajín a

všetkých príslušných aktérov a zabezpečiť efektívnejší, usporiadanejší, predvídateľnejší, koordinovanejší, transparentnejší a včasnejší prístup, ktorý týmto krajinám umožní dostať sa z previsu dlhu a stanoviť priority vo verejných výdavkoch na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja;

b) vyzvať Medzinárodný menový fond, aby v spolupráci s generálnym tajomníkom, so Svetovou bankou, skupinou 20 a s hlavnými bilaterálnymi veriteľmi a dlžníkmi preskúmal spôsoby posilnenia a zlepšenia architektúry štátnych dlhov na základe existujúcich medzinárodných procesov a následne požiadať generálneho tajomníka, aby informoval členské štáty o pokroku a predložil návrhy k tejto téme;

c) vziať na vedomie úsilie generálneho tajomníka spolupracovať s úverovými ratingovými agentúrami na definovaní ich úlohy v oblasti udržateľného rozvoja a následne požiadať generálneho tajomníka, aby priebežne informoval členské štáty o priebehu týchto diskusií;

d) zlepšiť a pokračovať v implementácii spoločného rámca skupiny 20 pre zaobchádzanie s dlhom v záujme efektívnych, predvídateľných, koordinovaných, včasných a riadnych procesov reštrukturalizácie a podporiť kroky na zabezpečenie porovnateľnosti zaobchádzania so štátnymi a súkromnými veriteľmi;

e) podľa potreby podporiť využívanie podmienených doložiek pri poskytovaní úverov, ako aj doložiek o klimaticky odolnom dlhu pri poskytovaní úverov rozvojovým krajinám, ktoré sú náchylné na nebezpečenstvá vrátane nepriaznivého vplyvu zmeny klímy;

f) podľa potreby podporovať častejšie využívanie dlhových konverzií v prípade cieľov udržateľného rozvoja vrátane konverzií dlhu v prípade klímy alebo prírody či rozvojových krajín.

Opatrenie 51: Urýchlíme reformu medzinárodnej finančnej architektúry v záujme posilnenia jej schopnosti efektívnejšie a spravodlivejšie podporovať rozvojové krajiny v čase systémových otrasov a zvýšiť stabilitu finančného systému.

79. Rastúca frekvencia a intenzita globálnych hospodárskych otrasov spomaľuje pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja. Uznávame význam zvláštnych práv čerpania pri posilňovaní globálnej finančnej záchranej siete vo svete, ktorá má sklony podliehať systémovým otrasom, ako aj ich potenciálny prínos k väčšej globálnej finančnej stabilite. Víťame prísľuby vrátiť rozvojovým krajinám zvláštne práva čerpania, prípadne rovnocenné príspevky v hodnote viac ako 100 miliárd dolárov a zároveň zdôrazňujeme naliehavú potrebu dodržať tieto záväzky voči rozvojovým krajinám, a to čo najskôr. Sme rozhodnutí:

a) vyzvať krajiny, ktoré tak môžu urobiť, aby dobrovoľne prehodnotili zvláštne práva čerpania z pridelených prostriedkov na rok 2021 a aby takisto zvážili aj presmerovanie minimálne polovice svojich zvláštnych práv čerpania, a to aj cez multilaterálne rozvojové banky, a rešpektovali pri tom príslušné právne rámce a zachovali povahu zvláštnych práv čerpania ako rezervných aktív;

b) nabádať Medzinárodný menový fond, aby preskúmal všetky možnosti ďalšieho posilnenia globálnej finančnej záchranej siete s cieľom podporiť rozvojové krajiny v lepšom zvládaní makroekonomických otrasov a aby zvážil uskutočniteľnosť promptného udeľovania zvláštnych práv čerpania a uľahčenia ich rýchleho a dobrovoľného presmerovania do rozvojových krajín počas budúcich finančných kríz a systémových otrasov;

c) oceniť Medzinárodný menový fond za prebiehajúcu prácu na revízii jeho politiky prirážok;

d) podporovať finančnú stabilitu dosahovanú vďaka medzinárodnej spolupráci a konzistentnej regulácii bánk a iných subjektov finančných služieb.

Opatrenie 52: Urýchlíme reformu medzinárodnej finančnej architektúry, aby dokázali zvládnuť naliehavé výzvy spojené so zmenou klímy.

80. Zmena klímy a strata biodiverzity ešte viac komplikujú mnohé výzvy, ktorým čelí medzinárodná finančná architektúra, a môžu ohroziť pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja. Rozvojové krajiny by mali mať prístup k financovaniu, aby mohli naplňať svoje vzájomne súvisiace ciele, ktorými sú dosiahnutie udržateľného rozvoja vrátane odstránenia chudoby a podpory udržateľného, inkluzívneho a odolného hospodárskeho rastu a riešenia zmeny klímy. Investície do udržateľného rozvoja a opatrení v oblasti klímy sú absolútne nevyhnutné. Medzinárodná finančná architektúra by mala naďalej poskytovať a zvyšovať dodatočné financovanie tak na udržateľný rozvoj, ako aj na opatrenia v oblasti klímy. Rozvojové krajiny čelia stále početnejším potrebám financovania, najmä tie, ktoré sú obzvlášť zraniteľné voči nepriaznivým vplyvom zmeny klímy, a to zvyšuje ich dopyt po finančných prostriedkoch. Sme rozhodnutí:

a) vyzvať multilaterálne rozvojové banky a iné inštitúcie financujúce rozvoj, aby zvýšili dostupnosť, prístupnosť a vplyv financovania opatrení v oblasti zmeny klímy pre rozvojové krajiny a zároveň zabezpečili doplnkovosť financovania klimatických opatrení tak, aby bolo možné podporiť rozvojové krajiny pri implementovaní ich národných plánov a stratégií na riešenie zmeny klímy;

b) vyzvať multilaterálne rozvojové banky, aby mobilizovali dodatočné finančné prostriedky na podporu adaptácie a zavádzanie a rozvoj obnoviteľných technológií, technológií s nízkymi a nulovými emisiami a energeticky účinných technológií v súlade s existujúcimi záväzkami;

c) vyzvať medzinárodné finančné inštitúcie a iné príslušné subjekty, aby zlepšili posudzovanie a riadenie rizík vrátane finančných rizík súvisiacich s klímou, podporovali kroky na riešenie vysokých kapitálových nákladov pre rozvojové krajiny a poskytovali politickú podporu s cieľom pomôcť lepšie riadiť a znižovať riziká;

d) povzbudiť súkromný sektor, najmä veľké korporácie, aby prispievali k udržateľnosti a ochrane našej planéty a k dosiahnutiu Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja, a to aj využitím prístupov založených na partnerstve, ktoré zvýšia podporu rozvojových krajín a umožnia im prijať opatrenia v oblasti klímy.

Opatrenie 53: Vypracujeme rámec týkajúci sa opatrení na sledovanie pokroku v udržateľnom rozvoji, ktoré dopĺňajú a presahujú rámec hrubého domáceho produktu.

81. Uvedomujeme si, že udržateľný rozvoj treba presadzovať vyváženým a integrovaným spôsobom. Opätovne potvrdzujeme potrebu bezodkladného vypracovania opatrení na sledovanie pokroku v udržateľnom rozvoji, ktoré dopĺňajú alebo presahujú rámec hrubého domáceho produktu. Tieto opatrenia by mali odrážať pokrok dosiahnutý v hospodárskych, sociálnych a environmentálnych aspektoch udržateľného rozvoja, a to aj pokiaľ ide o podporu prístupu k informáciám o financovaní rozvoja a technickej spolupráci. Sme rozhodnutí:

a) požiadať generálneho tajomníka, aby v úzkej spolupráci s členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami zriadil nezávislú expertnú skupinu na vysokej úrovni, ktorá vypracuje odporúčania k určitému počtu ukazovateľov udržateľného rozvoja, ktoré budú uplatniteľné všeobecne, ako aj zvlášť v jednotlivých krajinách a ktoré budú dopĺňať a presahovať rámec hrubého domáceho produktu, s prihliadnutím na výsledky práce štatistickej komisie, vychádzajúc z globálneho rámca ukazovateľov pre ciele udržateľného rozvoja a zámery Agendy 2030 pre udržateľný

rozvoj, a aby výsledky jej práce následne prezentoval na osemdesiatom zasadnutí valného zhromaždenia;

b) iniciovať, po ukončení práce nezávislej expertnej skupiny na vysokej úrovni a po konzultáciách s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane štatistickej komisie, medzinárodných finančných inštitúcií, multilaterálnych rozvojových bánk a regionálnych komisií uskutočnených v súlade s ich príslušnými mandátmi, medzivládny proces vedený Organizáciou Spojených národov, ktorý sa bude týkať opatrení na sledovanie pokroku v udržateľnom rozvoji, ktoré dopĺňajú a presahujú rámec hrubého domáceho produktu, pričom sa zohľadnia odporúčania expertnej skupiny generálneho tajomníka na vysokej úrovni.

Opatrenie 54: Zlepšíme medzinárodnú reakcieschopnosť na zložité globálne otrasy.

82. Uznávame potrebu súdržnejšej, kooperatívnejšej, koordinovanejšej a viacrozmernejšej medzinárodnej odpovede na komplexné globálne otrasy, ako aj ústrednú úlohu Organizácie Spojených národov v tomto smere. Komplexné globálne otrasy sú javmi, ktoré majú na značný podiel krajín a svetovej populácie veľmi rušivý a nepriaznivý vplyv s následným dosahom na viaceré odvetvia, a preto si vyžadujú viacrozmernú, medzivládnu a celospoločenskú reakciu. Komplexné globálne otrasy najviac vplývajú na najchudobnejších a najzraniteľnejších ľudí na svete a majú zväčša katastrofálne následky pre udržateľný rozvoj a prosperitu. Ozbrojený konflikt sám osebe nie je komplexným globálnym šokom, no v niektorých prípadoch by mohol zasiahnuť viaceré odvetvia naraz. Naše budúce odpovede na komplexné globálne otrasy sa budú riadiť zásadami vnútroštátnej zodpovednosti a súhlasu, spravodlivosti, solidarity a spolupráce pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva vrátane charty a jej cieľov a zásad, ako aj existujúcich mandátov týkajúcich sa medzivládnych orgánov a procesov Organizácie Spojených národov, systémových subjektov Organizácie Spojených národov a špecializovaných agentúr. Budeme presadzovať úlohu generálneho tajomníka, ktorou je okrem iného zvolávať členské štáty, podporovať koordináciu celého multilaterálneho systému a spolupracovať s príslušnými zainteresovanými stranami v reakciách na krízy. Žiadame generálneho tajomníka, aby:

a) v spolupráci s existujúcimi orgánmi a po konzultácii s členskými štátmi a pri plnom rešpektovaní mandátu Organizácie Spojených národov ako koordinátora reakcie na núdzové humanitárne situácie zväzil možné prístupy k posilneniu systému reakcie Organizácie Spojených národov na komplexné globálne otrasy tak, aby podporoval, dopĺňal a nekopíroval reakciu hlavných orgánov Organizácie Spojených národov, príslušných subjektov a mechanizmov OSN, ako aj špecializovaných agentúr s mandátom riešiť núdzové situácie.

Opatrenie 55: Posilníme naše partnerstvá s cieľom dodržať existujúce záväzky a riešiť nové a rodiace sa výzvy.

83. Uznávame význam spolupráce Organizácie Spojených národov s národnými parlamentmi a príslušnými zainteresovanými stranami pri zachovaní medzivládneho charakteru OSN. Výzvy, ktorým čelíme, si vyžadujú nielen cezhraničnú, ale aj celospoločenskú spoluprácu. V záujme efektívneho riešenia našich spoločných výziev musíme do nášho úsilia zapojiť vlády a parlamenty, systém Organizácie Spojených národov, ale aj iné medzinárodné inštitúcie, miestne orgány, domorodé obyvateľstvo, občiansku spoločnosť, podnikateľský a súkromný sektor, náboženské organizácie, vedecké a akademické obce, ako aj všetkých ľudí. Sme rozhodnutí:

a) zabezpečiť, aby sa príslušné zainteresované strany mohli zmysluplne zapájať, v rámci svojich príslušných úloh a povinností a v súlade s daným vnútorným

poriadkom, do príslušných procesov Organizácie Spojených národov a aby členské štáty mali prístup k stanoviskám a odborným poznatkom týchto partnerov;

b) viacej využiť existujúce kanály a posilniť komunikáciu medzivládnych orgánov Organizácie Spojených národov so zástupcami občianskej spoločnosti v záujme pravidelného dialógu a výmeny informácií;

c) podporovať príspevok súkromného sektora k riešeniu globálnych výziev a sprísniť jeho povinnosť zodpovedať za implementáciu rámcov Organizácie Spojených národov;

d) prehĺbiť spoluprácu Organizácie Spojených národov s národnými parlamentmi v medzivládnych orgánoch a procesoch OSN, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, a zároveň pokračovať v úsilí Organizácie Spojených národov a Medziparlamentnej únie zapojiť poslancov do podpory implementácie príslušných dohôd a rezolúcií OSN;

e) požiadať generálneho tajomníka, aby do konca sedemdesiateho deviateho zasadnutia predložil členským štátom na posúdenie odporúčania k možnostiam zlepšenia spolupráce s miestnymi a regionálnymi samosprávami pri plnení Agendy 2030, najmä s ohľadom na lokalizáciu cieľov udržateľného rozvoja;

f) posilniť spoluprácu medzi Organizáciou Spojených národov a oblastnými, podoblastnými či inými organizáciami v rámci ich príslušných mandátov, ktorá bude rozhodujúca v úsilí o zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti, presadzovanie a ochranu ľudských práv a dosiahnutie udržateľného rozvoja.

Opatrenie 56: Posilníme medzinárodnú spoluprácu na prieskume a využívaní kozmického priestoru na mierové účely a v prospech celého ľudstva.

84. V Zmluve o kozmickom priestore z roku 1967 sa prieskum a využívanie vesmíru označuje za oblasť záujmu celého ľudstva. Závislosť ľudstva od vesmíru sa každým dňom zvyšuje, preto treba Zmluvu o kozmickom priestore uznať za základný kameň medzinárodného právneho režimu, ktorým sa riadia činnosti v kozmickom priestore. Žijeme v ére stále častejších letov do kozmického priestoru a činností v ňom. Zvyšujúci sa počet objektov vo vesmíre, návrat ľudstva k letom do vzdialeného vesmíru, ako aj naša rastúca závislosť od vesmírnych systémov si vyžadujú prijať bezodkladné opatrenia. Bezpečné a udržateľné využívanie kozmického priestoru zohráva kľúčovú úlohu pri plnení Agendy 2030. Príležitosti pre ľudí a planétu sú obrovské, no sú tu aj riziká, ktoré treba riadiť. Vyzývame Výbor pre mierové využívanie vesmíru, aby pokračoval v konzultáciách o návrhu usporiadať v roku 2027 štvrtú konferenciu Organizácie Spojených národov o mierovom využívaní vesmíru (UNISPACE IV). Sme rozhodnutí:

a) opätovne potvrdiť význam čo najširšieho možného uplatňovania a dôsledného dodržiavania Zmluvy o kozmickom priestore z roku 1967 a diskutovať na zasadnutiach Výboru pre mierové využívanie vesmíru o vytvorení nových rámcov pre vesmírnu dopravu, vesmírny odpad a vesmírne zdroje;

b) vyzvať relevantných zástupcov súkromného sektora, občianskej spoločnosti a prípadne aj ďalšie príslušné zainteresované strany, aby aktívne prispeli k medzivládnym procesom zameraným na zvýšenie bezpečnosti a udržateľnosti kozmického priestoru.

*3. plenárne zasadnutie
22. september 2024*

**Príloha I
Globálny digitálny pakt**

1. Digitálne technológie dramaticky menia náš svet. Ponúkajú obrovské možnosti plné výhod tak pre kvalitu života a pokrok ľudí a spoločností, ako aj pre našu planétu. Sú prísľubom rýchlejšieho dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja.
2. Tie môžeme dosiahnuť iba zintenzívnením medzinárodnej spolupráce, ktorá pomôže preklenúť všetky digitálne priepasti medzi krajinami a v rámci nich. Uvedomujeme si ťažkosti, ktoré tieto priepasti prinášajú mnohým krajinám, najmä tým rozvojovým, keďže musia riešiť naliehavé rozvojové potreby s obmedzenými zdrojmi.
3. Uvedomujeme si, že tempo a sila vznikajúcich technológií so sebou prinášajú nové možnosti, ale aj nové riziká pre ľudstvo, pričom niektoré z nich ešte dobre nepoznáme. Uznávame potrebu identifikovať a zmierňovať tieto riziká a zabezpečiť ľudský dohľad nad technológiami spôsobmi, ktoré podporujú udržateľný rozvoj a uplatňovanie všetkých ľudských práv.
4. Naším cieľom je inkluzívna, otvorená, udržateľná, spravodlivá, bezpečná a chránená digitálna budúcnosť pre všetkých. V tomto Globálnom digitálnom pakte sú stanovené ciele, zásady, záväzky a opatrenia, ktoré prijímame na jeho dosiahnutie vo všetkých oblastiach, s výnimkou odvetvia obrany.
5. Vybudovali sme pevné základy, na ktorých môžeme stavať. Naša digitálna spolupráca je založená na medzinárodnom práve vrátane Charty Organizácie Spojených národov, medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj¹⁷. Sme naďalej odhodlaní plniť závery Svetového samitu o informačnej spoločnosti tak, ako sa odrážajú v Ženevskej deklarácii zásad a akčnom pláne¹⁸, ako aj v Tuniskom programe pre informačnú spoločnosť¹⁹. Organizácia Spojených národov slúži ako kritická platforma pre nevyhnutnú globálnu digitálnu spoluprácu, a na tento účel využijeme všetky existujúce procesy.
6. Naša spolupráca musí byť pružná a prispôsobiteľná rýchlo sa meniacemu digitálnemu prostrediu. Ako vlády budeme v záujme dosiahnutia digitálnej budúcnosti, akú si želáme, spolupracovať a uzatvárať partnerstvá so zástupcami súkromného sektora, občianskej spoločnosti, medzinárodných organizácií, odborných a akademických obcí, ako aj so všetkými ostatnými zainteresovanými stranami v rámci ich príslušných úloh a povinností.

Ciele

7. Na dosiahnutie nášho zámeru budeme naplňovať tieto ciele:
 1. preklenúť všetky digitálne priepasti a urýchliť pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja;
 2. rozšíriť inklúziu aj do digitálnej ekonomiky a zabezpečiť výhody z nej pre všetkých;
 3. podporovať inkluzívny, otvorený, bezpečný a chránený digitálny priestor, ktorý rešpektuje, chráni a presadzuje ľudské práva;
 4. napredovať v zodpovednom, spravodlivom a interoperabilnom prístupe k správe údajov;
 5. zlepšiť medzinárodné riadenie umelej inteligencie v prospech ľudstva.

¹⁷ Rezolúcia č. 70/1.

¹⁸ Pozri [A/C.2/59/3](#), príloha.

¹⁹ Pozri [A/60/687](#).

Zásady

8. Naša digitálna spolupráca sa bude riadiť cieľmi a zásadami Charty Organizácie Spojených národov, ako aj týmito prierezovými a navzájom sa podporujúcimi zásadami:

a) Základom tohto paktu je inkluzívna účasť všetkých štátov a ostatných zainteresovaných strán. Naša spolupráca umožní preklenúť digitálne priepasti v jednotlivých krajinách i medzi nimi a dosiahnuť spravodlivý digitálny priestor pre všetkých;

b) Tento pakt je zameraný na rozvoj a vychádza z Agendy 2030. Naša spolupráca využije technológie na urýchlenie pokroku, odstránenie chudoby tak, aby sa na nikoho nezabudlo. To si vyžiada cielené úsilie o riešenie potrieb rozvojových krajín, najmä tých najmenej rozvinutých, vnútrozemských rozvojových krajín a malých ostrovných rozvojových štátov, ale aj riešenie osobitných výziev, ktorým čelia krajiny so strednými príjmami;

c) Tento pakt vychádza z medzinárodného práva vrátane medzinárodného práva v oblasti ľudských práv. Všetky ľudské práva vrátane občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv a základných slobôd sa musia dodržiavať, chrániť a presadzovať tak v online priestore, ako aj mimo neho. Naša spolupráca umožní využiť digitálne technológie na presadzovanie všetkých ľudských práv vrátane práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím a práva na rozvoj;

d) Rovnosť žien a mužov a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat, ako aj ich úplná, spravodlivá a zmysluplná účasť v digitálnom priestore, sú nevyhnutné na preklopenie rodovej digitálnej priepasti a na podporu udržateľného rozvoja. Naša spolupráca umožní zlepšiť postavenie všetkých žien a dievčat, podporiť zastúpenie žien vo vedúcich pozíciách, začleniť rodové hľadisko do politik a bojovať a odstrániť všetky formy násilia, vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného, ku ktorému dochádza alebo ktoré sa stupňuje používaním technológií;

e) Digitálne technológie otvárajú nové schopnosti a príležitosti, ako dosiahnuť pokrok v záujme udržateľného životného prostredia. Naša spolupráca umožní využiť digitálne technológie v záujme udržateľnosti a zároveň minimalizovať ich negatívny vplyv na životné prostredie;

f) Spravodlivé a zmysluplné začlenenie do digitálnej ekonomiky si vyžaduje riešenie jestvujúcej koncentrácie technologického potenciálu a trhovej sily. Cieľom našej spolupráce bude zabezpečiť, aby prínosy digitálnej spolupráce boli spravodlivo rozdelené a neprehlbovali existujúce nerovnosti ani nebránili úplnému dosiahnutiu udržateľného rozvoja;

g) Prístupné a cenovo dostupné údaje, ako aj digitálne technológie a služby sú nevyhnutné na to, aby sa každý mohol plne zapojiť do digitálneho sveta. Naša spolupráca umožní presadzovať dostupnosť elektronických technológií pre všetkých a podporovať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť v digitálnom priestore;

h) Digitálne systémy, ktoré medzi sebou komunikujú a vymieňajú si informácie, sú kľúčovými katalyzátormi rastu. Naša spolupráca umožní podporiť interoperabilitu medzi digitálnymi systémami a kompatibilné prístupy k ich riadeniu;

i) Bezpečné, chránené a dôveryhodné vznikajúce technológie, vrátane umelej inteligencie, ponúkajú nové príležitosti na prudkú akceleráciu rastu. Naša spolupráca umožní presadzovať zodpovedný, svedomitý, transparentný a na človeka zameraný prístup k životnému cyklu digitálnych a vznikajúcich technológií, ktorý zahŕňa fázy prípravy návrhu, návrhu, vývoja, hodnotenia, testovania, zavedenia,

používania, predaja, obstarávania, prevádzky a vyradenia z prevádzky, a to všetko pod efektívnym ľudským dohľadom;

j) Kreativita a hospodárska súťaž sú hnacími silami digitálneho pokroku. Naša spolupráca umožní podporiť inovácie a potenciál spoločností a podnikov, bez ohľadu na ich veľkosť alebo pôvod, využiť výhody digitalizácie a dosiahnuť úspech v digitálnej ekonomike;

k) Vlády, súkromný sektor, občianska spoločnosť, odborná a akademická obec, ako aj medzinárodné a regionálne organizácie majú v rámci svojich úloh a povinností kľúčový význam pre dosiahnutie pokroku v inkluzívnej, otvorenej, bezpečnej a chránenej digitálnej budúcnosti. Naša spolupráca umožní zapojiť viacero zainteresovaných strán a ponúknuť výsledky ich práce všetkým;

l) Posilníme partnerstvá s cieľom poskytnúť rozvojovým krajinám prostriedky nevyhnutné na implementáciu vrátane mobilizácie finančných zdrojov, budovania kapacít a transferu technológií na základe vzájomne dohodnutých podmienok;

m) Digitálny svet sa vyvíja rýchlo. Naša spolupráca musí byť orientovaná na budúcnosť a schopná identifikovať, predvídať, posudzovať, monitorovať a prispôbovať sa vznikajúcim technológiám tak, aby sme mohli využiť príležitosti a vedeli reagovať na nové a rodia sa riziká a výzvy.

Závazky a opatrenia

9. Zaväzujeme sa prijímať zmysluplné a merateľné opatrenia na dosiahnutie našich cieľov.

Cieľ 1. Preklenúť všetky digitálne priepasti a urýchliť pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja

Pripojiteľnosť

10. Uznávame kľúčovú úlohu univerzálnej a zmysluplnej pripojiteľnosti a cenovo dostupného prístupu v záujme využitia plného potenciálu digitálnych a vznikajúcich technológií. Zaväzujeme sa pripojiť všetkých ľudí na internet. Uvedomujeme si, že si to vyžiada silné partnerstvá a zvýšené finančné investície v rozvojových krajinách zo strany vlád a iných zainteresovaných strán, najmä zástupcov súkromného sektora. Potvrdzujeme dôležitú úlohu Medzinárodnej telekomunikačnej únie pri presadzovaní univerzálnej a zmysluplnej pripojiteľnosti a vyzývame ju pokračovať vo svojom úsilí. Uvedomujeme si, že inovatívne riešenia môžu slúžiť na zabezpečenie vysokorýchlostného pripojenia okrem iného aj v nedostatočne vybavených, vzdialených a vidieckych oblastiach.

11. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) vypracovať a sprísniť ciele, ukazovatele a parametre merania univerzálnej, zmysluplnej a cenovo dostupnej pripojiteľnosti na základe dosiahnutých výsledkov a začleniť ich do medzinárodných, regionálnych a národných rozvojových stratégií (cieľ udržateľného rozvoja č. 9);

b) vyvinúť inovačné a kombinované mechanizmy a stimuly financovania, a to aj v spolupráci s vládami, multilaterálnymi rozvojovými bankami, príslušnými medzinárodnými organizáciami a zástupcami súkromného sektora, s cieľom pripojiť zvyšných 2,6 miliárd ľudí k internetu a zlepšiť kvalitu a cenovú dostupnosť pripojenia. Zameriame sa na počiatočné náklady na zavedenie širokopásmového pripojenia, ktoré bude prístupné pre čo najširšiu časť obyvateľstva (ciele udržateľného rozvoja č. 1 a 9),

c) investovať a zaviesť odolnú digitálnu infraštruktúru vrátane satelitov a miestnych sietí, ktorá poskytne bezpečné a zabezpečené pokrytie sieťou vo všetkých oblastiach vrátane vidieckych, vzdialených a ťažko dostupných oblastí, podporovať spravodlivý prístup k satelitným obežným dráham a zohľadniť pri tom potreby rozvojových krajín. Zameriame sa na univerzálny prístup za dostupné ceny a s primeranou rýchlosťou, ako aj na spoľahlivosť, v snahe umožniť zmysluplné využívanie internetu (ciele udržateľného rozvoja č. 9 a 11);

d) zmapovať a prepojiť všetky školy a nemocnice s internetom vychádzajúc z Giga iniciatívy Medzinárodnej telekomunikačnej únie a Detského fondu Organizácie Spojených národov a zlepšiť služby a kapacity telemedicíny (ciele udržateľného rozvoja č. 3 a 4);

e) podporovať udržateľnosť počas celého životného cyklu digitálnych technológií vrátane špecifických opatrení podľa kontextu na zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov a zachovanie a udržateľné využívanie prírodných zdrojov v snahe zabezpečiť, aby digitálna infraštruktúra a vybavenie boli navrhované udržateľným spôsobom, ktorý rieši environmentálne výzvy v kontexte udržateľného rozvoja a úsilia o odstránenie chudoby (ciele udržateľného rozvoja č. 1, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13 a 14);

f) zahrnúť potreby ľudí v zraniteľných situáciách a ľudí v oblastiach s nedostatočným vybavením, vo vidieckych a odľahlých oblastiach do prípravy a implementácie vnútroštátnych a miestnych stratégií digitálnej pripojiteľnosti (ciele udržateľného rozvoja č. 10 a 11);

g) začleniť rodové hľadisko do stratégií digitálnej pripojiteľnosti v snahe odstrániť štrukturálne a systematické prekážky v zmysluplnej, bezpečnej a cenovo dostupnej digitálnej pripojiteľnosti pre všetky ženy a dievčatá (cieľ udržateľného rozvoja č. 5).

Digitálna gramotnosť, zručnosti a kapacity

12. Ak chceme v plnej miere využiť výhody digitálnej pripojiteľnosti, musíme zabezpečiť, aby ľudia mohli zmysluplne a bezpečne používať internet a pohybovať sa v chránenom digitálnom priestore. Uvedomujeme si význam digitálnych zručností a celoživotného prístupu k príležitostiam digitálneho vzdelávania pri zohľadnení špecifických sociálnych, kultúrnych a jazykových potrieb každej spoločnosti a osôb zo všetkých vekových kategórií a prostredí. Uvedomujeme si potrebu zintenzívnenia medzinárodnej spolupráce a finančnej podpory rozvoja digitálnych kapacít v rozvojových krajinách, ako aj podporovania rozvoja miestneho online obsahu a obsahu, ktorý zodpovedá miestnej realite, a udržania talentov.

13. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) vypracovať a podporovať vnútroštátne stratégie v oblasti digitálnych zručností, prispôbiť učebné osnovy odbornej prípravy a vzdelávania učiteľov a zabezpečiť programy odbornej prípravy dospelých pre digitálny vek. Naším cieľom je maximálne pokryť základné digitálne zručnosti čo najväčšieho počtu ľudí a zároveň zvýšiť počty ľudí s mierne pokročilými alebo pokročilými digitálnymi zručnosťami (ciele udržateľného rozvoja č. 4 a 5),

b) zvýšiť ponuku, prístupnosť a cenovú dostupnosť platforiem digitálnych technológií, služieb, softvéru a vzdelávacích osnov v rozličných jazykoch a formátoch, ako aj používateľských rozhraní s prístupom pre osoby so zdravotným postihnutím (ciele udržateľného rozvoja č. 4 a 10);

c) zamerať sa na budovanie kapacít a prispôbiť ho potrebám žien, dievčat, detí a mládeže, ale aj starších osôb, osôb so zdravotným postihnutím, migrantov,

utečencov a vnútorne vysídlených osôb, domorodého obyvateľstva a osôb v zraniteľných situáciách a zároveň zabezpečiť ich zmysluplné zapojenie do procesu prípravy a implementácie programov (ciele udržateľného rozvoja č. 5 a 10),

d) vypracovať a realizovať vnútroštátne prieskumy digitálnej inklúzie s údajmi rozčlenenými podľa príjmu, pohlavia, veku, rasy, etnickej príslušnosti, migračného statusu, zdravotného postihnutia a geografickej polohy, ako aj ďalších indikátorov relevantných v rámci vnútroštátnych kontextov v snahe identifikovať medzery vo vzdelávaní a získať informácie o prioritách v konkrétnych kontextoch (ciele udržateľného rozvoja č. 5 a 10);

e) stanoviť priority a ciele rozvoja digitálnych kompetencií u verejných činiteľov a v inštitúciách s cieľom prijímať, rozvíjať a implementovať stratégie a politiky pre inkluzívne a bezpečné verejné služby zamerané na používateľa vrátane rozvoja zručností a kapacít na zaistenie bezpečného, chráneného a odolného fungovania digitálnych systémov, sietí a údajov (cieľ udržateľného rozvoja č. 16);

f) rozvíjať odbornú prípravu pracovníkov v povolaniach ovplyvnených digitalizáciou a automatizáciou zameranú na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu s cieľom zmierniť možné negatívne následky pre pracovnú silu a podporiť dôstojnú prácu (cieľ udržateľného rozvoja č. 8);

g) vypracovať interoperabilné rámce digitálnych kompetencií a normy odbornej prípravy s cieľom uľahčiť združovanie zdrojov odbornej prípravy, mobilizáciu verejných a súkromných finančných prostriedkov na podporu budovania kapacít a jej neustále prispôsobovanie v záujme riešenia rýchlych technologických zmien a predchádzania úniku mozgov (ciele udržateľného rozvoja č. 4 a 17);

h) podporovať snahy poskytnúť príležitosti na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie a výskum v oblasti vedy, techniky, inžinierstva a matematiky a podporiť zapojenie žien a dievčat do každej z úloh a na všetkých úrovniach (cieľ udržateľného rozvoja č. 4).

Digitálne verejné statky a digitálna verejná infraštruktúra

14. Uvedomujeme si, že digitálne verejné statky, ktorých súčasťou je softvér s otvoreným zdrojovým kódom, otvorené údaje, otvorené modely umelej inteligencie, otvorené normy a otvorený obsah v súlade s právom na ochranu súkromia a s inými platnými medzinárodnými právnymi predpismi, normami a najlepšími postupmi a so zásadou „nespôsobiť škodu“, umožňujú jednotlivcom i celým spoločnostiam zladieť digitálne technológie s potrebami vlastného rozvoja a môžu uľahčiť digitálnu spoluprácu a investície.

15. Odolná, bezpečná, inkluzívna a interoperabilná digitálna verejná infraštruktúra má potenciál poskytovať služby vo veľkom rozsahu, ako aj viac sociálnych a hospodárskych príležitostí pre všetkých. Uvedomujeme si, že existujú mnohé modely digitálnej verejnej infraštruktúry a že každá spoločnosť bude vyvíjať a používať spoločné digitálne systémy podľa svojich osobitných priorít a potrieb. Transparentné, bezpečné a chránené digitálne systémy a záruky pre používateľov môžu zvýšiť dôveru verejnosti, ako aj využívanie digitálnych služieb.

16. Digitálne verejné statky a digitálnu verejnú infraštruktúru považujeme za hnací motor inkluzívnej digitálnej transformácie a inovácií. Uznávame potrebu zvýšiť investície do ich úspešného rozvoja za účasti všetkých zainteresovaných strán.

17. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) vyvinúť, rozšíriť a spravovať, v spolupráci s viacerými zainteresovanými stranami, bezpečný a chránený softvér s otvoreným zdrojovým kódom, otvorené

údaje, otvorené modely umelej inteligencie a otvorené normy, ktoré sú prínosom pre celú spoločnosť (ciele udržateľného rozvoja č. 8, 9 a 10);

b) podporovať prijatie otvorených noriem a interoperability na uľahčenie využívania digitálnych verejných statkov na rôznych platformách a v rôznych systémoch (všetky ciele udržateľného rozvoja);

c) vypracovať a prijať súbor záruk pre inkluzívnu, zodpovednú, bezpečnú a chránenú digitálnu verejnú infraštruktúru zameranú na používateľa, ktorý možno implementovať v rôznych kontextoch (cieľ udržateľného rozvoja č. 16);

d) vymieňať si a zverejňovať najlepšie postupy a prípady použitia digitálnej verejnej infraštruktúry s cieľom informovať o nich vlády, zástupcov súkromného sektora a iných zainteresovaných strán, využívajúc pri tom existujúce registre Organizácie Spojených národov a iné archívy (ciele udržateľného rozvoja č. 16 a 17);

e) zvýšiť investície a finančnú pomoc na rozvoj digitálnych verejných statkov a digitálnej verejnej infraštruktúry, najmä v rozvojových krajinách (cieľ udržateľného rozvoja č. 17),

f) podporovať vznik partnerstiev spájajúcich vlády, súkromný sektor, občiansku spoločnosť, odborné a akademické obce i medzinárodné a regionálne organizácie na účely vypracovania, spustenia a podporovania iniciatív, ktoré využívajú digitálne verejné statky a digitálnu verejnú infraštruktúru v snahe získať pokročilé riešenie v záujme cieľov udržateľného rozvoja (cieľ udržateľného rozvoja č. 17).

Cieľ 2. Rozšíriť inklúziu aj do digitálnej ekonomiky a zabezpečiť výhody z neho pre všetkých

18. Uvedomujeme si, že spravodlivý a cenovo dostupný prístup k digitálnym technológiám môže uvoľniť potenciál digitálnej ekonomiky v každej spoločnosti. Uznávame digitálny prístup, ktorý ponúka príležitosti na získavanie a rozvoj poznatkov, výskum a kapacity, ako aj na transfer technológií za spoločne dohodnutých podmienok.

19. Pokrok v digitálnej inklúzii si vyžaduje vhodné prostredie, ktoré je predvídateľné, transparentné a zahŕňa politické, právne a regulačné rámce, ktoré podporujú inovácie, chránia práva spotrebiteľov, žičia digitálnym talentom a zručnostiam, presadzujú spravodlivú hospodársku súťaž a digitálne podnikanie a zvyšujú dôveru spotrebiteľov v digitálnu ekonomiku. Takéto prostredia na národnej i medzinárodnej úrovni zvyšujú produktivitu, uľahčujú rast elektronického obchodu, zlepšujú konkurencieschopnosť, urýchľujú digitálnu transformáciu a podporujú investície a transfer digitálnych technológií do rozvojových krajín za spoločne dohodnutých podmienok.

20. Domnievame sa, že v záujme uľahčenia obchodných transakcií a zaručenia bezpečných, chránených a dôveryhodných online prostredí je zároveň nevyhnutné mať spoľahlivé normy a schopnosť garantovať bezpečné, chránené a odolné fungovanie digitálnych systémov, sietí a údajov.

21. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) podporovať otvorené, spravodlivé, inkluzívne a nediskriminujúce digitálne prostredie vo všetkom, čo mikropodnikom, malým a stredným podnikom umožní vstúpiť do digitálnej ekonomiky a navzájom si v nej konkurovať (cieľ udržateľného rozvoja č. 9);

b) podporovať medzinárodné, regionálne a vnútroštátne snahy o vytváranie priaznivých prostredí pre digitálnu transformáciu vrátane predvídateľnej a

transparentnej politiky, právnych a regulačných rámcov a výmeny najlepších postupov (ciele udržateľného rozvoja č. 10 a 16);

c) vykonávať vnútroštátne a regionálne posúdenia na získanie podkladov k opatreniam, ktorými sa budú riešiť nedostatky a potreby v oblasti digitálnej transformácie, a zlepšiť zber a využívanie údajov na účely prijímania rozhodnutí (všetky ciele udržateľného rozvoja);

d) vyzvať všetky zainteresované strany, aby na požiadanie poskytli technickú pomoc rozvojovým krajinám v súlade s vnútroštátnymi politikami a prioritami týkajúcimi sa digitálnej transformácie (cieľ udržateľného rozvoja č. 17);

e) udržať stabilné a odolné dodávateľské reťazce globálnych digitálnych produktov a služieb (ciele udržateľného rozvoja č. 8 a 9);

f) podporovať iniciatívy v oblasti výmeny poznatkov a transferu technológií za spoločne dohodnutých podmienok (cieľ udržateľného rozvoja č. 17),

g) podporovať spoluprácu na osi sever – juh, juh – juh, ako aj trojstrannú spoluprácu, a to aj medzi univerzitami, výskumnými ústavmi a súkromným sektorom v záujme rýchlejšieho získavania digitálnych poznatkov a prístupu k výskumným kapacitám (cieľ udržateľného rozvoja č. 17);

h) vymieňať si poznatky a najlepšie postupy v oblasti digitálneho podnikania v snahe podporiť inovačné programy a miestne technologické riešenia v rozvojových krajinách (cieľ udržateľného rozvoja č. 9);

i) podporovať inovácie a podnikanie, a to aj medzi ženami, mladými ľuďmi či inými nedostatočne zastúpenými podnikavými ľuďmi v snahe zvýšiť počet digitálnych startupov, mikropodnikov, malých a stredných podnikov v rozvojových krajinách a uľahčiť im prístup na trhy využitím digitálnych technológií (ciele udržateľného rozvoja č. 8 a 9);

j) podporovať budovanie kapacít v záujme zaručenia bezpečného, chráneného a odolného fungovania digitálnych systémov, sietí a údajov v záujme digitálnej transformácie (cieľ udržateľného rozvoja č. 9).

Cieľ 3. Podporovať inkluzívny, otvorený, bezpečný a chránený digitálny priestor, ktorý rešpektuje, chráni a presadzuje ľudské práva

Ľudské práva

22. Zaväzujeme sa dodržiavať, chrániť a presadzovať ľudské práva v digitálnom priestore. Budeme dodržiavať medzinárodné právo v oblasti ľudských práv počas celého životného cyklu digitálnych a vznikajúcich technológií, tak aby mohli používatelia bezpečne využívať digitálne technológie a boli chránení pred porušovaním, zneužitím, ako aj akoukoľvek inou formou diskriminácie. Uvedomujeme si zodpovednosť všetkých zainteresovaných strán v tomto úsilí a vyzývame aj súkromný sektor, aby sa riadil hlavnými zásadami OSN v oblasti podnikania a ľudských práv²⁰.

23. Zaväzujeme sa:

a) zabezpečiť, aby tvorba a implementácia vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa digitálnych technológií boli v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva vrátane medzinárodného práva v oblasti ľudských práv (všetky ciele udržateľného rozvoja);

²⁰ [A/HRC/17/31](#), príloha.

b) zaviesť primerané záruky na prevenciu a riešenie všetkých nepriaznivých vplyvov na ľudské práva vyplývajúcich z používania digitálnych a vznikajúcich technológií a chrániť jednotlivcov pred porušovaním a zneužívaním ich ľudských práv v digitálnom priestore, a to aj uplatňovaním náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv a vytvorením účinných kontrolných a nápravných mechanizmov (všetky ciele udržateľného rozvoja);

c) posilniť právne a politické rámce na ochranu práv dieťaťa v digitálnom priestore v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv vrátane Dohovoru o právach dieťaťa²¹ (všetky ciele udržateľného rozvoja);

d) zdržať sa obmedzovania voľného toku informácií a myšlienok, ktoré nie je v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva (všetky ciele udržateľného rozvoja).

24. Oceňujeme pokračujúce úsilie Úradu vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudské práva poskytnúť na požiadanie v rámci jeho mandátu a s dobrovoľnými zdrojmi odborné poradenstvo a praktické usmernenia v oblasti ľudských práv a technológií využitím poradenskej služby v oblasti ľudských práv v digitálnom priestore.

25. Vyzývame:

a) podniky a programátorov v oblasti digitálnych technológií, aby dodržiavali medzinárodné ľudské práva a zásady, a to aj uplatňovaním náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv a vykonávaním posúdenia vplyvu počas celého životného cyklu technológií (všetky ciele udržateľného rozvoja);

b) podniky a programátorov v oblasti digitálnych technológií a platformy sociálnych médií, aby dodržiavali ľudské práva v online priestore, zodpovedali za zmierňovanie a prevenciu prípadov zneužívania a poskytovali prístup k účinným prostriedkom nápravy v súlade s hlavnými zásadami Organizácie Spojených národov v oblasti podnikania a ľudských práv a s inými príslušnými rámcami (ciele udržateľného rozvoja č. 5, 10 a 16).

Správa internetu

26. Uvedomujeme si, že internet je kľúčovým globálnym nástrojom na dosiahnutie inkluzívnej a spravodlivej digitálnej transformácie. Ak z neho majú mať všetci úžitok, musí byť otvorený, globálny, interoperabilný, stabilný a bezpečný.

27. Uvedomujeme si, že správa internetu musí byť aj naďalej globálna a mnohostranná, t. j. pri plnom zapojení vlád, zástupcov súkromného sektora, občianskej spoločnosti, medzinárodných organizácií, odborných a akademických obcí, ako aj všetkých ostatných príslušných zainteresovaných strán v súlade s ich príslušnými úlohami a povinnosťami. Opätovne potvrdzujeme, že správa internetu by sa aj naďalej mala riadiť ustanoveniami uvedenými vo výsledkoch samitov, ktoré sa konali v Ženeve a Tunise, a to aj tými o užšej spolupráci.

28. Uznávame význam Fóra pre správu internetu ako hlavnej multilaterálnej platformy na diskusiu o otázkach riadenia internetu.

²¹ Organizácia Spojených národov, *Zbierka zmlúv*, zv. 1577, č. 27531.

29. Zaväzujeme sa:

- a) podporovať otvorený, globálny, interoperabilný a spoľahlivý internet a prijať konkrétne kroky na zachovanie bezpečného, chráneného a priaznivého online prostredia pre všetkých (cieľ udržateľného rozvoja č. 9);
- b) podporovať Fórum pre správu internetu, a to aj v podobe ďalšieho úsilia o zvýšenie rôznych foriem účasti vlád a iných zainteresovaných strán z rozvojových krajín a poskytovaním dobrovoľnej finančnej pomoci aj na tento účel (ciele udržateľného rozvoja č. 9 a 10);
- c) podporovať medzinárodnú spoluprácu medzi všetkými zainteresovanými stranami v záujme prevencie, včasného identifikovania a riešenia rizík fragmentácie internetu (cieľ udržateľného rozvoja č. 16);
- d) zdržať sa zablokovania internetu a opatrení zameraných na prístup na internet (cieľ udržateľného rozvoja č. 16).

Digitálna dôvera a bezpečnosť

30. Musíme nevyhnutne bojovať proti všetkým formám násilia vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného násilia, ku ktorému dochádza alebo ktoré sa stupňuje používaním technológií, ako aj proti všetkým formám nenávisťných prejavov a diskriminácie, neúmyselne nepravdivým informáciám a dezinformáciám, kybernetickému šikanovaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu a zneužívaniu detí, a riešiť ich. Zavedieme a budeme aktualizovať spoľahlivé opatrenia na zmiernenie rizika a opatrenia na nápravu, ktoré zároveň chránia súkromie a slobodu prejavu.

31. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

- a) vytvoriť a zaručiť bezpečný a chránený online priestor pre všetkých používateľov, ktorý prispieva k ich duševnému zdraviu a pohode, a to vymedzením a prijatím spoločných noriem, usmernení a opatrení v danom odvetví, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom, podporovať bezpečný priestor občianskej spoločnosti a riešiť obsah na digitálnych platformách, ktorý poškodzuje jednotlivcov, a zohľadniť pri tom prebiehajúce úsilie subjektov Organizácie Spojených národov, regionálnych organizácií a iniciatív viacerých zainteresovaných strán (ciele udržateľného rozvoja č. 3, 5, 9, 10, 16 a 17);
- b) uprednostniť vypracovanie a implementáciu vnútroštátnych politík a noriem v oblasti bezpečnosti detí na internete v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv vrátane Dohovoru o právach dieťaťa (ciele udržateľného rozvoja č. 3, 5 a 10);
- c) nadviazať pravidelnú spoluprácu medzi vnútroštátnymi inštitúciami zodpovednými za bezpečnosť na internete s cieľom vymieňať si najlepšie postupy a rozvíjať spoločnú koncepciu opatrení na ochranu súkromia, slobody prejavu a prístupu k informáciám, ako aj na riešenie spôsobenej ujmy (cieľ udržateľného rozvoja č. 17);
- d) zabezpečiť, aby zákony a iné právne predpisy o využívaní technológií v oblastiach, ako sú sledovanie a šifrovanie, boli v súlade s medzinárodným právom (ciele udržateľného rozvoja č. 10 a 16);
- e) po konzultácii so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami vypracovať efektívne metodiky merania, monitorovania a boja proti všetkým formám násilia a zneužívania v digitálnom priestore (ciele udržateľného rozvoja č. 5 a 16);
- f) monitorovať a preskúmať politiky a postupy digitálnych platforiem v oblasti boja proti sexuálnemu vykorisťovaniu a zneužívaniu detí, ku ktorému dochádza alebo ktoré sa stupňuje používaním technológií vrátane distribúcie obsahu

so sexuálnym zneužívaním alebo vykorisťovaním detí cez digitálne platformy, ako aj kontaktovania detí alebo zvädzania maloletých s úmyslom spáchať na dieťati sexuálny trestný čin (cieľ udržateľného rozvoja č. 3).

32. Ďalej naliehavo:

a) vyzývame podniky v oblasti digitálnych technológií a programátorov, aby spolupracovali s používateľmi s rôznym zázemím a s rôznymi schopnosťami na začlenení ich perspektív a potrieb do životného cyklu digitálnych technológií (ciele udržateľného rozvoja č. 5 a 10);

b) vyzývame podniky a programátorov v oblasti digitálnych technológií, aby po konzultácii s vládami a inými zainteresovanými stranami spoločne vypracovali odvetvové rámce zodpovednosti, vďaka ktorým zvýšia transparentnosť svojich systémov a procesov, vymedzia zodpovednosti a zaviazu sa k dodržiavaniu noriem, ako aj k zverejňovaniu správ podliehajúcich auditu (ciele udržateľného rozvoja č. 9 a 17);

c) vyzýva podniky v oblasti digitálnych technológií a platformy sociálnych médií, aby svojim používateľom poskytovali online záruky a materiály na osvetu v oblasti bezpečnosti, zvlášť, ak ide o deti a mladých používateľov (cieľ udržateľného rozvoja č. 3);

d) vyzývame platformy sociálnych médií, aby vytvorili bezpečné, chránené a prístupné mechanizmy oznamovania pre používateľov a ich právnych zástupcov, ktoré môžu využiť na nahlásovanie prípadov možného porušenia predpisov vrátane osobitných mechanizmov oznamovania prispôbených deťom a osobám so zdravotným postihnutím (cieľ udržateľného rozvoja č. 3).

Integrita informácií

33. Prístup k relevantným, spoľahlivým a presným informáciám a poznatkom je základom inkluzívneho, otvoreného, bezpečného a chráneného digitálneho priestoru. Uvedomujeme si, že digitálne a vznikajúce technológie môžu uľahčiť manipuláciu s informáciami a zasahovanie do nich spôsobmi, ktoré sú škodlivé pre spoločnosti i jednotlivcov a negatívne ovplyvňujú uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd, ako aj dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja.

34. Budeme spolupracovať na podpore informačnej integrity, tolerancie a rešpektu v digitálnom priestore, ako aj na ochrane integrity demokratických procesov. Posilníme medzinárodnú spoluprácu na riešení problémov s neúmyselne nepravdivými informáciami, dezinformáciami a nenávisťnými prejavmi na internete a v súlade s medzinárodným právom zmierňovať riziká manipulácie s informáciami.

35. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) navrhnuť a zaviesť učebné osnovy v oblasti digitálnej mediálnej a informačnej gramotnosti v snahe zaručiť, aby všetci používatelia získali zručnosti a poznatky na bezpečné a kritické zaobchádzanie s obsahom a s poskytovateľmi informácií a aby sa zvýšila odolnosť proti škodlivým vplyvom neúmyselne nepravdivých informácií a dezinformácií (ciele udržateľného rozvoja č. 3 a 4);

b) podporovať rozmanité a odolné informačné ekosystémy, a to aj posilnením nezávislých a verejných médií a podporovaním práce novinárov a pracovníkov médií (ciele udržateľného rozvoja č. 9 a 16);

c) poskytovať, podporovať, šíriť a uľahčovať prístup k nezávislým, aktuálnym, cieleným, jasným, prístupným, viacjazyčným, vedecky podloženým informáciám založeným na faktoch v snahe bojovať proti neúmyselne nepravdivým informáciám a dezinformáciám (ciele udržateľného rozvoja č. 3, 4, 9 a 16);

d) podporovať prístup k relevantným, spoľahlivým a presným informáciám v krízových situáciách s cieľom chrániť osoby v zraniteľných situáciách a zlepšiť ich postavenie (cieľ udržateľného rozvoja č. 10);

e) nabádať útvary Organizácie Spojených národov, aby v spolupráci s vládami a príslušnými zainteresovanými stranami posúdili vplyv neúmyselne nepravdivých informácií a dezinformácií na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja (cieľ udržateľného rozvoja č. 17).

36. Ďalej čo najskôr:

a) vyzveme podniky v oblasti digitálnych technológií a platformy sociálnych médií, aby zvýšili transparentnosť a zodpovednosť svojich systémov vrátane podmienok poskytovania služieb, moderovania obsahu a odporúčacích algoritmov a zaobchádzania s osobnými údajmi používateľov v miestnych jazykoch s cieľom umožniť používateľom prijímať informované rozhodnutia a na základe nich dať alebo odvolať informovaný súhlas (ciele udržateľného rozvoja č. 9 a 10);

b) vyzveme platformy sociálnych médií, aby výskumným pracovníkom poskytovali prístup k údajom so zárukami ochrany súkromia používateľov v záujme transparentnosti a vyvodzovania zodpovednosti s cieľom vybudovať dôkazovú základňu na účely riešenia neúmyselne nepravdivých informácií, dezinformácií a nenávistných prejavov, ktorá môže slúžiť ako podklad pre vládne a sektorové politiky, normy a najlepšie postupy (ciele udržateľného rozvoja č. 9, 16 a 17);

c) vyzveme podniky a programátorov v oblasti digitálnych technológií, aby naďalej pracovali na vývoji riešení a verejne informovali o opatreniach na boj proti novej ujme spôsobenej, okrem iného, aj nenávistnými prejavmi a diskrimináciou v obsahu vytvorenom pomocou umelej inteligencie. K týmto opatreniam patrí aj doplnenie záruk do modelov odbornej prípravy v oblasti umelej inteligencie, identifikácia materiálu vytvoreného pomocou umelej inteligencie, osvedčovanie pravosti obsahu a pôvodu, označovanie, vodoznaky či iné techniky (ciele udržateľného rozvoja č. 10, 16 a 17).

Cieľ 4. Napredovať v zodpovednom, spravodlivom a interoperabilnom prístupe k správe údajov

Ochrana a zabezpečenie údajov

37. Uvedomujeme si, že zodpovedná a interoperabilná správa údajov je kľúčom k dosiahnutiu rozvojových cieľov, ochrane ľudských práv a k podpore inovácií a hospodárskeho rastu. Intenzívnejšie zhromažďovanie, zdieľanie a spracúvanie údajov, a to aj v systémoch umelej inteligencie, môže zvýšiť riziká v prípade, že nebudú existovať účinné normy v oblasti ochrany osobných údajov a súkromia.

38. Uznávame naliehavú potrebu posilnenej spolupráce v oblasti správy údajov na všetkých úrovniach s efektívnym, spravodlivým a zmysluplným zapojením všetkých krajín a po konzultácii s príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom naplno využiť potenciál digitálnych a vznikajúcich technológií. Uvedomujeme si, že si to vyžiada vybudovanie kapacít pre rozvojové krajiny a vypracovanie a implementovanie rámcov správy údajov na všetkých úrovniach, ktoré budú maximalizovať výhody využívania údajov a zároveň chrániť súkromie a bezpečnosť údajov. Vyzývame systém Organizácie Spojených národov, aby sa zapojil do podpory budovania kapacít v záujme zodpovednej a interoperabilnej správy údajov.

39. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

- a) vychádzať z existujúcich medzinárodných a regionálnych usmernení k ochrane súkromia pri vypracúvaní rámcov správy údajov (všetky ciele udržateľného rozvoja);
- b) intenzívnejšie podporovať všetky krajiny v snahe vytvoriť efektívne a interoperabilné vnútroštátne rámce správy údajov (všetky ciele udržateľného rozvoja);
- c) zlepšiť postavenie jednotlivcov a skupín tak, aby dokázali posúdiť, dať a odvolať svoj súhlas s použitím svojich údajov a mali možnosť vybrať si, ako sa tieto údaje použijú, a to aj cestou zákonom nariadenej ochrany súkromia údajov a duševného vlastníctva (ciele udržateľného rozvoja č. 10 a 16);
- d) zabezpečiť, aby prístup k údajom, ich zber, zdieľanie, prenos, uchovávanie a spracovanie boli bezpečné, chránené a primerané účelu nevyhnutnosti, explicitnosti a legitímnosti v súlade s medzinárodným právom (všetky ciele udržateľného rozvoja);
- e) rozvíjať kvalifikovanú pracovnú silu schopnú zhromažďovať, spracúvať, analyzovať, uchovávať a prenášať údaje bezpečne a s dôrazom na ochranu súkromia (ciele udržateľného rozvoja č. 8 a 9).

Výmeny údajov a normy

40. Uvedomujeme si, že priepastné rozdiely v údajoch, vrátane rozdielov medzi ženami a mužmi a geografických rozdielov, môžu viesť k nespravodlivej a odlišnej miere prínosov, k zneužívaniu a nesprávnemu výkladu údajov, ako aj k neobjektívnym výsledkom.

41. Uznávame, že spoločné normy v oblasti údajov, ako aj interoperabilné výmeny údajov môžu zlepšiť prístup k údajom a ich spoločné využívanie a pomôcť zmenšiť priepastné rozdiely v údajoch. Umožníme, aby všetky zainteresované strany, vrátane komún a jednotlivcov, ktoré vytvárajú a riadia iniciatívy v oblasti otvorených údajov, mohli využívať a zlepšovať údaje na účely svojho rastu a prosperity.

42. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

- a) vypracovať normy týkajúce sa údajov a metaúdajov v záujme prevencie a riešenia prípadov zaujatosti, diskriminácie alebo porušovania či zneužívania ľudských práv počas celého životného cyklu údajov, a to aj vykonávaním pravidelných dátových auditov (ciele udržateľného rozvoja č. 3, 5, 10 a 16);
- b) vypracovať základné definície a klasifikácie údajov na podporu ich interoperability a ľahšej výmeny (všetky ciele udržateľného rozvoja);
- c) vypracovať spoločné definície a normy týkajúce sa použitia a opakovaného používania údajov vo verejnom záujme (všetky ciele udržateľného rozvoja).

Údaje na účely rastu a dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja

43. Domnievame sa, že bezpečné a chránené systémy a kapacita údajov majú zásadný význam pre tvorbu politík založenú na dôkazoch, ako aj pre poskytovanie verejných služieb. Nedostatočné investície do systémov verejných údajov a štatistických činností môžu spomaliť pokrok v dosahovaní udržateľného rozvoja.

44. Uvedomujeme si, že kvalitné údaje sú základným predpokladom sledovania, nasmerovania a urýchlenia pokroku v úsilí o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja, ako aj schopnosti efektívne reagovať na krízy. Zaväzujeme sa posilniť medzinárodnú spoluprácu s cieľom odstrániť súčasné priepastné rozdiely v údajoch na účely rozvoja

a zvýšiť ich dostupnosť pre verejnosť. Budeme presadzovať zodpovedné využívanie a výmenu údajov v jednotlivých krajinách i medzi nimi, tak aby mohli dosiahnuť pokrok pri plnení cieľov udržateľného rozvoja.

45. Do roku 2030 sa zaväzujeme:

a) zvýšiť financovanie údajov a štatistík zo všetkých zdrojov a zintenzívniť úsilie o budovanie kapacít v oblasti údajov, ich zodpovedného využívania a príslušných zručností, a to najmä v rozvojových krajinách. Zvýšime plánovanú finančnú podporu určenú na údaje o udržateľnom rozvoji (cieľ udržateľného rozvoja č. 17);

b) posilniť úsilie o zber, analýzu a šírenie relevantných, presných, spoľahlivých a rozčlenených údajov v záujme lepšieho monitorovania a tvorby politík s cieľom urýchliť dosiahnutie Agendy 2030 a rešpektovať pri tom ochranu súkromia a údajov. Budeme sa snažiť zvýšiť o 50 % dostupnosť údajov na monitorovanie cieľov udržateľného rozvoja rozčlenených podľa príjmu, pohlavia, veku, rasy, etnickej príslušnosti, migračného statusu, zdravotného postihnutia a geografickej polohy, ako aj podľa ďalších indikátorov relevantných v rámci vnútroštátnych kontextov (všetky ciele udržateľného rozvoja);

c) vyvinúť otvorené a dostupné dátové systémy v záujme efektívneho včasného varovania pred katastrofami, včasných opatrení a včasnej reakcie na krízu (ciele udržateľného rozvoja č. 3 a 11).

Cezhraničné toky údajov

46. Cezhraničné toky údajov sú jedným z hlavných hnacích motorov digitálnej ekonomiky. Uvedomujeme si možné sociálne, hospodárske a rozvojové prínosy bezpečných a dôveryhodných cezhraničných tokov údajov, najmä v prípade mikropodnikov, malých a stredných podnikov. Nájdeme inovatívne, interoperabilné a inkluzívne mechanizmy, ktoré umožnia dôveryhodný tok údajov v jednotlivých krajinách i medzi nimi k vzájomnému prospechu, pričom budeme rešpektovať príslušné záruky ochrany údajov a súkromia, ako aj všetky uplatniteľné právne rámce (cieľ udržateľného rozvoja č. 17).

47. Zaväzujeme sa do roku 2030 zintenzívniť konzultácie so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami v snahe lepšie pochopiť spoločné i komplementárne črty, konvergenzie, ale aj divergenzie medzi regulačnými prístupmi v otázke uľahčenia dôveryhodných cezhraničných tokov údajov, v záujme budovania verejne dostupných poznatkov a najlepších postupov (cieľ udržateľného rozvoja č. 17).

Interoperabilná správa údajov

48. Budeme presadzovať a podporovať interoperabilitu medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a medzinárodnými rámcami politiky v oblasti údajov. V tejto súvislosti žiadame Komisiu pre vedu a technológie pre rozvoj, aby zriadila osobitnú pracovnú skupinu, ktorá by sa zapojila do komplexného, inkluzívneho a mnohostranného dialógu so zástupcami zainteresovaných strán na tému správy údajov na všetkých úrovniach relevantných na účely rastu. Vyzývame túto pracovnú skupinu, aby najneskôr do osemdesiateho prvého zasadnutia podala Valnému zhromaždeniu správu o výsledkoch práce vrátane odporúčaní, ako dosiahnuť spravodlivú a interoperabilnú správu údajov, ktorá by mohla obsahovať aj základné zásady správy údajov na všetkých úrovniach relevantných na účely rastu, návrhy na podporu interoperability medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a medzinárodnými systémami údajov, úvahy o spoločnom využívaní prínosov údajov, ako aj možnosti, ako napomáhať bezpečné,

chránené a dôveryhodné toky údajov vrátane cezhraničných, ktoré sú relevantné na účely rastu (všetky ciele udržateľného rozvoja).

49. Budeme pokračovať v diskusiách v rámci Organizácie Spojených národov a vychádzať pri tom z týchto výsledkov, ako aj z výsledkov prebiehajúceho úsilia iných príslušných orgánov a zainteresovaných strán vrátane Štatistickej komisie Organizácie Spojených národov, ktoré zohľadníme v našich snahách o dosiahnutie spoločného výkladu správy údajov na všetkých úrovniach relevantných na účely rastu (všetky ciele udržateľného rozvoja).

Cieľ 5. Zlepšiť medzinárodné riadenie umelej inteligencie v prospech ľudstva

50. Uznávame potrebu vyváženého, inkluzívneho a na riziku založeného prístupu k riadeniu umelej inteligencie s plným a rovnocenným zastúpením všetkých krajín, najmä rozvojových, ako aj zmysluplné zapojenie všetkých zainteresovaných strán.

51. Uznávame medzinárodné, regionálne, vnútroštátne úsilie, ako aj úsilie viacerých zainteresovaných strán o presadzovanie bezpečných, chránených a dôveryhodných systémov umelej inteligencie. Potrebujeme čo najskôr celkovo posúdiť a riešiť potenciálny dosah, príležitosti a riziká systémov umelej inteligencie z hľadiska udržateľného rozvoja a blahobytu a práv jednotlivcov. Podpora koordinácie a kompatibility vznikajúcich rámcov riadenia umelej inteligencie si vyžiada medzinárodnú spoluprácu.

52. Zaväzujeme sa presadzovať spravodlivé a inkluzívne prístupy k využívaniu prínosov umelej inteligencie a k zmierňovaniu jej rizík pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva, vrátane medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, ako aj s prihliadnutím na ďalšie relevantné rámce, napríklad na odporúčanie Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru týkajúce sa etiky v prípade umelej inteligencie²².

53. Uvedomujeme si obrovský potenciál systémov umelej inteligencie urýchliť pokrok pri dosahovaní všetkých cieľov udržateľného rozvoja. Umelú inteligenciu budeme riadiť vo verejnom záujme a zabezpečíme, aby použitie umelej inteligencie podporovalo rôzne kultúry a jazyky, ako aj údaje získané na miestnej úrovni v prospech rozvoja krajín a komunít. To si vyžiada v prvom rade medzinárodnú spoluprácu na podpore rozvojových krajín pri budovaní kapacít v oblasti umelej inteligencie, ako aj úsilie o riešenie možných negatívnych vplyvov vznikajúcich digitálnych technológií na prácu a zamestnanosť a na životné prostredie.

54. Domnievame sa, že medzinárodné riadenie umelej inteligencie si vyžaduje pružný, multidisciplinárny a adaptabilný prístup viacerých zainteresovaných strán. Uvedomujeme si, že Organizácia Spojených národov zohráva dôležitú úlohu pri formovaní, umožňovaní a podpore riadenia umelej inteligencie.

55. Vďaka tomuto paktu máme jedinečnú príležitosť pokročiť v medzinárodnom riadení umelej inteligencie tak, aby sme dopĺňali medzinárodné, regionálne, vnútroštátne úsilie, ako aj úsilie viacerých zainteresovaných strán. Sme pripravení:

a) posúdiť budúce smerovanie a dôsledky systémov umelej inteligencie a podporovať vedecké porozumenie (všetky ciele udržateľného rozvoja);

b) podporovať interoperabilitu a kompatibilitu prístupov k riadeniu umelej inteligencie výmenou najlepších postupov a podporou spoločného výkladu (všetky ciele udržateľného rozvoja);

²² Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru, *Záznamy z generálnej konferencie, štyridsiate prvé zasadnutie, Paríž, 9. až 24. novembra 2021*, zv. 1, Rezolúcie, príloha VII.

c) pomáhať s budovaním kapacít, najmä v rozvojových krajinách, na účely prístupu k systémom umelej inteligencie, ich vývoja, používania a riadenia a tieto kapacity nasmerovať k úsiliu o dosiahnutie udržateľného rozvoja (všetky ciele udržateľného rozvoja);

d) podporovať transparentnosť, zodpovednosť a prísny ľudský dohľad nad systémami umelej inteligencie v súlade s medzinárodným právom (všetky ciele udržateľného rozvoja).

56. Preto sa zaväzujeme:

a) zriaďiť v rámci Organizácie Spojených národov multidisciplinárnu nezávislú medzinárodnú vedeckú skupinu pre umelú inteligenciu s vyváženým geografickým zastúpením, ktorá bude podporovať vedecké porozumenie posudzovaním vplyvov, rizík a príležitostí založeným na dôkazoch a vychádzajúcim z existujúcich národných, regionálnych a medzinárodných iniciatív a výskumných sietí (cieľ udržateľného rozvoja č. 17);

b) iniciovať v rámci Organizácie Spojených národov globálny dialóg o riadení umelej inteligencie, do ktorého sa zapoja vlády a všetky príslušné zainteresované strany a ktorý bude prebiehať popri existujúcich príslušných konferenciách a zasadnutiach Organizácie Spojených národov (cieľ udržateľného rozvoja č. 17).

57. Žiadame preto predsedu Valného zhromaždenia, aby na sedemdesiatom deviatom zasadnutí sprostredkovateľov Valného zhromaždenia vymenoval jedného zástupcu z rozvinutej krajiny a jedného z rozvojovej krajiny, aby formou medzivládneho procesu a konzultácií s inými príslušnými zainteresovanými stranami vypracovali referenčný rámec a spôsoby zriadenia a fungovania nezávislej medzinárodnej vedeckej skupiny pre umelú inteligenciu a globálneho dialógu o riadení umelej inteligencie, a predložili ho Valnému zhromaždeniu na schválenie.

58. Vyzývame organizácie pre normalizáciu, aby spolupracovali na podpore vývoja a prijímania interoperabilných noriem týkajúcich sa umelej inteligencie, v ktorých sa myslí na bezpečnosť, spoľahlivosť, udržateľnosť a ľudské práva (ciele udržateľného rozvoja č. 3, 5, 7, 9, 10, 12, 16 a 17).

59. Budeme podporovať bezpečné, chránené a dôveryhodné systémy umelej inteligencie, ktoré podporujú, chránia a zachovávajú jazykovú a kultúrnu rozmanitosť a zohľadňujú viacjazyčnosť počas celého životného cyklu týchto systémov (ciele udržateľného rozvoja č. 10 a 16).

60. Podporíme rozvoj medzinárodných partnerstiev na budovanie kapacít v oblasti umelej inteligencie s cieľom rozvíjať programy vzdelávania a odbornej prípravy, zlepšiť prístup k zdrojom vrátane otvorených modelov a systémov umelej inteligencie, otvorených tréningových množín a výpočtov, uľahčiť vývoj a tréning modelov umelej inteligencie a podporiť zapojenie mikropodnikov, malých a stredných podnikov do digitálnej ekonomiky (ciele udržateľného rozvoja č. 4 a 17).

61. Využijeme existujúce mechanizmy Organizácie Spojených národov a viacerých zainteresovaných strán na podporu budovania kapacít v oblasti umelej inteligencie s cieľom znižovať rozdiely v odvetví umelej inteligencie, uľahčiť prístup k jej používaniu a budovať kapacity v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky a príslušných zručností v rozvojových krajinách (všetky ciele udržateľného rozvoja).

62. Budeme presadzovať spoluprácu na osi sever – juh, juh – juh, ako aj trojstrannú spoluprácu s cieľom podporiť rozvoj reprezentatívnych vysokokvalitných súborov údajov, cenovo dostupných výpočtových zdrojov, miestnych riešení zohľadňujúcich jazykovú a kultúrnu rozmanitosť, ako aj podnikateľských ekosystémov v rozvojových krajinách (ciele udržateľného rozvoja č. 4, 9, 10 a 17).

63. Zdôrazňujeme potrebu zvýšenia investícií, najmä zo súkromného sektora a od filantropov, s cieľom rozšíriť budovanie kapacít v oblasti umelej inteligencie v záujme udržateľného rozvoja. Žiadame generálneho tajomníka, aby po konzultácii s potenciálnymi prispievateľmi a so systémom Organizácie Spojených národov vypracoval inovatívne spôsoby dobrovoľného financovania budovania kapacít v oblasti umelej inteligencie, ktoré budú zohľadňovať odporúčania poradného orgánu na vysokej úrovni pre umelú inteligenciu týkajúce sa globálneho fondu pre umelú inteligenciu a dopĺňať príslušné mechanizmy financovania Organizácie Spojených národov, a aby ich na sedemdesiatom deviatom zasadnutí predložil Valnému zhromaždeniu na posúdenie.

Následné činnosti a preskúmanie

64. Budeme implementovať Globálny digitálny pakt v našich krajinách, ako aj na regionálnej a globálnej úrovni, pričom zohľadníme odlišnú vnútroštátnu realitu, kapacity a úrovne rozvoja a budeme rešpektovať vnútroštátne politiky, priority a uplatniteľné právne rámce.

65. V tomto úsilí môžeme uspieť len aktívnym zapojením súkromného sektora, zástupcov odborných a akademických obcí a občianskej spoločnosti, ktorých inovácie a príspevky k digitalizácii sú zásadné a nenahraditeľné. Posilníme našu vzájomnú spoluprácu, ako aj spoluprácu s viacerými zainteresovanými stranami s cieľom dosiahnuť ciele stanovené v tomto pakte.

66. Vyzývame medzinárodné a regionálne organizácie, zástupcov súkromného sektora, akademickej a odbornej obce a občianskej spoločnosti, aby pakt schválili a aktívne sa podieľali na jeho implementácii, ako aj na realizácii následných opatrení. Žiadame generálneho tajomníka, aby zaviedol postupy dobrovoľného schválenia tohto paktu a aby tieto informácie zverejnil a sprístupnil od decembra 2024.

67. Uvedomujeme si význam finančnej podpory na plné využitie potenciálu tohto paktu. Jeho úspešná implementácia si bude vyžadovať verejné, súkromné a multilaterálne zdroje vrátane združovania investícií do spoločných a kombinovaných nástrojov vo veľkom meradle, a to aj prostredníctvom mechanizmov Organizácie Spojených národov, ako sú digitálne okno v rámci spoločného fondu cieľov udržateľného rozvoja a nástroje multilaterálnych rozvojových bánk. Vyzývame vlády, aby podporu digitálnej transformácie začlenili do rozvojovej pomoci, a to aj formou zvýšeného pridelovania finančných prostriedkov na digitálne a dátové iniciatívy. Vyzývame súkromný sektor a filantropov, aby zvážili možnosti finančnej podpory na implementáciu tohto paktu.

68. V našom úsilí o dosiahnutie pokroku pri implementácii tohto paktu budeme vychádzať z procesov a fór v rámci Svetového samitu o informačnej spoločnosti, najmä Fóra pre správu internetu a jeho národných a regionálnych iniciatív, ako aj fóra WSIS. S nadšením očakávame revíziu WSIS+ 20 v roku 2025 a bolo by dobré, keby sa v nej identifikovali možnosti, ako týmito procesmi a fórami podporiť príspevok všetkých zainteresovaných strán k implementácii paktu.

69. Uznávame prínos všetkých subjektov, agentúr, fondov a programov Organizácie Spojených národov k pokroku v digitálnej spolupráci, okrem iného vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie, Konferencie Organizácie Spojených národov pre obchod a rozvoj, Rozvojového programu Organizácie Spojených národov a Organizácie OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru, a vyzývame ich, ako aj Úrad vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre ľudské práva, aby v rámci svojich existujúcich mandátov podporili implementáciu tohto paktu. Uznávame úlohu regionálnych hospodárskych komisií Organizácie Spojených národov a tímov OSN pre jednotlivé krajiny pri podpore činností regionálnych a vnútroštátnych zainteresovaných strán v záujme dosiahnutia pokroku v digitálnej transformácii.

70. Uznávame úlohu Komisie pre vedu a technológiu pre rozvoj pri preskúmaní opatrení nadväzujúcich na realizáciu výsledkov Svetového samitu o informačnej spoločnosti a žiadame ju, aby zvažila, ako by ešte mohla prispieť k implementácii paktu.

71. V záujme sledovania a monitorovania pokroku žiadame generálneho tajomníka, aby vládam a iným zainteresovaným stranám predložil na posúdenie mapu implementácie paktu, v ktorej sa zohľadní úsilie systému Organizácie Spojených národov a iných príslušných zainteresovaných strán, a aby ju doplnil do správy generálneho tajomníka o pokroku dosiahnutom pri realizácii výsledkov Svetového samitu o informačnej spoločnosti, ako aj následných činností na regionálnej a medzinárodnej úrovni pred revíziou WSIS+ 20.

72. Uvedomujeme si, že na to, aby Organizácia Spojených národov mohla realizovať inkluzívnu platformu pre digitálnu spoluprácu stanovenú v tomto pakte, treba výraznejšie posilniť koordináciu naprieč celým systémom. Na tento účel žiadame generálneho tajomníka, aby po konzultáciách s členskými štátmi predložil Valnému zhromaždeniu na jeho sedemdesiatom deviatom zasadnutí návrh na zriadenie úradu, ktorého činnosť bude vychádzať z činností a zdrojov existujúceho úradu vyslanca generálneho tajomníka pre technológie a dopĺňať ich, a ktorý bude uľahčovať koordináciu naprieč celým systémom v úzkej spolupráci s existujúcimi mechanizmami. Tento návrh by mal obsahovať podrobné informácie o operatívnych funkciách, štruktúre, umiestnení, obnovení mandátu, zdrojoch a o zamestnancoch.

73. Uznávame úlohu politického fóra na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj a Hospodárskej a sociálnej rady pri preskúmaní pokroku paktu, pokiaľ ide o preklenutie digitálnej priepasti a urýchlenie plnenia Agendy 2030. Uznávame úlohu Rady pre ľudské práva v rámci jej existujúceho mandátu pri podpore inkluzívneho, otvoreného, bezpečného a chráneného digitálneho priestoru pre všetkých.

74. Prierezový charakter digitálnych technológií, ako aj množstvo aktérov zapojených do digitálnej spolupráce si vyžadujú synergie a zosúladené následné činnosti. Zaväzujeme sa preskúmať pakt s cieľom posúdiť pokrok pri dosahovaní jeho cieľov a identifikovať rodiace sa príležitosti a výzvy v oblasti globálnej digitálnej spolupráce. Rozhodli sme sa zvolať zasadnutie na vysokej úrovni s názvom Preskúmanie globálneho digitálneho paktu na vysokej úrovni, ktoré sa uskutoční počas osemdesiateho druhého zasadnutia valného zhromaždenia, a ktoré bude vychádzať zo správy generálneho tajomníka o dosiahnutom pokroku, za prispenia a zmysluplného zapojenia všetkých zainteresovaných strán vrátane príslušných sprostredkovateľov z Komisie pre vedu a technológiu pre rozvoj, Fóra pre správu internetu a Svetového samitu o akčných líniách informačnej spoločnosti. Žiadame predsedu Valného zhromaždenia, aby na osemdesiatom prvom zasadnutí vymenoval sprostredkovateľov, jedného z rozvojovej a jedného z rozvinutej krajiny, ktorí budú uľahčovať otvorené, transparentné a inkluzívne medzivládne konzultácie s cieľom dohodnúť podmienky tohto zasadnutia na vysokej úrovni.

Príloha II

Deklarácia o budúcich generáciách

Preambula

My, hlavy štátov a predsedovia vlád a vysokí predstavitelia, sme sa stretli na samite o budúcnosti v sídle Organizácie Spojených národov 22. a 23. septembra 2024,

opätovne potvrdzujúc naše záväzky týkajúce sa cieľov a zásad Charty Organizácie Spojených národov, Všeobecnej deklarácie ľudských práv²³, ako aj záväzky, ktoré nám vyplývajú z medzinárodného práva,

opätovne potvrdzujúc aj naše záväzky týkajúce sa Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj²⁴ vrátane politického vyhlásenia zo samitu o cieľoch udržateľného rozvoja v roku 2023²⁵ a náš záväzok voči budúcim generáciám tak, ako je okrem iného uvedený v Deklarácii z Ria o životnom prostredí a rozvoji²⁶,

uvedomujúc si, že budúce generácie sú všetky generácie, ktoré prídu po nás a ktoré túto planétu zdedia,

berúc na vedomie, že mnohé existujúce vnútroštátne právne systémy, ako aj niektoré kultúry a náboženstvá, sa snažia chrániť potreby a záujmy budúcich generácií a podporovať medzigeneračnú solidaritu, spravodlivosť a rovnosť,

uznávajúc, že rozhodnutia, činnosti i nečinnosť súčasných generácií majú medzigeneračný multiplikačný efekt, a preto sme rozhodnutí zabezpečiť, aby súčasné generácie konali zodpovedne a chránili tak potreby a záujmy budúcich generácií,

uznávajúc, že sa musíme poučiť z našich minulých úspechov i neúspechov a z ich dôsledkov, aby sme pre súčasné a budúce generácie zabezpečili udržateľnejší, spravodlivejší a vyváženejší svet a aby sme pochopili vzájomný vzťah medzi minulosťou, súčasnosťou a budúcnosťou,

uznávajúc deti a mládež za nositeľov zmien, ako aj potrebu medzigeneračného dialógu a angažovanosti, a to aj s deťmi, mládežou a staršími osobami a medzi nimi, ktorú treba zohľadniť v našej politike a pri rozhodovacích procesoch tak, aby boli chránené potreby a záujmy budúcich generácií,

uznávajúc, že investície do budovania pevného základu pre trvalý medzinárodný mier a bezpečnosť, udržateľný rozvoj, podporu všeobecného rešpektovania a dodržiavania ľudských práv a základných slobôd pre všetkých, ako aj dodržiavania zásad právneho štátu sú najúčinnším spôsobom ochrany potrieb a záujmov budúcich generácií,

uvedomujúc si komplexné a vzájomne prepojené príležitosti, výzvy a riziká, ktorým súčasné generácie čelia, ako aj dôsledky predpokladaných globálnych demografických trendov,

zaväzujúc sa k ďalšiemu budovaniu silnejšieho, efektívnejšieho a odolnejšieho multilaterálneho systému založeného na medzinárodnom práve, ktorého centrom bude Organizácia Spojených národov a ktorý sa bude opierať o transparentnosť, istotu a dôveru, a prinášať výhody súčasným i budúcim generáciám,

vyhlasujeme, že:

Hlavné zásady

²³ Rezolúcia 217 A (III).

²⁴ Rezolúcia č. 70/1.

²⁵ Rezolúcia č. 78/1, príloha.

²⁶ *Správa konferencie Organizácie Spojených národov o životnom prostredí a rozvoji, Rio de Janeiro, 3. –14 jún 1992*, zv. I, *Rezolúcie prijaté konferenciou* (publikácia Organizácie Spojených národov, predaj č. E.93.I.8 a korigendum), rezolúcia 1, príloha I.

V snahe naplno využiť príležitosť, ktorú majú súčasné generácie na to, aby tým budúcim zanechali lepšiu budúcnosť, ako aj v záujme dodržania nášho záväzku reagovať na požiadavky dnešného sveta spôsobom, ktorý chráni potreby a záujmy budúcich generácií, a zároveň na nikoho nezabudnúť, budeme dodržiavať tieto hlavné zásady:

1. Podporovať zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti a úplné dodržiavanie medzinárodného práva v súlade s cieľmi a zásadami Charty Organizácie Spojených národov.
2. Bez rozdielu či akejkoľvek diskriminácie rešpektovať, chrániť a podporovať dodržiavanie a uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd pre všetkých, vrátane občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, ktoré zahŕňajú aj právo na rozvoj.
3. Budúcim generáciám zaručiť možnosť žiť a rásť v prosperite a dosiahnuť udržateľný rozvoj, a to aj zastavením prenášania chudoby a hladu, nerovnosti a nespravodlivosti z generácie na generáciu a uvedomením si špecifickosti výziev, ktorým čelia najzraniteľnejšie krajiny, najmä africké krajiny, najmenej rozvinuté krajiny, vnútrozemské rozvojové krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty.
4. Podporovať medzigeneračnú solidaritu, medzigeneračný dialóg a sociálnu súdržnosť ako nevyhnutnú súčasť budovania základov prosperity budúcich generácií a uznávať úlohu, ktorú v tejto súvislosti zohrávajú rodiny a politiky podporujúce a zamerané na rodiny ako na prispievateľov k udržateľnému rozvoju.
5. Vytvárať a udržiavať čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie, v ktorom ľudstvo žije v súlade s prírodou, urýchlénym riešením príčin a nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a rozšírením kolektívnych akcií o presadzovanie ochrany životného prostredia.
6. Podporovať zodpovedné a etické využívanie vedy, technológií a inovácií, ktoré sa riadi zásadami rovnosti a solidarity, aby sme vytvorili otvorené, spravodlivé a inkluzívne prostredie pre vedecký a technologický rozvoj a digitálnu spoluprácu a zároveň odstránili priepasti vo vedeckých, technologických a inovačných možnostiach vrátane digitálnej priepasti v jednotlivých krajinách a medzi nimi.
7. Dosiahnuť rodovú rovnosť, zlepšiť postavenie všetkých žien a dievčat a umožniť im plne si uplatňovať svoje ľudské práva a základné slobody bez akejkoľvek diskriminácie – to sú nevyhnutné predpoklady udržateľnej budúcnosti.
8. Zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo, a preto plne a rovnocenne zapojiť do života spoločnosti osoby so zdravotným postihnutím v súčasných i budúcich generáciách vrátane možnosti ich aktívneho zapojenia do rozhodovacích procesov.
9. V záujme prosperujúcej a udržateľnej budúcnosti odstrániť rasizmus, rasovú diskrimináciu, xenofóbiu a podobné prejavy neznášanlivosti, dosiahnuť rasovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých ľudí.
10. Dosiahnuť inkluzívny, transparentný a efektívny multilaterálny systém, ktorý je nevyhnutným predpokladom posilnenia medzinárodnej solidarity a spolupráce, obnovenia dôvery a vytvorenia bezpečného, spravodlivého a udržateľného sveta, v ktorom je zaručená ľudská dôstojnosť.

Záväzky

Na základe týchto zásad sa zaväzujeme:

11. Podporovať medzinárodnú stabilitu, mier a bezpečnosť vo svete, v ktorom sa konflikty riešia mierovou cestou.
12. Budovať mierové, inkluzívne a spravodlivé spoločnosti a pri tom riešiť nerovnosti v jednotlivých krajinách i medzi nimi, ako aj špecifické potreby rozvojových krajín a ľudí v zraniteľných situáciách.
13. Implementovať politiky a programy na dosiahnutie rovnosti žien a mužov a zlepšenie postavenia všetkých žien a dievčat, odstrániť všetky formy diskriminácie a násilia, obťažovania a zneužívania žien a dievčat vrátane sexuálneho a rodovo motivovaného násilia a zaručiť ženám plnú, rovnocennú a zmysluplnú účasť a rovnaké príležitosti na získanie vedúcej funkcie na všetkých úrovniach rozhodovania a vo všetkých sférach spoločnosti.
14. Odstrániť všetky formy diskriminácie, ako aj pretrvávajúcich historických a štrukturálnych nerovností vrátane uznania, riešenia a prijatia účinných opatrení na nápravu minulých tragédií a ich dôsledkov.
15. Rešpektovať, propagovať a zachovávať kultúrnu rozmanitosť a kultúrne dedičstvo, ako aj jazyky, súbor poznatkov a tradícií a uľahčovať medzikultúrny a medzináboženský dialóg a zároveň podporovať užšiu medzinárodnú spoluprácu v oblasti vrátenia alebo reštituovania predmetov duchovnej, tradičnej, historickej a kultúrnej hodnoty do krajín pôvodu, vrátane, no nie len, umeleckých predmetov, pamiatok, múzejných exponátov, rukopisov či dokumentov, a formou dvojstranného dialógu, prípadne využitím multilaterálnych mechanizmov dôrazne nabádať relevantné súkromné subjekty k tomu, aby sa pridali,
16. Uznávať, rešpektovať, podporovať a chrániť práva domorodého obyvateľstva, jeho územie, pôdu a ekosystémy a zároveň chrániť ich tradície, duchovné presvedčenie a vedomosti predkov, posilňovať ich odlišné politické, právne, hospodárske, sociálne a kultúrne inštitúcie a pri tom im dať možnosť, ak sa tak rozhodnú, uplatniť si právo plne sa zapojiť do politického, hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho života štátu a zaručiť im výkon ich práva účasti na rozhodovaní vo veciach, ktoré by ovplyvnili ich práva, ktoré boli stanovené zákonom a v súlade s medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv.
17. Realizovať komplexné a cielené stratégie na dosiahnutie inkluzívneho hospodárskeho rastu a udržateľného rozvoja, potravinovej bezpečnosti a odstránenia chudoby vo všetkých jej podobách a rozmeroch vrátane extrémnej chudoby a bojovať proti jej feminizácii s cieľom uspokojiť potreby súčasných generácií, dosiahnuť globálnu odolnosť a budúcim generáciám vytvoriť základy prosperujúcejšieho života.
18. Uprednostniť naliehavé opatrenia na riešenie kritických environmentálnych výziev a implementovať opatrenia na zníženie rizika katastrof a budovanie odolnosti, zvrátenie degradácie ekosystémov a zabezpečenie čistého, zdravého a udržateľného životného prostredia a opätovne potvrdiť význam urýchlenia opatrení na riešenie zmeny klímy a jej nepriaznivých vplyvov na základe zásady spoločnej, ale rozdielnej zodpovednosti a príslušných možností vzhľadom na rozličné vnútroštátne okolnosti, uvedomujúc si význam niektorých koncepcií „klimatickej spravodlivosti“.
19. Využívať výhody existujúcich, nových a vznikajúcich technológií a zmierňovať súvisiace riziká ich účinným, inkluzívnym a spravodlivým riadením na všetkých úrovniach, rozšíriť spoluprácu na preklenutí digitálnych priepastí v rozvinutých a rozvojových krajinách a medzi nimi, zintenzívniť úsilie o budovanie kapacít v oblasti

vedy, techniky a inovácií a podporovať transferu technológií za spoločne dohodnutých podmienok.

20. Posilniť spoluprácu medzi štátmi v ich reakcii na demografické trendy a dnešnú realitu, akou je rýchly rast populácie, klesajúca pôrodnosť a starnutie obyvateľstva, ale aj pri riešení vzájomného vzťahu súvislosti medzi populačnými otázkami a rozvojom vo všetkých regiónoch, pri zohľadnení potrieb a záujmov súčasných i budúcich generácií vrátane detí a mládeže, ako aj veľkého prínosu starších osôb k úsiliu o dosiahnutie udržateľného rozvoja.

21. Posilniť spoluprácu medzi štátmi v snahe zaručiť bezpečnú, riadenú a legálnu migráciu medzi krajinami pôvodu, tranzitu a cieľovými krajinami, a to aj zlepšením a diverzifikáciou dostupnosti a flexibility možností legálnej migrácie, a zároveň uznať pozitívny prínos migrantov k inkluzívnemu rastu a udržateľnému rozvoju.

22. Investovať do dostupného, bezpečného, inkluzívneho a spravodlivého kvalitného vzdelávania pre všetkých, vrátane telesnej výchovy a športu, a podporovať možnosti celoživotného vzdelávania, technickej a odbornej prípravy a digitálnu gramotnosť v záujme nadobúdania a odovzdávania vedomostí a zručností z generácie na generáciu s cieľom zlepšiť vyhliadky budúcich generácií.

23. Chrániť právo dosiahnuť čo najvyššiu možnú úroveň fyzického a duševného zdravia poskytovaním všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti v rámci posilnených a odolných systémov, ako aj spravodlivý prístup k bezpečným, cenovo dostupným, účinným a kvalitným liekom, vakcínam, terapeutikám či iným zdravotným výrobkom v záujme zdravého života a zlepšovania duševnej a fyzickej pohody súčasných i budúcich generácií.

Činnosti

Uznávajúc primárnu úlohu a zodpovednosť vlád na všetkých úrovniach, v súlade s ich príslušnými ústavnými rámcami, v otázke ochrany potrieb a záujmov budúcich generácií budeme uvedené záväzky implementovať, inštitucionalizovať a monitorovať pri tvorbe vnútroštátnych, regionálnych a globálnych politík, a to:

24. Intenzívnejším využívaním výsledkov vedy, údajov, štatistík a strategického výhľadu v prospech dlhodobého myslenia a plánovania a vypracovaním a implementovaním udržateľných postupov a inštitucionálnych reforiem potrebných na účely rozhodovania založeného na dôkazoch a tiež zabezpečením toho, aby správa vecí verejných bola predvídavejšia, prispôsobivejšia a lepšie reagovala na budúce príležitosti, riziká a výzvy.

25. Zabezpečením inkluzívneho a spravodlivého prístupu k poznatkom, výsledkom vedy a k informáciám, ako aj podporovaním inovácií, kritického myslenia a životných zručností tak, aby sme vychovali generácie občanov, ktoré budú nositeľmi pozitívnej zmeny a transformácie.

26. Posilnením našich systémov vnútroštátnych a globálnych analýz, a to aj podporou využívania výhľadových posúdení vplyvu založených na dôkazoch, vypracovaním prísnejších analýz očakávaných rizík a podporou využívania opatrení na dosiahnutie pokroku v oblasti udržateľného rozvoja, ktoré budú dopĺňať a presahovať rámec hrubého domáceho produktu.

27. Investovaním do potenciálu lepšie sa pripraviť a reagovať na budúce globálne otrasy, krízy a výzvy a využívať plánovanie a prognózy založené na dôkazoch s cieľom predchádzať rizikám a zmierňovať ich a zároveň zabezpečiť, aby najchudobnejšie a najzraniteľnejšie osoby neznášali neprimerané náklady a zaťaženie spojené so zmierňovaním, adaptáciou, obnovou a budovaním odolnosti.

28. Uplatňovaním celovládneho prístupu ku koordinácii, a to aj na národnej a miestnej úrovni, pri posudzovaní, rozvoji, implementovaní a hodnotení politík, ktoré chránia potreby a záujmy budúcich generácií.

29. Posilnením spolupráce so zainteresovanými stranami vrátane občianskej spoločnosti, akademickej, vedeckej a technologickej obce a súkromného sektora a podporovaním medzigeneračných partnerstiev presadzovaním celospoločenského prístupu v záujme výmeny najlepších postupov a získania inovatívnych, dlhodobých a progresívnych podnetov, ako chrániť potreby a záujmy budúcich generácií.

30. Vybavením multilaterálneho systému, vrátane systému Organizácie Spojených národov, potenciálom na požiadanie podporiť štáty v ich úsilí o implementovanie tejto deklarácie a o začlenenie potrieb a záujmov budúcich generácií a dlhodobého myslenia do procesov tvorby politík, a to podporou vzájomnej spolupráce a uľahčovaním lepšieho využívania výhľadového plánovania a prognóz založených na výsledkoch vedy, údajoch a štatistikách a zvyšovaním informovanosti a poskytovaním poradenstva v otázkach možných medzigeneračných alebo budúcich vplyvov politík a programov.

31. Podporovaním organizačnej kultúry orientovanej na budúcnosť naprieč celým systémom Organizácie Spojených národov s cieľom uľahčiť prijímanie rozhodnutí založených na vede a dôkazoch, rozvíjaním rôznych spôsobilostí vrátane výhľadového plánovania, prognóz a zdokonaľovania sa v myslení do budúca, ako aj systematickým podporovaním dlhodobého a medzigeneračného myslenia na všetkých úrovniach.

32. Uznávajúc dôležitú úlohu poradcu a advokáta, ktorú by Organizácia Spojených národov mala zohrávať vo vzťahu k budúcim generáciám:

a) berieme vedomie návrh generálneho tajomníka vymenovať osobitného vyslanca pre budúce generácie na podporu implementácie tejto deklarácie;

b) rozhodli sme sa v rámci osemdesiateho tretieho zasadnutia Valného zhromaždenia usporiadať inkluzívnu plenárnu schôdzu na vysokej úrovni venovanú budúcim generáciám, na ktorej sa preskúma implementácia tejto deklarácie a poskytnú aktuálne informácie o opatreniach prijatých na ochranu potrieb a záujmov budúcich generácií;

c) žiadame generálneho tajomníka, aby predložil správu o implementácii tejto deklarácie na posúdenie počas plenárnej schôdze na vysokej úrovni, ktorá sa uskutoční v rámci osemdesiateho tretieho zasadnutia Valného zhromaždenia.

**President of the
General Assembly**
79th Session

